

Ajuntament
de Sabadell

Pla Estratègic de Turisme de la ciutat de Sabadell

Juliol de 2017

Diputació
Barcelona

BEYOND KNOWLEDGE

ÍNDEX

Introducció	1
A. INFORME DE DIAGNOSI	
1. PERFIL GENERAL DE LA CIUTAT	5
1.1. Trets territorials i demogràfics	5
1.2. Estructura econòmica i empresarial	8
2. RECURSOS TURÍSTICS	10
2.1. Potencial dels recursos	10
2.2. Potencial per productes / mercats	22
3. OFERTA D'ALLOTJAMENT	26
4. OFERTA COMPLEMENTÀRIA	28
4.1. Oferta de restauració	28
4.2. Oferta comercial	29
4.3. Espais per a reunions i convencions	31
4.4. Oferta esportiva	34
4.5. Oferta cultural	36
5. ACCESSIBILITAT I MOBILITAT TURÍSTICA	39
5.1. Accessibilitat general	39
5.2. Portes d'entrada a la ciutat	42
5.3. Mobilitat turística interna	42
5.4. Senyalització turística	43
6. EL FACTOR HUMÀ	44
7. MARC INSTITUCIONAL I ASSOCIATIU	46
7.1. Administració local	46
7.2. Marc associatiu empresarial local	47
7.3. Entitats i institucions locals	48
7.4. A nivell supramunicipal	49
8. MERCATS TURÍSTICS	50
8.1. Demanda turística actual	50
8.2. Demanda turística potencial	51
9. COMUNICACIÓ I PROMOCIÓ TURÍSTICA	54
10. PUNTS FORTS I FEBLES DEL SISTEMA TURÍSTIC DE SABADELL	55
B. PROPOSTA ESTRATÈGICA	
1. CONSIDERACIONS PRÈVIES	63
2. PLANTEJAMENT ESTRATÈGIC	65
2.1. Objectius	65
2.2. Línies estratègies	65
3. ETAPES DEL DESENVOLUPAMENT TURÍSTIC	80
C. PLA D'ACTUACIONS	
1. CONSIDERACIONS PRÈVIES	85
2. MILLORA DE LA COMPETITIVITAT DE LA DESTINACIÓ	85
2.1. Gestió turística	85
2.2. Millora del producte base	90
2.3. Creació de productes	95
3. PROMOCIÓ I COMERCIALIZACIÓ DE LA DESTINACIÓ	98

INTRODUCCIÓ

Aquest treball és fruit de la sol·licitud formulada per l'Oficina Tècnica de Turisme de la Diputació de Barcelona amb l'objecte de realitzar un Pla Estratègic de Turisme per a la ciutat de Sabadell que permeti, a partir de l'anàlisi de les seves potencialitats turístiques, establir les línies de treball prioritàries i les accions genèriques associades, a fi i efecte d'impulsar el turisme com activitat econòmica a la ciutat.

L'Ajuntament de Sabadell fins aquest moment no ha donat prioritat al fet turístic de la ciutat tot i comptar amb una significativa oferta hotelera i unes bones comunicacions amb la ciutat de Barcelona i l'Aeroport del Prat, a més d'una bona ubicació geogràfica que la fan propera a un conjunt de recursos i destinacions turístiques d'interès.

Ara, fruit de la creació de l'Àrea de Promoció de la Ciutat i Participació, en la qual intervenen quatre regidories, i dins del Programa de Promoció de la Ciutat i Innovació, s'ha volgut aprofundir en el coneixement del potencial turístic de la Ciutat per prioritzar els treballs més adients amb la voluntat de donar a conèixer, desenvolupar i aprofitar el turisme com a factor de projecció social i econòmica per a la Ciutat.

Es per això que s'ha considerat fonamental realitzar un treball d'anàlisi professional i rigorós que ajudi a la identificació de les línies de desenvolupament turístic més adequades per a la destinació.

Els plans d'accions de turisme, en un context estratègic, es conceptualitzen com a eines per planificar el desenvolupament econòmic (en aquest cas dels sectors turístic) d'acord amb les pròpies particularitats i necessitats determinades a partir del coneixement de la situació concreta de la destinació (estat i nivell d'ús o d'explotació dels recursos tant tangibles com intangibles, oferta de serveis, la quantitat i tipologia de la planta d'allotjament, l'oci, la restauració i la gastronòmica, l'oferta comercial i la demanda, entre d'altres).

Els treballs per desenvolupar el Pla d'Accions per a la Dinamització del Turisme s'han dividit en dos grans blocs:

- Anàlisi i Diagnosi de la situació actual.
- Proposta d'actuacions de turisme

L' Anàlisi i Diagnosi s'ha fet a partir de:

- Estudis i treballs que, amb incidència en el turisme, s'han fet en els darrers exercicis i que, en gran part, han estat proporcionats tant per Ajuntament com per la DIBA, a més d'altres fonts secundaries diferents de les anteriors.
- La investigació primària que ha generat els inputs necessaris per obtenir conclusions relacionades amb:
  - La situació actual dels recursos i els productes turístics.
  - La situació actual de l'oferta turística.
  - La situació actual de l'oferta comercial.
  - L'anàlisi actual de la demanda turística.
  - Gestió del turisme.
  - Anàlisi dels condicionants pel desenvolupament en del sector.
  - Diagnosi general.

La primera tasca endegada en la fase de diagnosi ha estat identificar els objectius de coneixement i les fonts d'informació tenint en compte que els àmbits temàtics que identifiquen el fet turístic són amplis i variats, però la focalització sobre els aspectes més estratègics i fonamentals en ha permès definir de forma prioritària els següents:

- Context de Gestió del Turisme.
- Mecanismes de comunicació i participació.
- Situació dels recursos turístics.
- Caracterització i dinàmica de les empreses i productes turístics..
- Situació dels equipaments d'ús públic, les infraestructures d'accessibilitat i mobilitat per als usos turístics.
- Caracterització de la demanda turística.

Com s'ha comentat, tant des de l'Ajuntament com des de la DIBA s'ha facilitat tota la documentació disponible sol·licitada. Cal remarcar que en algun cas les dades obtingudes no són molt recents però es tracta de les úniques dades disponibles. L'actualització de totes les dades emprades ha estat verificada pel coordinador del projecte per part de l'Ajuntament de Sabadell.

S'han tingut en compte per a l'elaboració del treball tots aquells plans i projectes en marxa o en període d'elaboració. També s'han consultat altres fonts significatives que ofereixen dades objectives sobre la dinàmica del turisme: Observatori de Turisme de Catalunya; Laboratori de la Diputació de Barcelona; Instituto Nacional de Estadística (INE); etc.

Dins de les necessitats d'informació també es necessitava disposar d'inputs qualitius que complementessin i aportessin visions particulars sobre l'activitat del turisme. Aquestes visions són de gran valor per disposar d'un marc de referència a l'hora de desenvolupar els plantejaments estratègics i operatius. A fi i efecte d'obtenir aquestes informacions s'ha procedit a la realització de 12 entrevistes en profunditat. A la informació obtinguda d'aquestes entrevistes cal afegir-hi les que el coordinador del projecte per part de l'Ajuntament de Sabadell ens ha fet arribar de manera estructurada fruit de les més de 40 entrevistes per ell realitzades.

El propòsit de les entrevistes ha estat obtenir informació i contrastar opinions, idees i dades, amb agents del sector que poden exercir un paper rellevant en l'estratègia d'implementació del pla.

A més de les entrevistes s'ha fet una enquesta on-line que s'ha enviat a totes les entitats de la ciutat.

També s'ha fet una dinàmica de grup en la que han participat un total de 48 persones, totes elles molt vinculades al desenvolupament de la ciutat. La primera part de la jornada ha consistit en una breu presentació de la diagnosi realitzada i de les línies estratègiques triades. La segona part de la dinàmica s'ha centrat en la participació directa dels assistents que s'han organitzat en taules de treball. En cada una de les taules hi havia el document de la presentació realitzada i havien de respondre a tres qüestions:

- Quins elements o actuacions havien trobat a faltar en el Pla
- Que prioritzessin les 5 actuacions clau del pla
- Que identifiquessin les principals dificultats per al desenvolupament del Pla

Cada taula va treballar cadascun d'aquests punts i després es van posar els resultats en comú.

Amb tota la informació recollida s'ha estructurat la diagnosi, que ha estat validada pels tècnics responsables del projecte per part de l'Ajuntament, i s'ha procedit a identificar les possibles estratègies de desenvolupament del sector que es poden posar en marxa a Sabadell. Aquestes estratègies també han estat aprovades pels tècnics responsables del projecte per part de l'Ajuntament i, després d'aquest vis i plau, s'ha procedit al desenvolupament del pla d'actuacions.

A

Informe de Diagnosi

1. PERFIL GENERAL DE LA CIUTAT

1.1. Trets territorials i demogràfics

Sabadell s'ubica al Vallès Occidental, sent co-capital comarcal conjuntament amb la ciutat de Terrassa.

Ocupa el cinquè lloc en el rànquing de ciutats catalanes per nombre d'habitants darrera de Barcelona, L'Hospitalet del Llobregat, Badalona i Terrassa.

Pertany a la Regió Metropolitana de Barcelona situant-se dins l'anomenada "segona corona".

En aquesta àrea, Sabadell conforma un *subcentre metropolità* o àrea metropolitana primària, degut al rol de capitalitat que exerceix dins un sistema urbà format pels municipis del seu entorn i amb dinàmiques submetropolitanes pròpies:

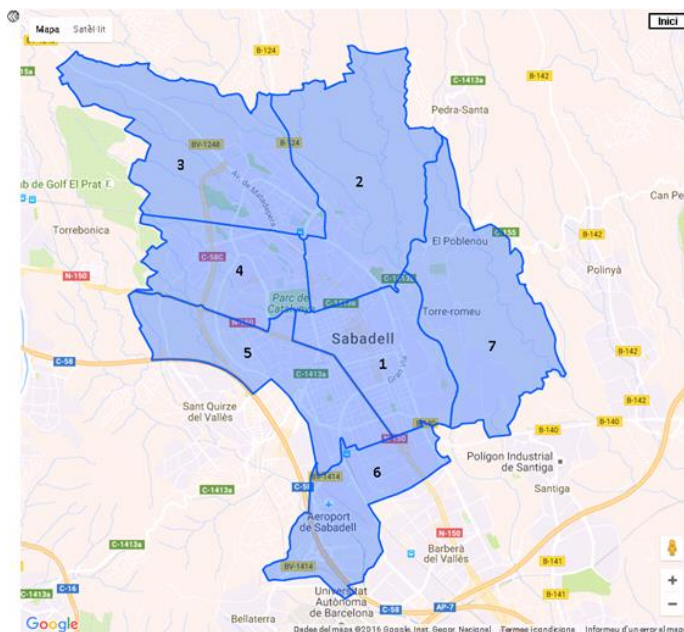
- Badia del Vallès
- Barberà del Vallès
- Castellar del Vallès
- Cerdanyola del Vallès
- Montcada i Reixach
- Palau-solità i Plegamans
- Polinyà
- Ripollet
- Sabadell
- Sant Llorenç Savall
- Sant Quirze del Vallès
- Santa Perpètua de Mogoda
- Sentmenat

El seu terme municipal compta amb una superfície total de 37,8 km² de la qual, el 57% correspon a sòl urbanitzat i amb previsió d'ésser urbanitzat. L'espai construït té forma allargada en sentit Nord –Sud, paral·lel al riu Ripoll i està vertebrat per les principals vies de connexió amb la resta del territori:

- Carretera a Barcelona
- Carretera de Terrassa
- Carretera de Matadepera

Administrativament, el municipi es divideix en set districtes i aquests en diferents sectors:

Districte 1: Sectors Centre i Sant Oleguer

Districte 2: Sectors Can Puiggener, Togores i Creu Alta

Districte 3: Sectors Ca n'Oriac, Nord i Sant Julià

Districte 4: Sectors Berard, Can Rull, La Concòrdia i Eix Macià

Districte 5: Sectors Can Feu, Oest i Gràcia

Districte 6: Sectors La Creu de Barberà, Sud i Sant Pau

Districte 7: Sectors La Serra i Est

L'organització urbana de Sabadell no es diferencia a la d'altres ciutats industrials catalanes:

- Una *zona central* a on es va desenvolupar l'antiga "ciutat industrial" a partir de la meitat del segle XIX i a on s'ubicaven els vapors, despatxos industrials i cases burgeses.
- Una *zona que rodeja aquest eixample* central amb barris més recents, construïts a conseqüència de l'onada migratòria que va viure la ciutat entre els anys 1940 i 1970 i amb característiques urbanístiques més variades com a resultat de la construcció espontània i autoconstrucció de petits nuclis de població i bastant heterogenis.
- Entre aquestes dues zones, una *xarxa de parcs urbans*, construïts per a omplir l'espai buit entre la ciutat vella i els nous barris.

Per altra banda, l'espai urbà està envoltat per "El Rodal", un conjunt de camps i boscos que actualment constitueix un patrimoni natural i cultural important per a la ciutat, essent un pulmó verd i lloc d'esbarjo per a la seva població. Dins aquest espai natural es troba el Parc Fluvial del Ripoll i el Parc Agrari, com a més destacats.

Tradicionalment – i de forma general-, la zona central va acollir la població amb condicions socioeconòmiques més favorables (en termes d'educació, salaris, taxes d'atur, etc.) i més envellida, mentre que la zona Nord-Oest de la ciutat es caracteritza per una població de categories socioeconòmiques mitjanes – baixes i en els barris més perifèrics predomina una població menys afavorida, amb major precarietat laboral i baixos índex d'instrucció.

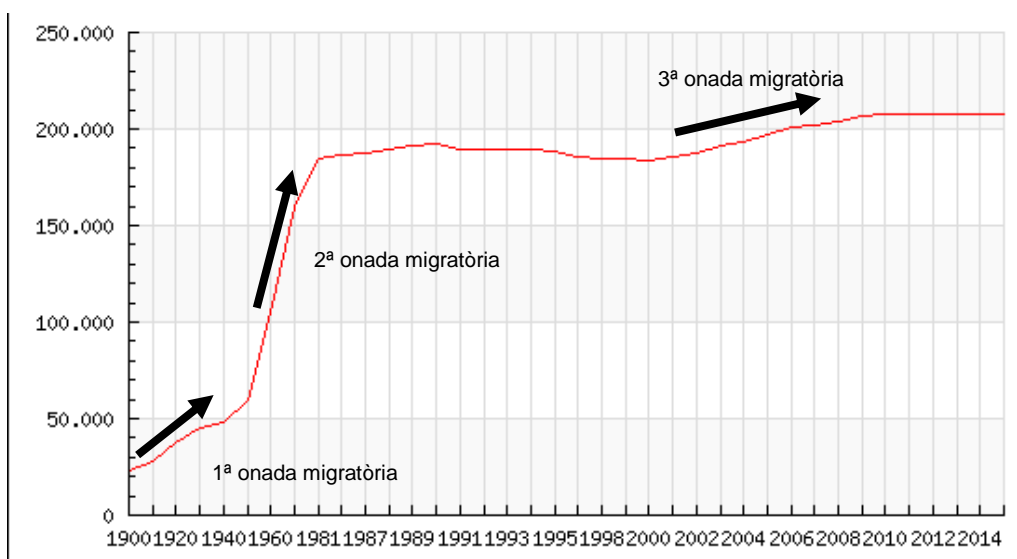
Demogràficament, *Sabadell és la cinquena ciutat catalana més populosa amb 207.826 habitants* d'acord a l'Anuari Estadístic Municipal del 2015. La població es distribueix en els diferents districtes de la següent manera:

Població			
Districte	1/1/2014	1/1/2015	% sobre el total 2015
1	52.619	52.820	25,41
2	24.334	24.281	11,70
3	34.616	34.746	16,71
4	38.457	38.550	18,55
5	19.411	19.551	9,40
6	29.365	29.170	14,03
7	8.730	8.708	4,20
Total	207.532	207.826	100

Font: Elaboració pròpia a partir dades Ajuntament de Sabadell.
Gestió de la Informació

- Els districtes 1 i 4 són els que concentren major població i corresponen als barris més cèntrics de la ciutat.
- Les àrees menys poblades són els districtes 5 i 7, ubicats a l'oest i est de la zona central respectivament.

L'evolució del número d'habitants de Sabadell des del 1900 fins a l'actualitat, es recull en el següent gràfic:

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Institut Nacional d'Estadística

L'inici del creixement poblacional del municipi va tenir lloc gràcies al desenvolupament industrial que va viure la ciutat a partir de la meitat del segle XIX caracteritzat per tres onades migratòries principals:

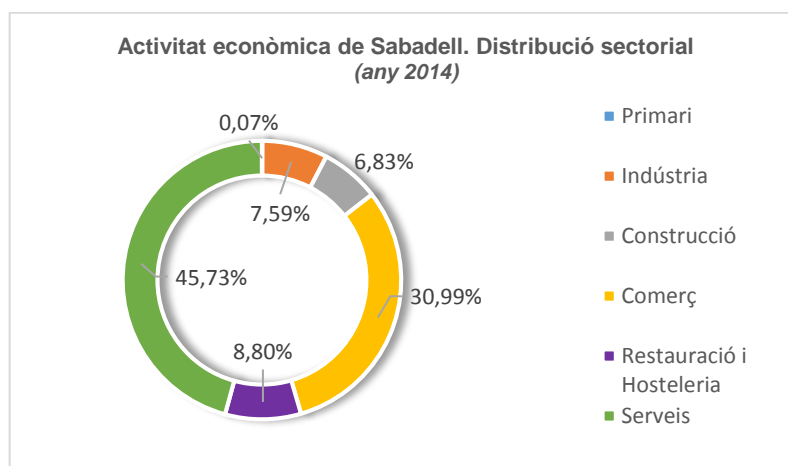
- *A finals del segle XIX – 1940:* durant aquest període la ciutat dobla la seva població (de 23.000 a 47.000) amb persones provinents de municipis rurals de Catalunya, València i Aragó.
- *Entre 1940-1970:* es produeix l'onada més quantiosa a on la població es multiplica per 4. L'origen va ser de la resta d'Espanya, principalment d'Andalusia. És en aquest període on sorgeixen els nuclis espontanis al voltant de la zona central.
- *Del 2000 – al present:* amb taxes de creixement bastants menors que les anteriors. La procedència és majoritàriament estrangera (Latinoamèrica, Marroc, UE).

1.2. Estructura econòmica i empresarial

Sabadell va néixer com a mercat al segle X. El *comerç* és una activitat tradicional i que va acompanyar el seu desenvolupament com a ciutat des del seus orígens, essent un dels motors econòmics actuals (concentra el 31% de l'activitat econòmica municipal).

A partir del segle XIX, l'*activitat industrial*, especialment la tèxtil, comença un fort desenvolupament local i va portar Sabadell a convertir-se en un dels més importants centres industrials de Catalunya. A meitat del segle XX, el municipi era la segona ciutat en ocupació industrial, només darrera de Barcelona, amb predomini de l'activitat tèxtil i metal·lúrgica.

Amb l'arribada de la crisi del sector als anys 1980-90, tal com va succeir a la resta de ciutats industrials catalanes, Sabadell va començar a diversificar el seu teixit productiu envers el sector serveis. Tot i així, la indústria continua essent un sector molt important dins l'estructura econòmica de la ciutat, especialment la metal·lúrgica, gràcies (entre altres factors) a la deslocalització d'aquesta activitat als centres d'activitat econòmica ubicats als límits del terme municipal (Can Roqueta, Sant Pau de Riu-sec..).

Font : Elaboració pròpia a partir dades Ajuntament de Sabadell. Gestió de la Informació

Distribució sectorial. Sabadell 2005-2014

Codi	Sector	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1	Primari	0,06%	0,06%	0,06%	0,06%	0,06%	0,06%	0,07%	0,06%	0,07%	0,07%
2	Indústria	9,44%	9,07%	8,73%	8,53%	8,32%	8,19%	8,03%	7,86%	7,65%	7,59%
3	Construcció	11,51%	11,51%	11,59%	11,60%	11,62%	11,51%	11,47%	11,22%	11,29%	6,83%
4	Comerç	30,45%	30,47%	30,55%	30,34%	30,16%	30,22%	30,23%	30,39%	30,61%	30,99%
5	Restauració i hostaleria	6,22%	6,40%	6,30%	6,64%	6,83%	6,91%	7,00%	7,38%	7,59%	8,80%
6	Serveis	42,32%	42,50%	42,78%	42,83%	43,01%	43,11%	43,21%	43,08%	42,80%	45,73%
Total		100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Font: Ajuntament de Sabadell. Gestió de la Informació

Respecte a la distribució territorial de l'activitat econòmica, en termes general tenim que:

- El comerç i l'hostaleria es concentra al barri Centre (agrupant ¼ del total dels establiments)
- Les empreses de serveis es troben als barris Centre i Creu Alta, aquest últim amb l'Eix Macià com a centre terciari important.
- La indústria i la construcció s'ubiquen principalment al barri de Gràcia (40% de la superfície industrial municipal) i als polígons industrials perifèrics.

Actualment, el municipi continua exercint de node d'activitat econòmica a la Regió Metropolitana i a Catalunya, conjuntament amb els municipis veïns, concentrant l'activitat en 7 polígons:

- Can Roqueta
- Sud-Oest
- Riu Ripoll
- Gràcia Nord
- Gràcia Sud
- Can Feu
- Sabadell Parc Empresarial

Aquests polígons s'especialitzen en els sectors industrial i comercial, amb més de 1.100 empreses registrades i més de 12.100 persones empleades.

Entre les activitats predominants, hi destaquen: indústria manufacturera, tèxtil i metal·lúrgica, distribuïdors de comerç i serveis a les empreses.

Font: Ajuntament de Sabadell (Sabadell empresa)

L'estructura empresarial de Sabadell es caracteritza, en termes generals, per mitjaner petites empreses amb una mitjana de 8,86 assalariats per centre (dada del 2014).

Centres de treball per secció d'activitat econòmica (CCAE 2009)

Activitat	2014	
	Juny	Desembre
Agricultura, ramaderia i pesca	0,21	0,17
Indústries extractives	0,04	0,04
Indústries manufactureres	11,55	11,53
Energia elèctrica i gas	0,02	0,02
Aigua, sanejament i gestió de residus	0,13	0,17
Construcció	9,10	9,09
Comerç a l'engròs i al detall	29,21	29,25
Transport i emmagatzematge	4,13	4,09
Hostaleria	9,60	9,13
Informació i comunicacions	1,99	1,89
Activitats financeres i d'assegurances	1,39	1,53
Activitats immobiliàries	4,09	3,95
Activitats professionals i tècniques	7,48	7,73
Activitats administratives i auxiliars	3,78	4,01
Adm. pública, Defensa i SS obligatòria	0,19	0,19
Educació	3,63	3,65
Activitats sanitàries i serveis socials	4,45	4,47
Activitats artístiques i d'entreteniment	1,97	1,97
Altres serveis	6,71	6,84
Activitats de les llars	0,33	0,29
Total	100	100

Font: Anuari Estadístic Municipal (Generalitat de Catalunya. Departament d'Empresa i Ocupació. Observatori del Treball)

2. RECURSOS TURÍSTICS

2.1. Potencial dels recursos

En aquest apartat s'avalua el potencial dels recursos sobre els quals s'haurà de desenvolupar l'activitat turística de Sabadell.

L'anàlisi es realitza principalment sobre els recursos ubicats al terme municipal de Sabadell que, a priori, es considera que poden tenir atractiu i potencial per a atreure visitants a la ciutat, ja siguin *visitants de dia* o *"excursionistes"* com *turistes*, és a dir, visitants que pernocten als hotels del municipi. Tanmateix, també es consideren recursos del seu voltant, dels quals Sabadell se'n pot "aprofitar" del seu potencial i proximitat.

Aquesta avaluació es realitza en base a diversos factors que actuen com a condicionants negatius i positius per a l'aprofitament turístic dels recursos considerats (per ex. ubicació i accessibilitat, singularitat, disponibilitat d'infraestructura i equipaments turístics per a la seva explotació, serveis, etc.).

1. Patrimoni Industrial i Modernista

Hotel Suís

Estació Autobusos

Fundació Antiga Caixa Sabadell

Descripció del recurs:

El patrimoni cultural de Sabadell es conforma majorment pel llegat del pròsper passat industrial de la ciutat entre el que destaca molt especialment el patrimoni modernista de finals del segle XIX i principis del XX, construït de la mà de la burgesia local. D'aquesta època destaquen despatxos i vapors industrials, cases privades de famílies i edificis públics (escoles, teatres, etc.) ubicats al nucli antic. Entre els edificis més destacats, cal esmentar:

Casa Fàbrica Turull (1819); Seu de la Fundació Antiga Caixa Sabadell (1859), Hotel Suís (1902); Vapor Codina (1880); Despatx Lluch (1908); Vapor Badia; l'Antiga Escola Industrial d'Arts i Oficis; Escola Enric Casassas (1897); els Safareigs de la Font Nova (1892); Teatre Principal (1866); Estació del Ferrocarril del Nord (1889) i actual Estació d'Autobusos; Escola Sagrada Família (1908), edifici de l'Ajuntament (1871); entre altres.

El Museu d'Història de Sabadell ha dissenyat un itinerari que permet el recorregut i visita concentrada a alguns (pocs) edificis d'aquesta època.

Condicionants (+/-):

- Es tracta d'un patrimoni divers en quan a tipologia d'edificis (cases, escoles, vapors..) i concentrat al nucli antic, la qual cosa permet una visita exterior accessible i fàcil.
- Des del punt de vista turístic no hi ha peces singulars que suscitin una visita "ex professo", sinó que el seu valor prové del conjunt i de la seva concentració en una zona acotada i de fàcil accés per al visitant.
- Molts dels edificis estan ocupats amb usos públics i no compatibles amb la visita turística.

Tot plegat, aquest patrimoni és un bon complement a la visita i estada a la ciutat, però no com a reclam principal de la visita amb motius turístics, excepte per alguns productes específics com podria ser l'escolar. .

Potencial per productes:

Escolar	Cultural	R. i Conv.	Touring
Mig		Baix	

2. Resta patrimoni cultural								
 <p>Campanar Església de Sant Fèlix</p>	<p>Descripció recurs: Es tracta del patrimoni cultural llegat d'altres èpoques històriques de la ciutat entre el que destaca edificacions com: Casa Duran (S. XVI); el campanar (XVIII) i àpside (XV) de l'Església de Sant Fèlix; el Mercat Central (1930); entre altres. La major part ubicats al centre històric.</p>							
	<p>Condicionants (+/-): A l'igual que succeeix amb el patrimoni industrial i modernista, no hi trobem peces singulars ni emblemàtiques amb gran valor turístic i més aviat és un complement a la visita general a la ciutat. Per tant el seu potencial turístic és limitat.</p>							
	<p>Potencial per productes:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Escolar</th> <th>Cultural</th> <th>R. i Conv.</th> <th>Touring</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="2">Mig</td> <td colspan="2">Baix</td> </tr> </tbody> </table>	Escolar	Cultural	R. i Conv.	Touring	Mig		Baix
Escolar	Cultural	R. i Conv.	Touring					
Mig		Baix						

3. Restes arqueològiques								
 <p>Necròpoli de Can Piteu-Can Roqueta</p>	<p>Descripció recurs: Sabadell compta amb un interessant patrimoni arqueològic entre el que destaca la Necròpoli de Can Piteu-Can Roqueta, ubicada al sud-est del Polígon industrial de Can Roqueta. Es tracta d'un jaciment d'unes 250 hectàrees amb més de 2.500 estructures arqueològiques documentades que van des del neolític fins a la modernitat. Per altra banda, el jaciment de Can Roqueta II de 30 hectàrees i amb 746 estructures arqueològiques originàries de diferents èpoques (neolítica, bronze, ferro, ibèrica i medieval). El jaciment es caracteritza pel bon estat de conservació i singularitat de les restes, per la qual cosa destaca en l'àmbit arqueològic català i peninsular. Altres restes que completen el patrimoni arqueològic de Sabadell són la necròpolis neolítica de Can Gambús i restes de Castellarnau.</p>							
	<p>Condicionants (+/-):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Importància del jaciment de Can Roqueta en el panorama arqueològic català i espanyol i per tant amb potencial per al turisme d'interessos especials i professionals (investigadors, etc.). • El potencial turístic per al públic general és limitat, degut a la no excepcionalitat del recurs, a la ubicació ex-cèntrica respecte al centre històric (principal àrea d'interès turístic de la ciutat) i a que no estan preparats per a les visites de públic general. <p><i>Per tant, el seu potencial turístic és limitat per al públic general, en tant que resulta més alt per a professionals i públic amb interessos particulars (arqueologia, història antiga, etc.)</i></p>							
	<p>Potencial per productes:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Escolar</th> <th>Cultural</th> <th>Prof.</th> <th>Touring</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="2">Mig</td> <td>Alt</td> <td>Baix</td> </tr> </tbody> </table>	Escolar	Cultural	Prof.	Touring	Mig		Alt
Escolar	Cultural	Prof.	Touring					
Mig		Alt	Baix					

4. Museus de la ciutat

Museu d'Art - Casa Turull

Museu d'Història Sabadell

Museu del Gas

Descripció recurs:

L'oferta museística de la ciutat es concreta bàsicament en el **Museu d'Història (MHS)** i el **Museu d'Art (MAS)**, de gestió municipal, i el **Museu del Gas**.

- Inaugurat el 1931 com a Museu de la Ciutat, el **MHS** es va constituir com a tal l'any 1970. La seva seu ocupa la antiga casa fàbrica d'en Antoni Casanovas (1859) de la qual conserva la façana original. A més, el Museu gestiona diversos elements patrimonials municipals com: Casa Duran, Torre de l'Aigua, Campanar de Sant Fèlix, els Safareigs de la Font Nova, entre altres.

El Museu ofereix un recorregut per la història local des de la prehistòria fins al present, destacant exposicions permanents relatives als jaciments arqueològics prehistòrics i protohistòrics, a la vila medieval dels segles XI al XV i a l'època industrial tèxtil dels segles XIX i XX. A més, ofereix exposicions temporals relacionades amb la història local i de Catalunya, així com activitats i tallers per al públic general, especialment per a escoles i famílies amb nens.

- El **MAS** s'ubica a l'antiga casa fàbrica de la família Turull que, addicionalment a la visita de les sales conservades de la casa familiar, ofereix una exposició permanent dedicada a les corrents de l'academicisme i noucentista amb manifestacions d'artistes locals. Addicionalment disposa de dues sales d'exposicions temporals centrades majoritàriament en mostres d'art local.
- El **Museu del Gas** pertany a la Fundació Natural Gas Fenosa i s'ubica dins del Nucli Antic de Sabadell. La seva exposició permanent ofereix un repàs per els diferents usos de l'energia (gas i electricitat) al llarg de la història i els seus impactes social i econòmics.

Els museus són d'entrada gratuïta i els horaris van de dimarts a dissabtes per la tarda (17 a 20 hs) i diumenges i festius pel matí (11 a 14 hs).

Condicionants (+/-):

- Rellevància del MHS per la xarxa territorial de patrimoni que gestiona però, en termes de potencial turístic, es tracta d'una oferta de caire molt local i escassa projecció externa. L'exposició central del MHS avui dia resulta de poca atracció per al públic turístic general i l'edifici té certs problemes de condicionament per a rebre visitants en mesos d'hivern i estiu.
- Els horaris d'obertura al públic són restrictius i poc compatibles amb els "temps dels visitants".

El potencial turístic museístic de Sabadell és, doncs, limitat, tot i que els museus constitueixen un bon complement per a la visita a la ciutat.

Potencial per productes:

Escolar	Cultural	Reunions i Conv.	Touring
Alt	Baix		

5. Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont

Edifici Institut Català de Paleontologia

Descripció recurs:
 Fundat el 1969 l'ICP és un centre de recerca, conservació i difusió sobre la paleontologia de vertebrats i humana. Gestionat per la Generalitat i la UAB des del 2006, és una institució de referència a Espanya i Europa. Compta amb una col·lecció de +200 mil exemplars i és pioner en dos àmbits: l'estudi de la microestructura de les restes fòssils i la seva digitalització tridimensional.
 El Museu de l'ICP ofereix al públic un projecte museogràfic interessant basat en l'experiència interactiva dels visitants a on aquests es puguin sentir paleontòlegs. El Museu obre de dimarts a dissabtes matí i tarda, i diumenges al matí. Tanca els festius.

Condicionants (+/-):

- És un centre de referència i prestigi estatal i internacional en la seva matèria i per tant un focus d'interès per a professionals i amants de la paleontologia.
- La seva atractivitat turística és bastant elevada per al gran públic, degut principalment a la mateixa temàtica però, en aquest cas, també per la ubicació al nucli antic i bona accessibilitat. Tanmateix, la dimensió reduïda de l'exposició limita el seu potencial com a reclam turístic de la ciutat. Tot i així, és un excel·lent complement a la resta d'oferta museística i turística de Sabadell.

Potencial per productes:

Escolar	Cultural	Prof.	Touring
Alt			Baix

6. Observatori Astronòmic de Sabadell

Observatori Astronòmic

Descripció recurs:
 Ubicat a la part alta del Parc de Catalunya, l'Observatori compta amb unes instal·lacions de 500 m² distribuïts entre auditori, sala d'exposicions, biblioteca i el mateix observatori. Gestionat per l'Agrupació Astronòmica de Sabadell, fundada en 1960, una de les principals associacions amateurs de l'Estat (per n° de socis: 774 socis actius al 2015, instal·lacions i activitats) i una de les més actives d'Europa i prestigi científic en àrees de recerca i divulgació.
 L'Associació organitza un gran ventall d'activitats dirigides a un públic especialitzat però també al públic general amb diferents tipus de coneixement en astronomia: conferències, cursos, activitats d'observacions, tallers per a nens i escoles (+7.600 assistents entre el total de 460 sessions el 2015).

Condicionants (+/-):

- La temàtica "astronomia", l'amplitud de l'oferta per a tot tipus de públic i el dinamisme de la seva activitat fan que el potencial turístic d'aquest recurs sigui bastant elevat per al públic general, ja que representa una bona "excusa" per a la visita a la ciutat.
- Per altra banda, la seva bona ubicació i fàcil accés, afavoreixen a aquest potencial.

Potencial per productes:

Escolar	Prof.	R. i Conv.	Touring
Alt		Mig	Baix

<p>7. L'Òpera de Sabadell i l'Orquestra Simfònica del Vallès</p>							
 <p>Òpera de Sabadell · Teatre Principal</p> <p>Orquestra Simfònica del Vallès</p>	<p>Descripció recurs:</p> <p>El 1982 va néixer l'Associació d'Amics de l'Òpera de Sabadell amb l'objectiu de gaudir d'un programa estable d'òpera a la ciutat però al mateix temps de difondre-la arreu Catalunya. La mateixa Associació va crear, l'any 1987, l'Orquestra Simfònica la qual va adquirir autonomia un any més tard en convertir-se en Societat Anònima Laboral (on els músics són treballadors i propietaris).</p> <p>L'AAOS compta amb el suport de la Generalitat, l'Ajuntament de Sabadell i el Ministeri de Cultura d'Espanya així com amb el mecenatge de la Fundació Banc Sabadell. La seva activitat es distribueix al llarg de tot l'any amb 4 títols en total i, des de la seva fundació, porta més de 800 actuacions a Sabadell i diverses poblacions de Catalunya i resta d'Espanya.</p> <p>Com a part de l'activitat operística i musical, destaca el Concurs Internacional de cantants d'òpera per a joves talents menors de 35 anys celebrat cada 2 anys.</p>						
	<p>Condicionants (+/-):</p> <ul style="list-style-type: none"> Sens dubte tant l'Òpera com l'Orquestra conformen un recurs de caire cultural de molt interès des del punt de vista turístic, especialment pel prestigi i imatge que representen per a Sabadell. Tot i la seva elevada potencialitat per a atraure públic forà aficionat a l'òpera i música clàssica a la ciutat, hem de tenir present que aquest potencial podria estar condicionat per l'efecte ombra de l'oferta de Barcelona, i per tant la seva projecció podria quedar restringida a un àmbit més regional. 						
<p>Potencial per productes:</p> <table border="1"> <tr> <td>Cultural</td> <td>Esdeven.</td> <td>Touring</td> </tr> <tr> <td>Alt</td> <td></td> <td>Mig</td> </tr> </table>		Cultural	Esdeven.	Touring	Alt		Mig
Cultural	Esdeven.	Touring					
Alt		Mig					

<p>8. Teatres: Principal i La Faràndula</p>									
 <p>Teatre Principal</p> <p>La Faràndula</p>	<p>Descripció recurs:</p> <ul style="list-style-type: none"> El Teatre Principal és un dels edificis emblemàtics de Sabadell ubicat al centre històric de la ciutat. Inaugurat l'any 1866 és un dels escenaris principals de la intensa vida cultural de Sabadell acollint una programació heterogènia especialment de mig format (aforament: 506). Va ser reformat entre els anys 2003-2004. La Faràndula acull les representacions de l'Associació d'Amics de l'Òpera i altres representacions artístiques locals de gran format. Reformat l'any 2002, compta amb unes instal·lacions modernes y amb capacitat per a més de mil espectadors. 								
	<p>Condicionants (+/-):</p> <ul style="list-style-type: none"> És indubtable el valor que tenen aquests teatres per a la ciutat que, a més d'aprofundir i diversificar la seva oferta cultural, contribueixen molt positivament a la imatge i prestigi de Sabadell, reforçant el seu paper de capitalitat a la zona del Vallès. Des del punt de vista turístic, el valor d'aquestes peces ve donat no només per la capacitat d'atreure espectadors forans, especialment de la zona d'influència de Sabadell, sinó per aquesta imatge i posicionament de ciutat que ajuden a projectar. 								
<p>Potencial per productes:</p> <table border="1"> <tr> <td>Cultural</td> <td>Esdev.</td> <td>R.i Conv.</td> <td>Touring</td> </tr> <tr> <td>Alt</td> <td></td> <td></td> <td>Mig</td> </tr> </table>		Cultural	Esdev.	R.i Conv.	Touring	Alt			Mig
Cultural	Esdev.	R.i Conv.	Touring						
Alt			Mig						

9. Instal·lacions esportives

Pista Atletisme Coberta

Club Natació Sabadell

Club Tennis Sabadell

Cercle Sabadellès

Estadi Nova Creu Alta

Descripció recurs:

Sabadell és una ciutat de referència en matèria esportiva amb una arrelada tradició de pràctica general d'activitats, que disposa d'una ampla -i d'excel·lent qualitat- oferta d'instal·lacions, que ha sigut la base per a generar nombrosos esportistes locals de competició en diferents disciplines (natació, atletisme, waterpolo, futbol).

Entre les 140 instal·lacions distribuïdes per la ciutat, des del punt de vista de potencialitat turística (turisme esportiu, esdeveniments i competicions) destaquen molt especialment les següents:

- **Estadi Municipal d'Atletisme Josep Molins**

Ubicat en el Compleix Esportiu Municipal de Sant Oleguer i integrat en l'entorn del Riu Ripoll, es tracta d'una instal·lació de més de 40 anys, recentment remodelada que permet la pràctica de diverses disciplines. Les instal·lacions consten de: Pista d'atletisme descoberta; Camps de futbol 11 y futbol 7; Pista poliesportiva de 24x13 m amb camp de bàsquet i voleibol; Frontó i rocòdrom.

- **Pista Coberta d'Atletisme de Catalunya**

Inaugurada al 2010, s'ubica dins la zona esportiva de Sant Oleguer i és la primera pista coberta d'atletisme homologada de Catalunya per a grans competicions. Apta per a acollir competicions tant nacionals, estatals com internacionals, compta amb 12.700 m² de superfície construïda i una capacitat de 2.500 espectadors. Actualment és una referència a l'Estat i a Europa per a la competició d'elit.

- **Club Natació Sabadell**

Entitat històrica de la ciutat fundada el 1916, pionera en la pràctica i promoció dels esports d'aigua a Sabadell. Ofereix dues instal·lacions (una al c/ Montcada pròxima a la Fira Sabadell i altra al c/ Budapest propera a l'Eix Macià) amb 11 piscines, 6 pistes poliesportives (bàsquet, futbol sala i voleibol), pistes d'esquix, entre altres. Ofereix un gran ventall de seccions esportives (20 en total) algunes de les quals de competició internacional com el waterpolo. Destaquen: natació, waterpolo, natació sincronitzada, entre altres.

- **Club Tennis Sabadell**

Ubicat al costat del Parc de Catalunya, el Club ofereix 19 pistes de tennis (16 de terra batuda), 7 pistes de pàdel, piscina coberta climatitzada, entre altres instal·lacions. Fundat el 1929 i centrat únicament en la pràctica del tennis, al llarg dels anys va anar incorporant altres disciplines i modernitzant les seves instal·lacions. És un centre de referència esportiva a la ciutat.

- **Cercle Sabadellès 1856**

Fundat el 1856 per molts anys va ser el centre social de Sabadell. Ubicat a la ctra. de Bellaterra, pròxim a l'Aeroport de Sabadell, disposa de 16 pistes de tennis de terra batuda i 4 de superfície ràpida, 10 pistes de pàdel, 2 camps de futbol 7, 2 pistes de tennis platja, pista poliesportiva, piscina coberta i exterior, entre altres instal·lacions.

- **Estadi Nova Creu Alta i Complex Esportiu Olímpia**

Inaugurat en 1967 i amb una capacitat màxima de 11.891 espectadors, l'estadi de Nova Creu Alta se situa molt a prop de l'Eix Macià i és la seu del Primer Equip del **Centre d'Esports Sabadell**.

El Complex Esportiu Olímpia és la segona seu del CE Sabadell, on juga la delegació de Futbol Base. Entre les seves instal·lacions disposa de 3 camps de futbol de gespa artificial (2 de futbol 11 i 1 de futbol 7), 3 pistes de futbol sala, piscina i serveis addicionals.

Instal·lacions esportives (cont.)							
	<p>Adicionalment a aquestes instal·lacions, la ciutat disposa de dos pavellons esportius que complementen i aprofundeixen el ventall d'oferta esportiva de Sabadell:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pavelló Sud: permet la pràctica de futbol sala, basquetbol, handbol, etc., amb capacitat per a 500 espectadors. • Pavelló Nord: 5.000 m² de superfície amb capacitat per a 1.500 persones. • Pavelló de Sant Oleguer: 1.600 m² d'espai esportiu amb capacitat per a 2.000 espectadors. 						
	<p>Condicionants (+/-):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Les instal·lacions esportives de Sabadell tenen un elevat potencial per a la pràctica aficionada –i d'elit, com la Pista Coberta– de l'esport en diverses disciplines, però també per acollir competicions de diversos formats i fins a nivell internacional. • El Complex de Sant Oleguer representa un pol esportiu de gran potencialitat, donada la concentració d'importants instal·lacions i la seva ubicació, al costat del Riu Ripoll el qual ofereix un entorn natural complementari per a la pràctica esportiva. • Sumat a l'anterior, la ubicació de la resta de principals instal·lació molt pròxima al centre de la ciutat i eixos de comunicació rellevants, fa que l'accessibilitat i connexió amb l'oferta turística (allotjament, restauració, comerços, cultura, etc.) sigui un punt fort molt significatiu. <p><i>Per tot això, l'oferta esportiva de la ciutat conjuntament amb la seva tradició en la pràctica de l'esport, conformen un dels seus principals actius des del punt de vista turístic, especialment per als nínxols de turisme esportiu i stages.</i></p>						
	<p>Potencial per productes:</p> <table border="1" data-bbox="692 1167 1010 1234"> <thead> <tr> <th>Esportiu</th> <th>Stages</th> <th>Esdeven.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="3" style="text-align: center;">Alt</td> </tr> </tbody> </table>	Esportiu	Stages	Esdeven.	Alt		
Esportiu	Stages	Esdeven.					
Alt							

10. La Bassa							
	<p>Descripció recurs:</p> <p>La Bassa és un parc recreatiu municipal d'estiu de Sabadell i els municipis del voltant. Se situa dins de la zona esportiva de Sant Oleguer i destaca per la seva piscina de 100 m de diàmetres (la major de la comarca). A més compta amb dos tobogans, un circuit d'aventures i inflables aquàtics i un àrea de picnic. Obre només els mesos d'estiu i ofereix totes les comoditats per a passar un dia sencer.</p>						
<p>Parc Recreatiu La Bassa</p> 	<p>Condicionants (+/-):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Constitueixen un excel·lent atractiu recreatiu per a la població local i per als visitants de les comunitats veïnes de Sabadell, però amb un potencial limitat per a aportar valor afegit a la resta de l'oferta turística i comercial de la ciutat, ja que el seu concepte predominant podria considerar-se en la línia de "l'all inclusive". • Tot i així és important des del punt de vista de complement de l'oferta esportiva, sobretot si tenim en compte que s'ubica dintre el mateix Complex de Sant Oleguer. 						
	<p>Potencial per productes:</p> <table border="1" data-bbox="692 1980 991 2047"> <thead> <tr> <th>Satages</th> <th>Touring</th> <th>Escolar</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="2" style="text-align: center;">Mig</td> <td style="text-align: center;">Alt</td> </tr> </tbody> </table>	Satages	Touring	Escolar	Mig		Alt
Satages	Touring	Escolar					
Mig		Alt					

11. Festes populars i esdeveniments culturals i esportius

Festa Major de Sabadell

Pista Coberta d'Atletisme

Descripció recurs:

La intensa vida cultural de Sabadell es materialitza en un interessant calendari de festes tradicionals i esdeveniments culturals que tenen lloc al llarg de l'any. Per la seva trajectòria i rellevància a nivell local i comarcal, destaquen

- Festa Major (primer divendres de setembre)
- Festival d'Estiu 30 Nits (juliol. Oferta cultural diversa en diferents espais de la ciutats: teatre, flamenc, curtmetratge, literatura, música i dansa..).
- Cicles de concerts simfònics de l'Orquestra Simfònica del Vallès i concursos i festivals de música
- Temporades d'òpera dels Amics de l'Òpera de Sabadell

Per la seva banda, el calendari esportiu de Sabadell és molt dinàmic i divers al llarg de l'any, de forma especial en la temporada central que va de desembre a abril. Els esdeveniments esportius van des de curses atlètiques i ciclistes, fins a campionats i torneigs nacionals, estatal i alguns internacionals en disciplines com atletisme, waterpolo, futbol, tennis, i dirigits tant a aficionats com a esportistes professionals.

Condicionants (+/-):

- Aquests esdeveniments contribueixen, per una banda, a crear imatge i posicionament de la ciutat en matèria esportiva i cultural, especialment a nivell metropolità i català, encara que alguns d'esportius també a nivell estatal i europeu. Per altre cantó, reforcen el paper de "capitalitat" de Sabadell dins la seva zona d'influència immediata i el Vallès.
- Els esdeveniments, especialment els més singulars i de qualitat, representen una molt bona oportunitat per a captar públic forà, fer conèixer la ciutat des d'un punt de vista turístic i dinamitzar l'oferta comercial i de restauració.

Potencial per productes:

Esdev.	Esportu	Cultural	Shopping	Touring
Alt		Mig – alt		Baix

12. Parc Fluvial del Ripoll

Parc Fluvial del Ripoll

Descripció recurs:

El Ripoll transcorre durant 7 km pel terme municipal de Sabadell abans de desembocar en el Besòs. El riu és el principal testimoni històric de la ciutat; per segles va ser el centre de l'activitat social i econòmica del municipi i d'allò el seu gran valor cultural, històric, industrial, arqueològic, paisatgístic i ambiental. Els darrers temps i amb el desenvolupament de la ciutat actual, Sabadell va viure d'esquena al riu i això es nota especialment en la desconexió física i conceptual que hi ha entre el nucli urbà i la zona fluvial. Els últims anys, però, els esforços han estat dirigits a posar-lo en valor com a espai natural i cultural de la ciutat, i és per això que es va projectar el Parc Fluvial del Ripoll, un projecte de recuperació integral del riu i de millora de la relació amb la ciutat.

Parc Fluvial del Ripoll (cont.)													
 <p>Molí Mornau</p>	<p>Condicionants (+/-):</p> <ul style="list-style-type: none"> El Parc és un excel·lent espai natural per a la comunitat local, que contribueix a augmentar la qualitat de vida de la població (esbarjo, recreació, pulmó verd, etc.). Tanmateix, des del punt de vista turístic el seu potencial és limitat. La dificultat d'una connexió amb el centre urbà (i nucli antic) fàcil i còmoda per als visitants és un condicionant molt important a tenir en compte en el que la Gran Via és en una barrera física difícil de superar. El major potencial turístic del Parc ve donat per la seva capacitat de complement "outdoor" a les instal·lacions esportives de la ciutat, com a lloc de pràctica i entrenament alternatiu. Els itineraris pel seu entorn dissenyats per a bicicleta o a peu, reforcen aquest paper. 												
<p>Potencial per productes:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Escolar</th> <th>Stages</th> <th>Esportiu</th> <th>Actiu</th> <th>Touring</th> <th>Cultural</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="2">Alt</td> <td colspan="2">Mig-alt</td> <td colspan="2">Baix</td> </tr> </tbody> </table>		Escolar	Stages	Esportiu	Actiu	Touring	Cultural	Alt		Mig-alt		Baix	
Escolar	Stages	Esportiu	Actiu	Touring	Cultural								
Alt		Mig-alt		Baix									

13. Parcs urbans	
 <p>Parc de Catalunya</p> <p>Parc Can Gambús</p>	<p>Descripció recurs:</p> <p>Sabadell compta amb una xarxa de parcs urbans distribuïts pels diversos districtes de la ciutat que compleixen una important funció de pulmó verd dins l'estructura urbana així com d'esbarjo per a la població.</p> <ul style="list-style-type: none"> Parc de Catalunya: el més gran en superfície (43 ha) i el més cèntric. Ubicat a la zona de l'Eix Macià aquest parc és el gran pulmó verd de la ciutat. Dintre de les seves instal·lacions conté un llac artificial de 8.500 m² amb cascada i poblat de cignes i ànecs; un amfiteatre amb capacitat per a 40.000 persones; un tren en miniatura de 3 km i diversos espais esportius i de jocs infantil (zona de patinatge, de cros i un circuit de bicictrial). A més, acull l'Observatori Astronòmic. Parc Central del Vallès: ubicat entre Sabadell i Barberà del Vallès, es tracta d'un parc interurbà d'unes 20 ha. Compta amb un circuit esportiu i un àrea de divulgació mediambiental (orientada a energies renovables) i és escenari de diverses activitats lúdiques i socioculturals. Parc de Can Gambús: és el segon parc més gran de la ciutat (després del de Catalunya). Situat a l'oest de la ciutat té una superfície de 13 ha i ofereix zones de pícnic i esbarjo, jocs infantils i serveis de restauració. Com a element singular destaquen restes arqueològiques de cert interès. Parc de la Romeua, Odessa i de les Aigües: ubicats al nord-oest de la ciutat aquests parcs conformen un corredor verd que ofereix equipaments esportius, espais d'oci i d'activitats lúdiques, entre altres. Parc del Nord: és un parc longitudinal que segueix una antiga riera. La superfície del parc és de 17,5 ha de les quals n'hi ha urbanitzades unes 2,7 ha. Compta amb instal·lacions esportives i jocs infantils, entre altres.

Parcs urbans (cont.)											
 <p><i>Parc del Nord</i></p> <p><i>Parc de la Romeua</i></p>	<p>Condicionants (+/-):</p> <ul style="list-style-type: none"> Els parcs representen un actiu especialment rellevant per a la població local com a base per a l'esbarjo i pràctica diària d'activitats lúdiques i esportives. Des del punt de vista turístic, el Parc de Catalunya, degut a la seva ubicació cèntrica, dimensió i oferta variada, és el que presenta un major potencial per a un públic general. Tanmateix, la resta de parcs conformen un excel·lent complement per a la pràctica d'esport i entrenament i per tant per al desenvolupament del Turisme Esportiu i Stages Esportius. Per altra banda, destaca el potencial d'alguns d'ells per a acollir esdeveniments diversos (culturals, esportius, socials). <p>Potencial per productes:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Esdev.</th> <th>Stages</th> <th>Esportiu</th> <th>Touring</th> <th>Actiu</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Mig-Alt</td> <td colspan="2">Mig</td> <td colspan="2">Baix</td> </tr> </tbody> </table>	Esdev.	Stages	Esportiu	Touring	Actiu	Mig-Alt	Mig		Baix	
Esdev.	Stages	Esportiu	Touring	Actiu							
Mig-Alt	Mig		Baix								

14. Fira Sabadell							
 <p><i>Edifici Fira Sabadell</i></p>	<p>Descripció recurs:</p> <p>La Fira Sabadell, de gestió municipal, s'ubica a un antic edifici industrial reformat per a acollir aquest centre de convencions, estratègicament situat al costat de la Gran Via i pròxim al centre històric de la ciutat. Compta amb una nau de caràcter polivalent d'uns 3.200 m² de superfície i capacitat màxima per a 2.700 persones, a més d'un auditori per a 300 persones i 4 sales polivalents per a 100 persones. El total d'actes que va acollir l'any 2016 va ser de 65 i van significar un total de 114 dies d'ocupació. Aquestes xifres són les segones més baixes en els últims 8 anys.</p> <p>Condicionants (+/-):</p> <ul style="list-style-type: none"> La Fira és un dels principals espais per a Reunions i Convencions del Vallès Occidental i de la Regió Metropolitana, després de Barcelona i L'Hospitalet del Llobregat. Ofereix excel·lent qualitat en instal·lacions i accessibilitat. Tanmateix, els darrers anys ha viscut una baixada bastant significativa de la seva activitat. <p>Potencial x productes:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>R.Conv.</th> <th>Prof./Neg.</th> <th>Esdeven.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="3">Alt</td> </tr> </tbody> </table>	R.Conv.	Prof./Neg.	Esdeven.	Alt		
R.Conv.	Prof./Neg.	Esdeven.					
Alt							

15. Edificis de la Fundació Antiga Caixa Sabadell 1859

Seu Fundació Antiga Caixa Sabadell 1859

Espai Cultura (Edifici Antiga Escola d'Arts i Oficis)

Masia Can Deu

Descripció recurs:

La Fundació és una entitat de gran dinamisme i generadora d'activitats adreçades a tota la població de Sabadell i el voltant. Gestiona tres edificis:

- L'edifici modernista seu de l'Antiga Caixa, inaugurat en 1916, que acollia les dependències centrals, la biblioteca i el saló d'actes. Actualment part de l'edifici està ocupat per les oficines del BBVA. Turísticament, destaca com a patrimoni històric-cultural i com a seu de reunions i esdeveniments.
- Espai Cultura: ubicat al costat de la seu central, ocupa l'edifici de l'antiga Escola Industrial d'Arts i Oficis de Sabadell que data del 1910. Després d'importantes remodelacions, és un espai obert a la difusió, formació i producció de continguts especialment de tipus cultural. Compta amb diverses sales i dos auditoris.
- Espai Natura: situat a la finca de Can Deu, al nord de la ciutat, i ocupa una superfície de 86 ha agrícola i forestal. Inclou l'Església de Sant Vicenç, el Bosc de Can Deu (espai protegit) i la masia ocupada pel Museu de Vida al Camp i Centre d'Educació Ambiental

Condicionants (+/-):

- El valor turístic de la Fundació ve donat pel valor patrimonial de les seves seus, especialment l'Edifici central, així com també per l'oferta d'espais singulars per a diferents tipus d'actes i esdeveniments i calendari anual d'activitats que gestiona.

Potencial x productes:

R. i Conv.	Prof./Neg.	Esdeven.	Cultural	Touring
		Alt	Mig-alt	Baix

16. Eixos Comercials

Eix Macià

Mercat Central

Descripció recurs:

El comerç és una de les activitats motores de Sabadell. El seu desenvolupament econòmic i social ha portat a que sigui la capital comercial d'una zona d'influència àmplia. En gairebé 7 km d'eixos comercials, destaquen per la seva capacitat d'atracció tant de població local com forana, dues zones amb característiques molt diverses:

- **Zona Comercial de Comerç Centre:** ubicada al Nucli Antic. Es tracta d'una oferta de proximitat amb comerços tradicionals i franquícies de cadenes de roba, afavorida per situar-se dins la zona de vianant i una oferta de restauració variada i correcta.
- **Zona Comercial de l'Eix Macià:** amb dos grans superfícies, El Corte Inglés i Galeries Paddock-Boulevard, els cinemes i oferta de restauració (encara que una part bastant banalitzada i de baixa qualitat), conforma un important pol d'atracció.

Eixos Comercials (cont.)													
 <p>Rambla de Sabadell</p>	<p>Condicionants (+/-):</p> <ul style="list-style-type: none"> Aquests eixos centrals constitueixen dos grans pols d'atracció de Sabadell, tant per a la mateixa població local com per a la població de municipis veïns. L'oferta, en general, es caracteritza per la varietat de comerços (tradicionals i cadenes) encara que no trobem una oferta diferenciada respecte a altres ciutats mitjanes catalanes. El valor turístic, per tant, ve derivat de la concentració d'oferta en uns eixos ben definits, fàcilment accessibles i de còmoda mobilitat (a peu i en cotxe privat), que complementen i donen profunditat a l'oferta turística de la ciutat i poden actuar com a principal reclam de visita per a les comunitats de la zona d'influència més propera a Sabadell. 												
<p>Potencial per productes:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Shopping</th> <th>Esdev.</th> <th>R.Conv.</th> <th>Prof./Neg.</th> <th>Touring</th> <th>Stages</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="background-color: black; color: white;">Alt</td> <td colspan="5" style="background-color: black; color: white;">Mig</td> </tr> </tbody> </table>		Shopping	Esdev.	R.Conv.	Prof./Neg.	Touring	Stages	Alt	Mig				
Shopping	Esdev.	R.Conv.	Prof./Neg.	Touring	Stages								
Alt	Mig												

17. Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac													
 <p>Monestir de Sant Llorenç del Munt (La Mola)</p> <p>Paisatge del Parc</p>	<p>Descripció recurs:</p> <p>Ubicat al nord de la comarca el Parc ocupa una superfície de 13.694 ha i emergint de la Depressió del Vallès arriba a una cota màxima de 1.103 m, a La Mola.</p> <p>És un espai protegit que, a més de l'elevat valor ecològic i paisatgístic que representa per als municipis de la comarca i per a la província de Barcelona, compta amb un interessant patrimoni cultural, entre el que destaca el Monestir de Sant Llorenç del Munt, situat al cim de La Mola.</p> <p>Tot i no ubicar-se dins el terme municipal de Sabadell, la gran proximitat física i facilitat d'accés des de la ciutat, fan que Sabadell pugui ser una de les "portes d'entrada" al Parc.</p>												
<p>Condicionants (+/-):</p> <ul style="list-style-type: none"> Es tracta d'un recurs de gran valor paisatgístic i cultural per als municipis que l'envolten. Proximitat física i facilitat d'accés des de Sabadell. Gran potencial per al turisme actiu de dia, especialment per a senderisme, per als mercats més pròxims, en particular del Barcelonès. 													
<p>Potencial x productes:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Actiu</th> <th>Stages</th> <th>Esportiu</th> <th>R. i Conv.</th> <th>Cultural</th> <th>Touring</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="3" style="background-color: black; color: white;">Alt</td> <td colspan="2" style="background-color: black; color: white;">Mig-alt</td> <td style="background-color: black; color: white;">Baix</td> </tr> </tbody> </table>		Actiu	Stages	Esportiu	R. i Conv.	Cultural	Touring	Alt			Mig-alt		Baix
Actiu	Stages	Esportiu	R. i Conv.	Cultural	Touring								
Alt			Mig-alt		Baix								

2.2. Potencial per productes / mercats

En base a l'anàlisi anterior dels recursos turístics, a continuació es fa una aproximació al potencial de Sabadell per a desenvolupar diferents tipologies de productes / mercats turístics:

PRODUCTES	POTENCIAL
Esportiu (+/- 24 hores) Reunions i Convencions (- 24 hores) Professional / Negocis Stages Esportius Escolar	ALT
Esdeveniments (-/+ 24 hores) Compres / Shopping Cultural (- 24 hores) Reunions i Convencions (+ 24 hores)	MIG
Actiu / Natura (- 24 hores) Touring / Circuits	BAIX

La gran proximitat i bones condicions d'accés des dels mercats emissors principals (Regió Metropolitana de Barcelona) i les característiques i condicionants (positius i negatius) dels mateixos recursos turístics de Sabadell, determinen, a priori, un **major potencial de la ciutat per als productes que no comporten pernoctació, és dir, els productes "de dia" o "excursions"**.

Tanmateix, s'evidencia una **major potencialitat per alguns productes d'estada de tipus nínxol, en especial el Turisme Esportiu i els Stages.**

Productes amb potencial ALT

TURISME ESPORTIU (+/- 24 HORES)	
<p><i>Són els viatges amb pernoctació o de dia, que tenen com a principal motivació la pràctica o participació en una activitat esportiva de forma competitiva o no competitiva, per part d'esportistes professionals d'alt nivell i esportistes amateurs, individuals o en grup (equips). També s'inclouen els seus acompanyats i espectadors.</i></p>	<p>La llarga tradició esportiva de Sabadell, l'existència d'una massa crítica d'instal·lacions de qualitat i algunes de referència, aptes per a la pràctica i entrenament a tots els nivells (elit, professional, amateur), així com la presència d'una oferta complementària d'interès com parcs urbans aptes per a l'entrenament físic, fa que Sabadell tingui un potencial elevat per a desenvolupar i potenciar el turisme esportiu, de forma especial disciplines com la natació, l'atletisme, el waterpolo, entre els més destacats.</p> <p>Per altra banda, existeix un calendari extens i variat de competicions i torneigs durant la temporada esportiva, alguns dels quals comporten al menys una pernoctació en el municipi durant un cap de setmana i representen un segment de gran interès per als establiments hotelers de la ciutat.</p>

REUNIONS I CONVENCIONS (- 24 HORES)

Són els desplaçaments que no comporten pernoctació, motivació dels quals és la de reunir-se i trobar-se amb persones amb interessos comuns, amb la finalitat de relacionar-se i intercanviar experiències.

Els factors més rellevants que fan que Sabadell gaudeixi d'un alt potencial per aquest producte/mercat, són la seva ubicació estratègica dins la Regió Metropolitana de Barcelona i excel·lents condicions d'accessibilitat, el seu rol de capitalitat dins aquesta àrea i de centre de negocis amb una activitat econòmica important, així com l'existència d'un conjunt d'espais de qualitat aptes per a acollir esdeveniments de tot tipus: gran, mitjà i petit format. La Fira Sabadell destaca com a principal recurs d'aquest producte.

PROFESSIONAL / NEGOCIS

Són els desplaçaments que tenen com a destinació Sabadell i que estan directament relacionats amb l'activitat econòmica de la ciutat (industrial, comercial, administrativa) i altres activitats (educació, científica, etc.).

El dinamisme econòmic de Sabadell, així com la presència d'institucions de rellevància com la Universitat (UAB), Agrupació d'Astronomia, l'Institut Català de Paleontologia i el Parc Taulí, entre altres, contribueixen a que la ciutat tingui un potencial especial per aquest producte / mercat. A més, l'oferta hotelera actual està adaptada a les seves necessitats específiques.

STAGES ESPORTIUS

Són les concentracions "pre – temporada", clínics d'equips professionals o amateurs d'alt nivell que busquen un entorn propici per a la seva posada en forma física i tècnica. El factor climàtic és molt important així com també ho és l'existència d'instal·lacions esportives adequades.

L'amplia oferta d'instal·lacions esportives i de qualitat, l'existència, a més, d'espais urbans - naturals com el Parc del Ripoll i la xarxa de parcs urbans aptes per a la pràctica esportiva, així com la bona accessibilitat i existència d'una planta hotelera preparada per a rebre aquest tipus de segments, fan que el potencial de Sabadell per aquest producte/mercat sigui bastant elevat.

ESCOLAR

Viatges o visites que realitzen els escolars com a part del seu programa educatiu i de formació. Entre els factors clau per al desenvolupament d'aquest producte/mercat destaquen: els continguts singulars i d'interès acadèmic, i el temps i facilitat d'accés des del lloc d'origen.

Sabadell ofereix un ventall de recursos (de caire cultural i natural) amb un interès elevat per a grups escolars de tots els nivells (primària, ESO, batxillerat): paleontologia, astronomia, arqueologia, història,...

Per altra banda, la ubicació estratègica dins la comarca i la Regió Metropolitana, molt pròxima a nuclis poblacionals importants, fa que sigui una destinació idònia en termes de temps i facilitat d'accés.

Productes amb potencial MIG**ESDEVENIMENTS (- /+ 24 HORES)**

Són desplaçaments durant el dia a una destinació amb l'objectiu de viure directament algú esdeveniment de caire popular / tradicional així com manifestacions culturals i folklòriques habituals.

La intensa activitat cultural de Sabadell dona un ventall interessant d'esdeveniments de diferents dimensions i tipologia. Destaquen molt especialment les temporades d'Opera i els Cicles de Concert de l'Orquestra Simfònica del Vallès, així com el Festival 30 Nits, amb un elevat potencial per a les visites durant el dia.

Aquest producte, en general, és especialment rellevant per al mercat pròxim de residents de la zona d'influència de Sabadell i alguns esdeveniments, ho són també per als residents de la Regió Metropolitana.

COMPRES / SHOPPING

Són els desplaçaments de dia que tenen com a motivació principal les compres i dels que generalment es beneficien ciutats que disposen d'una oferta comercial variada i de qualitat.

Aquest producte és especialment rellevant per als residents de les poblacions de l'àrea d'influència de Sabadell, amb les quals manté una relació estreta gràcies al rol de "capitalitat" que exerceix amb les mateixes.

La presència d'un establiment de El Corte Inglés, conjuntament amb l'oferta comercial del nucli antic, contribueix a aquest potencial.

CULTURAL (- 24 HORES)

Són les excursions de dia que tenen per motivació prioritària la cultural: visita patrimoni, assistir a un esdeveniment cultural de rellevància, realitzar un seminari o taller específic sobre aquesta temàtica, etc.

El principal actiu de Sabadell per aquest producte / mercat és l'existència d'una temporada anual consolidada de l'Òpera i els concerts de l'Orquestra Simfònica del Vallès, a més de dos teatres que ofereixen un calendari d'espectacles variat i de qualitat durant tot l'any.

REUNIONS I CONVENCIONS (+ 24 HORES)

Són els desplaçaments que comporten pernoctació, motivació dels quals és la de reunir-se i trobar-se amb persones amb interessos comuns, amb la finalitat de relacionar-se i intercanviar experiències.

Tot i que la ciutat compta amb una considerable oferta de qualitat d'espais firal i de reunions i convencions, així com de bona accessibilitat i oferta complementària adequada, les característiques actuals de l'oferta hotelera i "l'efecte ombra" de Barcelona (molt pròxima), fan que el potencial per aquest producte sigui menor, encara que significatiu.

Productes amb potencial BAIX**ACTIU / NATURA**

Turisme especialitzat i altament motivat que busca el contacte amb la natura a través de la realització d'una activitat concreta com pot ser: passejar, caminar, anar en bicicleta,.. Hi ha una motivació física i esportiva combinada amb el fet de conèixer, descobrir i viure aquesta natura.

La presència del Parc del riu Ripoll en El Rodal i la xarxa de parcs urbans, amb l'oferta d'itineraris per a ser recorreguts a peu o en bicicleta, fan que la ciutat pugui tenir un cert potencial en aquest producte per al mercat de residents de l'àrea d'influència de Sabadell. Aquest potencial es podria veure incrementat per la proximitat del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt, si Sabadell aconseguís convertir-se en la porta d'entrada al Parc.

TOURING / CIRCUITS

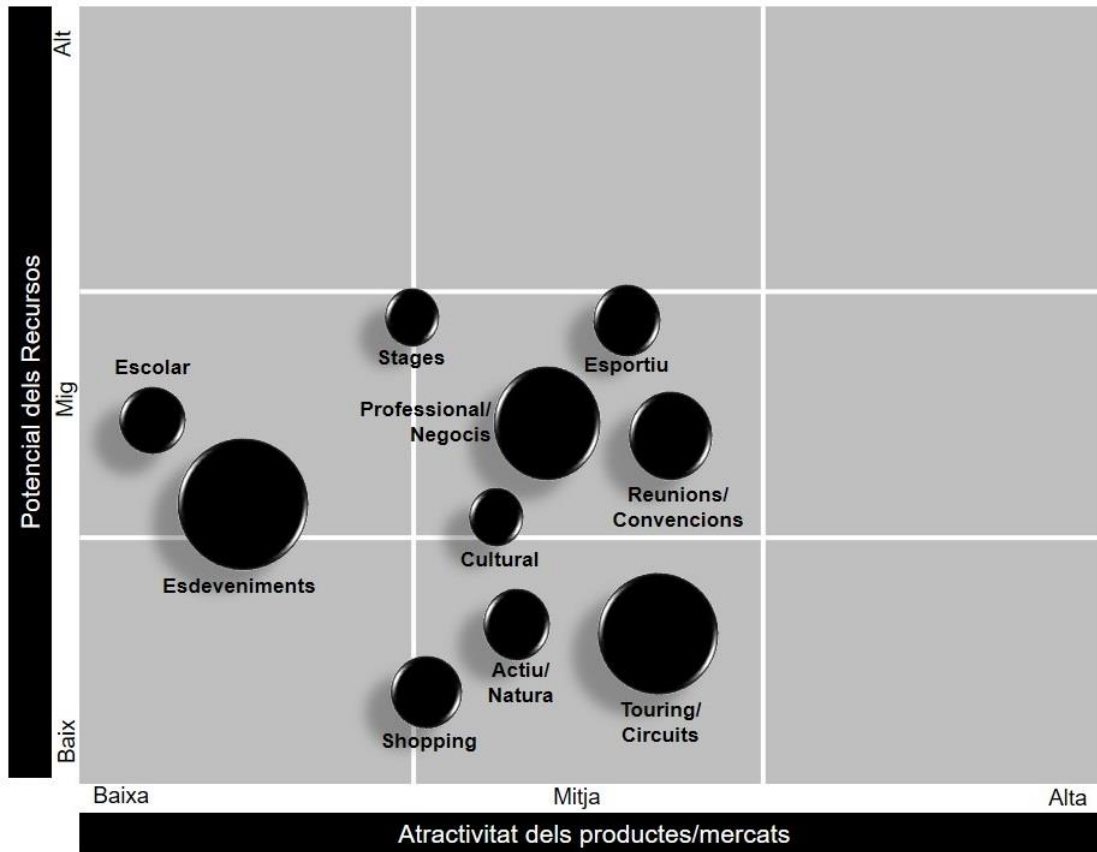
Són aquells viatges vacacionals la motivació central dels quals és la de descobrir i conèixer paisatges, ciutats, centres, etc. Comporten una curta estada (1 o 2 dies) en cada punt de l'etapa del viatge.

El potencial de Sabadell per aquest producte deriva principalment de la seva gran proximitat i bona connexió amb Barcelona, en especial per al segment atret per aquesta destinació però que desitja tranquil·litat i llunyania de les aglomeracions més turístiques i a més és sensible al factor preu.

Tanmateix, la presència d'altres ciutats mitjanes ben ubicades respecte als eixos viaris principals (especialment AP7) i amb oferta hotelera i turística competitiva, limiten el potencial de Sabadell per aquest producte/ mercat.

L'anterior anàlisi queda reflectida en la següent **Matriu de Potencialitat de Productes/Mercats**, basada en dos factors: per una banda el potencial dels recursos de la ciutat per a cadascun dels productes, i per l'altra, el grau d'atractivitat que aquests productes poden comportar per a Sabadell.

La dimensió de les esferes indica figurativament el volum estimatiu dels mercats.

3. OFERTA D'ALLOTJAMENT

Sabadell disposa a dia d'avui de **1.265 places d'allotjament turístic**, les quals representen el **21% de l'oferta d'allotjament total del Vallès Occidental**.

El 95% d'aquesta oferta correspon a places hoteleres (1.210) representant el 21% del total de places en hotels a tota la comarca. Per tant, podem dir que Sabadell és una destinació estratègica dins el Vallès Occidental, pel que respecte a concentració de llits.

Comparatiu de l'oferta d'allotjament de Sabadell i Terrassa (2015)

Oferta allotjament	Vallès Occidental	Sabadell	% Com.	Terrassa	% Com.
Nº hotels	36	7	19,4	4	11,1
Places Hoteleres	5.747	1.210	21,0	771	13,4
Nº hostals i pensions	15	3	2,0	5	33,3
Places hostals i pensions	287	55	19,1	114	39,7
Places totals	6.034	1.265	20,9	885	14,6

Font: elaboració pròpia en base a dades de IDESCAT

En termes d'aquest estudi, centrarem l'anàlisi en **l'oferta hotelera** de la ciutat ja que és la que més capacitat i potencial representa per als productes turístics que, a priori, resulten més rellevants per a la ciutat: Turisme Esportiu i Stages, Reunions i Convencions.

En valors absoluts, Sabadell ofereix 1.210 places distribuïdes en 7 establiments hotelers:

Categoria	Nº establiments	Nº places	%
2*	2	34	2,8
3*	3	622	51,4
4*	2	554	45,8
Total	7	1.210	100

Font: elaboració pròpia en base a dades de IDESCAT

Pràcticament la totalitat de les places correspon a categories de nivell mig i mig-alt, sent gairebé irrellevant l'oferta low-cost o d'establiments d'1* i 2*.

En termes generals, es tracta d'una oferta hotelera conformada per un mix d'establiments:

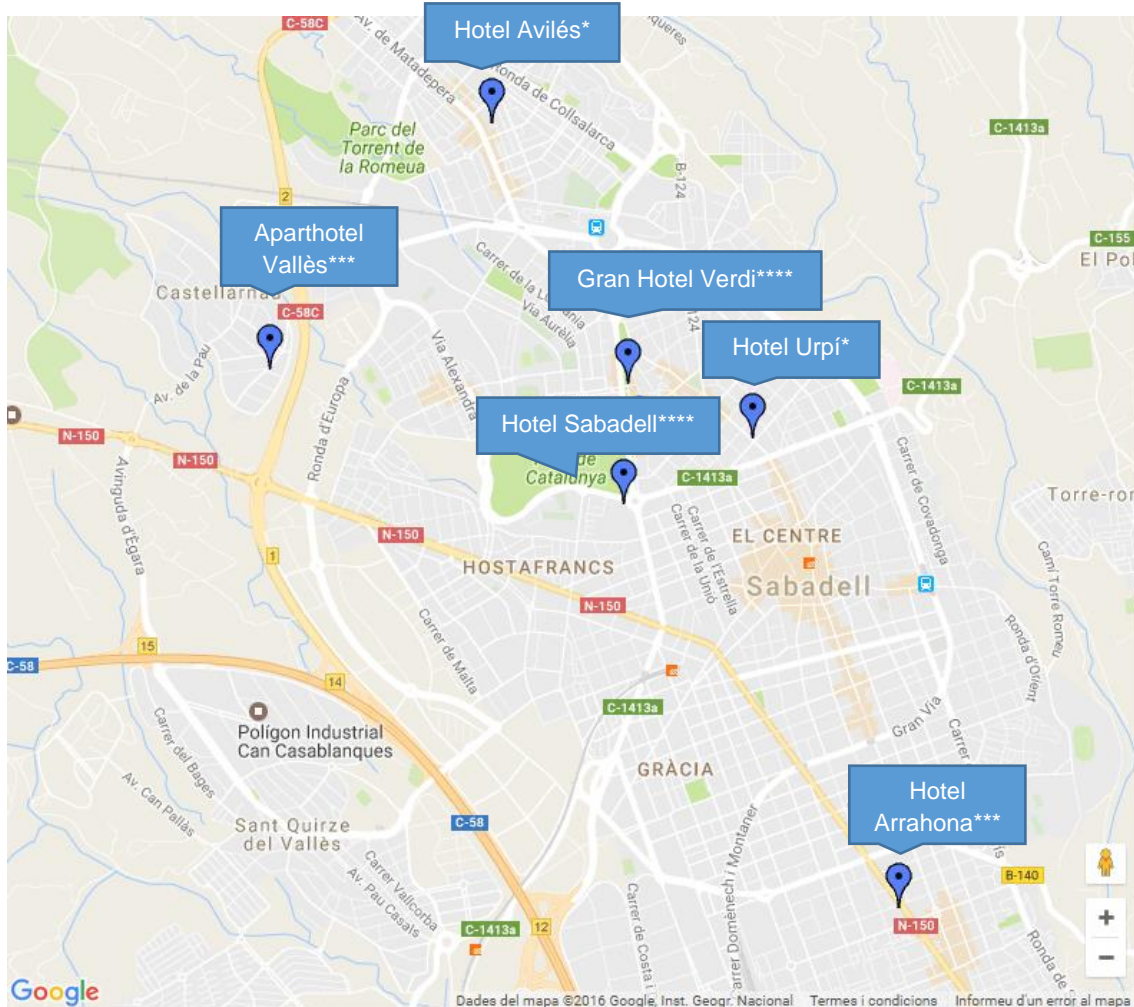
- Per un cantó, hotels tradicionals (de 2* i 3*) ubicats en els principals eixos de comunicació i vies d'accés a la ciutat (Ctra. de Barcelona, Av. Matadepera), que han adaptat la seva oferta al llarg dels anys, sobretot, als requeriments de la demanda actual de turisme de negocis de nivell mig dels polígons industrials de la ciutat.
- Per l'altre, i amb la configuració als anys 90 del nou centre de negocis de l'Eix Macià, es van instal·lar en aquesta zona els dos establiments de 4* de la cadena Catalonia Hotels, conformant un pol hoteler de gran pes a la ciutat, orientat principalment al segment de turisme de negocis i reunions i convencions d'un nivell mig i mig-alt. El principal avantatge d'aquests establiments és la seva localització estratègica i el fet de que pertanyen a una important cadena hotelera. Tanmateix, i en termes genèrics, es tracta d'una oferta de més de 20 anys que ha sabut aprofitar la seva hegemonia i l' "status quo" del sector de l'allotjament de Sabadell i zona d'influència.

Malgrat la manca de dades quantitatives disponibles sobre la *demanda i ocupació* del sector d'allotjament de Sabadell i que no va ser possible accedir a dades directes, segons algunes entrevistes a agents locals, podem estimar que els principals segments de demanda són els viatgers per motius de negocis / professionals d'origen espanyol, així com els viatgers que es desplacen i dormen a Sabadell per motius esportius: ja sigui per a realitzar algun stage a

la ciutat o bé per participar i/o assistir com a acompanyant a alguna competició o esdeveniment esportiu.

En el següent mapa es visualitza la distribució territorial de l'oferta hotelera de Sabadell:

Font: Elaboració pròpia a partir dades Anuari Estadístic de Sabadell (2015)

Disposar d'una oferta d'allotjament variada, de qualitat, ben ubicada i connectada amb les portes d'entrada a la ciutat i resta de serveis turístics, així com adaptada als requeriments dels seus mercats, és una condició indispensable per a l'èxit d'una destinació turística.

Si ben és cert que Sabadell és, per número i concentració de llits, una de les principals destinacions del Vallès Occidental, considerem que, de cara al desenvolupament turístic al que la ciutat aspira en el futur pròxim, el volum actual de l'oferta és limitat.

4. OFERTA COMPLEMENTÀRIA

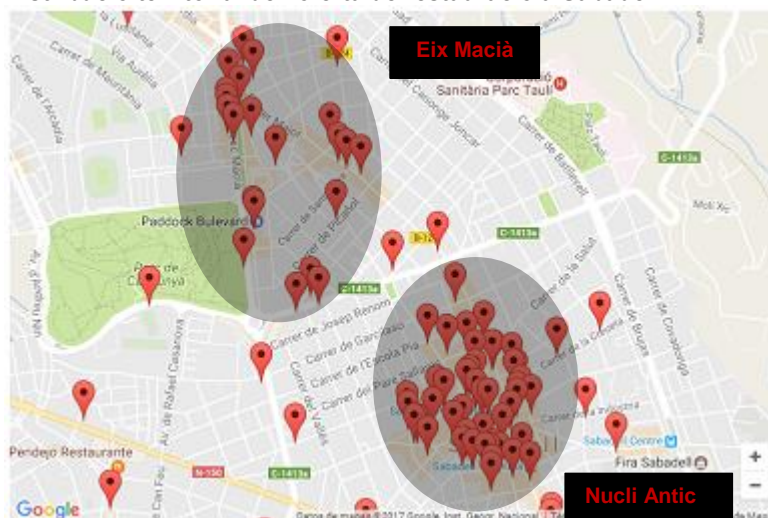
En aquest capítol s'avalua la resta d'oferta turística que conforma, juntament amb l'allotjament i els recursos, la cadena de valor turística i dona profunditat a la destinació com a producte turístic global. Es tracta dels serveis i productes orientats als visitants com: informació i atenció en destí, restauració, comerç, activitats turístiques, etc. En el cas de Sabadell, s'inclou també l'oferta cultural i esportiva donada la rellevància que presenten de cara al desenvolupament turístic de la ciutat.

Cal dir, però, que *l'oferta d'activitats turístiques i d'oci és pràcticament inexistent i que la ciutat no ofereix el servei d'informació turística i atenció al visitant*, per tant aquests dos factors no formen part d'aquesta anàlisi.

4.1. Oferta de restauració

Sabadell ofereix una significativa oferta de restauració formada per restaurants, bars i cafeteries distribuïdes pels diversos eixos comercials de la ciutat, tot i que amb una marcada **concentració en els barris més cèntrics, especialment en el Nucli Antic**.

Distribució territorial de l'oferta de restauració a Sabadell

Font: Elaboració pròpia en base a <http://www.restaurantesabadell.com>

En termes qualitius, i a nivell global, es tracta d'una oferta tradicional en quant a tipologia d'establiments familiars i tipus de cuina amb predomini de la mediterrània – catalana, que, tot i no destacar per la presència d'un establiment insígnia que des del punt de vista gastronòmic i turístic pugui ser un motor d'atracció específic, estem davant d'una oferta correcta, moderna i variada.

Cal fer esment, per altra banda, a la iniciativa engegada per un grup de xefs – restauradors de municipis de la comarca, anomenada “*Cuina Vallès*”, que han volgut posar en valor i promocionar la cuina tradicional vallesana. Sabadell compta amb dos establiments membres.

Entre els principals punts forts de la restauració de Sabadell destaca la qualitat i diversitat d'oferta de tapes i platets, així com la significativa concentració d'establiments en el Nucli Antic. Això ha fet que des del Gremi d'Hostaleria i des de fa 6 anys, es porti a terme el concurs “Destapa't Sabadell” amb èxit de participació de socis i de concurrència.

Com a punts febles més significatius, cal subratllar, d'un cantó, l'escassa oferta – tot i que no inexistent– de restauració orientada al segment de Reunions, Convencions i Esdeveniments, i d'altre cantó, la baixa qualitat i banalització actual de gran part de l'oferta de restauració existent a l'Eix Macià, especialment la que envolta al Cinema i al Gran Hotel Verdi, basada en establiments de tipus menjar ràpid, cafeteries i bars de copes de baixa qualitat. Aquesta oferta se situa a primera línia sobre l'Eix Macià; tanmateix hi ha d'altres establiments ubicats en carrers paral·lels que ofereixen una oferta més moderna i correcta.

4.2. Oferta comercial

Sabadell ha sigut, des del seus inicis i gràcies a la seva intensa activitat econòmica, una ciutat comercial que dona servei, a més de la població local, a un radi més ampli de municipis veïns. El comerç és, doncs, una de les activitats principals de la ciutat, la qual cosa, des del punt de vista turístic, representa un actiu molt significatiu.

- Dins el Vallès Occidental, Sabadell exerceix el rol de centre comercial de referència amb gran capacitat d'atracció, especialment per als municipis més pròxims: Polinyà, Barberà del Vallès, Badia del Vallès, Castellar del Vallès, Cerdanyola del Vallès, Sant Quirze del Vallès, entre altres.
El sector comerç representa més del 30% de l'activitat econòmica de Sabadell i, segons l'Informe del Perfil de la Ciutat (2015), el comerç al detall és el subsector que més pes té dins l'estructura econòmica municipal (13,3%)¹.
- L'oferta comercial es concentra principalment als Sectors Centre de la ciutat (Districte 1) i Creu Alta (Districte 2), coincidint amb els dos eixos comercials més rellevants: Centre i Eix Macià.
Tots plegats, aquests sectors agrupen el 42,6% dels establiments comercials del municipi (30,64 % Sector Centre i 11,96% Creu Alta).
- El tipus d'oferta comercial predominant per nombre d'establiments, és la següent: alimentació quotidiana (22,9%), restauració (21,4%), equipament per a la llar (13,0%) i equipament per a la persona (11,7%).

En ambdós sectors, Centre i Creu Alta, és molt significativa l'oferta d'equipament per a la persona i la llar, així com de lleure i oci i de restauració. Aquest fet és, sens dubte, un punt fort de la ciutat, ja que és aquest tipus d'oferta el que comporta una major capacitat d'atracció, tant de la població d'altres districtes com de població forana.

Aquesta capacitat d'atracció es reflecteix en l'estudi comparatiu del comerç a la zona centre de Sabadell i Terrassa del 2014. D'acord amb aquest estudi: *l'Índex d'Atracció Comercial és el percentatge de comerços d'equipaments per a la llar i la persona i de cultura i lleure respecte del total de locals amb ús comercial*². En el cas de Sabadell, aquest Índex és tres punts superior al de Terrassa gràcies al major percentatge de tots tres subsectors considerats.²

¹ Aquest indicador considera el nº d'assalariats i autònoms en base a CCAE sobre el total d'assalariats i autònoms al municipi.

² Estudi realitzat per l'Observatori econòmic Eixos.cat i API-Col·legis i Associació d'Agents Immobiliaris de Catalunya al 2014.

Índex d'Atracció Comercial als districtes 1 de Sabadell i Terrassa

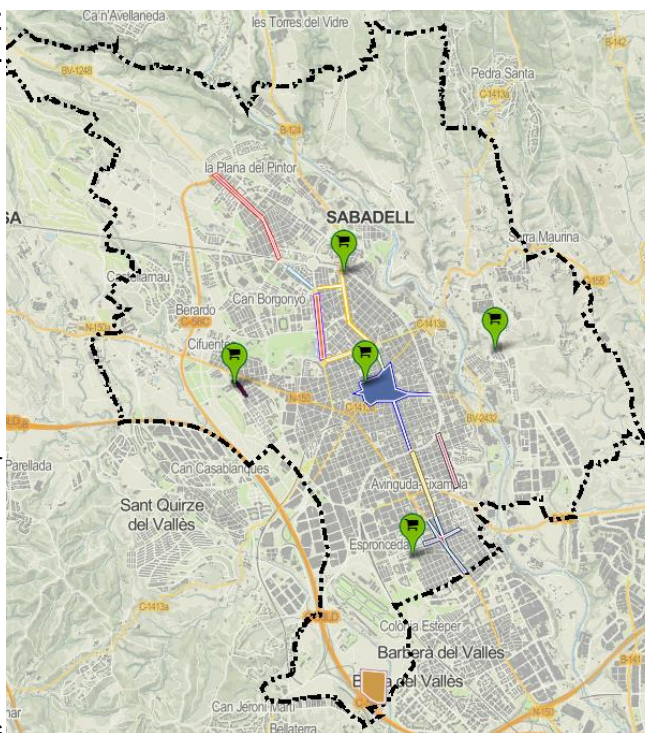
Teixit comercial	Terrassa	Sabadell
Equipaments per a la llar	6,1%	7,8%
Equipaments per a la persona	16,5%	17,4%
Cultura i lleure	3,8%	4,4%
Índex d'Atracció Comercial	26,4%	29,6%

Font: Estudi Comparatiu del comerç de Sabadell i Terrassa. Observatori econòmic Eixos.cat i API-Col·legis i Associació d'Agents Immobiliaris de Catalunya al 2014.

Territorialment, l'activitat comercial de Sabadell es distribueix en gairebé 7 km principalment de nord a sud, conformant 10 eixos comercials diferenciats:

PRINCIPALS EIXOS COMERCIALS DE SABADELL

- Zona comercial de Comerç Creu – Sabadell Sud
- Sant pau de Riu –sec
- Zona comercial de l'Eix Macià
- Eix Comercial de la Creu Alta
- Eix Comercial de Ca n'Oriac
- Zona Comercial de Comerç Centre
- Zona Comercial de Sol i Padrís – Sant Oleguer
- Zona Comercial Eixample
- Via Massagué

Font: <http://ca.sabadell.cat/Comerc>

Les dues zones comercials més cèntriques, l'Eix Macià i Comerç Centre, són les que compten amb major potencial turístic donada la seva ubicació pròxima a altres recursos d'interès (patrimoni, museus, mercat, etc.), a la seva fàcil accessibilitat en cotxe i a peu i a la tipologia i característiques de la seva oferta comercial.

- **Zona Comercial de l'Eix Macià:** representa un gran pol comercial, degut a la presència d'El Corte Inglés, la galeria comercial Paddock-Boulevard, oferta de restauració i cinema. Els seus compradors provenen en un 70% de la mateixa ciutat, però és la zona comercial que més residents de poblacions veïnes rep³, en major proporció de Terrassa, Castellar del Vallès, Cerdanyola del Vallès, Santa Perpètua de Mogoda, Badia del Vallès, Barberà del Vallès i Sentmenat.

La seva oferta representa el 12% de l'oferta comercial global de la ciutat.

- **Zona Comercial de Comerç Centre:** ubicada al nucli antic i coincidint majorment amb la zona de vianants de Sabadell, aquesta àrea comercial representa un altre pol d'atracció, principalment per a la població local. Tot i que

³ Estudi Hàbits de Compra. Demarcació de la Cambra de Comerç de Sabadell (2007)

la captació de compradors forans és menor que la de l'Eix Macià, la seva capacitat d'atracció és molt significativa. La gran majoria de compradors forans provenen de Sant Quirze del Vallès, ciutat connectada amb el centre de Sabadell per l'anomenat "metro" del Vallès.

La seva oferta comercial representa el 39% de l'oferta global de la ciutat i l'oferta de restauració el 29%.

Mercat Central

Sabadell compta amb 5 mercats municipals: Mercat de Campoamor, de la Creu Alta, dels Merinals, de Torre-romeu i el Mercat Central. Aquest últim ocupa un edifici emblemàtic inaugurat l'any 1930, situat dins el casc històric i amb una superfície comercial de 4.500 m².

Són aquestes característiques: edifici patrimonial, ubicació cèntrica, així com la seva dimensió (prop de 100 parades) i varietat de productes, les que li donen un cert valor turístic, essent un bon complement de l'oferta turística i comercial del nucli antic de Sabadell.

Aquests eixos es caracteritzen per un mix de comerç tradicional i franquícies de grans cadenes, amb la qual cosa, tot i no tractar-se d'una oferta singular i diferenciada, el seu valor turístic ve donat per la concentració en un espai reduït, ben connectat i de fàcil accés des de la resta de barris de la ciutat i dels municipis veïns, així com per ser amable per a passejar, amb oferta de restauració i pròxima a altres llocs d'interès (nucli antic, museus, teatre, etc.).

En conjunt representen un reclam de visita significatiu per als residents de les localitats de la zona d'influència de Sabadell i un excel·lent complement de l'oferta turística local (allotjament, restauració, teatres, museus, etc.).

4.3. Espais per a reunions i convencions

Sabadell ofereix una significativa i considerablement diversa oferta d'espais per a reunions i convencions, pròpies d'una ciutat mitjana amb una intensa activitat econòmica. De fet, és el municipi amb major potencial per concentració i qualitat dels espais, per aquest producte a la comarca del Vallès Occidental.

Aquesta oferta està encapçalada per la *Fira Sabadell* i la *Fundació Antiga Caixa Sabadell 1859*, amb excel·lent ubicació cèntrica, fàcil accessibilitat des de les principals vies de comunicació (C-58, RENFE i FCG) i pròximes a l'oferta turística de major interès (patrimoni, gastronomia, comerç...). La resta es conforma per dos centres empresarials de gestió municipal i un nucli d'espais singulars localitzats en el nucli central, així com l'oferta dels hotels de 3 i 4 estrelles.

Espais firals i de reunions

Fira Sabadell

Edifici singular originari de 1940 i reformat ex professo.

Bona ubicació, ben connectada amb principals vies d'accés a la ciutat i amb oferta turística.

Instal·lacions:

- Nau Gran de caràcter polivalent de 3.200 m² i capacitat per albergar a 2.700 persones.
- Auditori de 1.300 m² i capacitat per a 300 assistents.
- 4 sales polivalents de 100m² i un aforament límit de 100 persones.

Edifici singular de valor patrimonial i excel·lent ubicació al casc històric de Sabadell.

Instal·lacions versàtils amb potencial per acollir diversitat d'esdeveniments de petit i mitjà format.

- Saló d'Actes: 250 persones
- Sales del Consell i Sagrada Família: 50 persones
- Espai Cultura: 3 auditoris amb capacitat global per a 600 assistents.
- Espai Natura: Masia Can Deu

Fundació Antiga Caixa Sabadell 1859

Centre d'Empreses Industrials Can Roqueta (CEI)

Ubicat en el Polígon de Can Roqueta ocupa una parcel·la de 12.600 m².

Inaugurat al 2014, ofereix diversitats d'espais:

- Auditori amb capacitat per a 110 persones
- 1 showroom d'uns 100 m² i capacitat per a 110 persones
- 1 sala polivalent per a 40 persones
- 3 sales de reunions de diferents dimensions (6, 15 i 30 persones).

Centre de Promoció Empresarial (CPE)

Al costat de la Fira Sabadell, es tracta d'un nou edifici inaugurat el 2012 amb l'objectiu de contribuir a la dinamització, creació i consolidació de noves empreses a la ciutat.

Instal·lacions:

- 1 sala polivalent per a 30 persones
- 1 sala de reunions amb capacitat per a 10 persones
- 1 sala de formació per a un màxim de 30 assistents

Espais singulars

Situat al costat del casc històric de Sabadell, l'edifici va ser inaugurat el 1956 gràcies a l'impuls del grup de teatre Joventut de la Faràndula.

Les seves instal·lacions van ser reformades i compta amb 2.040 m² amb un aforament total de més 1.000 persones.

Teatre La Faràndula

Edifici patrimonial emblemàtic de Sabadell ubicat dins el nucli antic de la ciutat.

Va ser inaugurat el 1866 i és un dels principals escenaris de l'activitat cultural local.

Es especialment idoni per a esdeveniments de mitjà format, amb un aforament màxim de 500.

Teatre Principal

L'Observatori Astronòmic compta, dintre les seves instal·lacions, amb un Auditori per a 60 persones, seu de les diverses convencions, xarrades, cursos, etc., que organitza l'Agrupació Astronòmica de Sabadell.

L'edifici, a més, disposa d'una ubicació estratègica dins la superfície del Parc Catalunya, a la zona de l'Eix Macià.

Observatori Astronòmic de Sabadell

En termes generals, es tracta d'una oferta de qualitat i orientada a acollir esdeveniments de tot tipus, gran, mig i petit format. La presència de la Fira, les bones condicions d'accessibilitat a la ciutat des dels principals centres emissors i l'existència d'una oferta complementària i serveis addicionals, contribueix tot plegat a que Sabadell tingui un bon potencial per al producte MICE dins la Regió Metropolitana de Barcelona, especialment per al segment de dia, és a dir el que no comporta pernoctació.

Oferta hotelera de reunions i convencions

Sabadell disposa, a més dels espais específics per a reunions i convencions, de l'oferta hotelera orientada a aquest producte / mercat. Es tracta d'una oferta significativa en termes quantitius per a una ciutat mitjana, amb nivells correctes de qualitat.

Aquesta oferta està concentrada, principalment, en els establiments de 3 i 4 estrelles de la zona comercial i de negocis de l'Eix Macià.

Catalonia Sabadell	Establiment de 4* de la cadena Catalonia ubicat a Plaça Catalunya, zona Eix Macià. Disposa d'una significativa oferta d'espais per a acollir esdeveniments de petit i mitjà format, distribuïda en 7 sales de diverses dimensions i amb una capacitat màxima del voltant les 1.300 persones.
Catalonia Gran Verdi	Aquest hotel ofereix una major oferta d'espais per a reunions i convencions de petit i mitjà format, en comparació a la resta d'establiments de la ciutat. Disposa d'11 sales de diverses dimensions amb una capacitat màxima per a 2.170 persones.
Urpí	Establiment tradicional de 3* ubicat molt pròxim al centre de negocis de la zona de l'Eix Macià. Ofereix 6 sales amb capacitat màxima global de 1.630 persones.
Attica 21 Vallès	Aparthotel 3*, ubicat al barri Castellarnau. Compta amb 2 sales de 100 i 35 persones de capacitat màxima.

4.4. Oferta esportiva

Sabadell és una ciutat de referència en matèria esportiva amb una arrelada tradició de pràctica general d'activitats. Compta amb una àmplia -i d'excel·lent qualitat- oferta d'instal·lacions (al voltant de 140), que, juntament amb entitats de prestigi, ha sigut la base per a generar nombrosos esportistes locals de competició en diferents disciplines com la natació, l'atletisme o el waterpolo.

La tradició esportiva de Sabadell es remunta a mitjans del segle XIX, com a una de les conseqüències del creixement econòmic i demogràfic que la ciutat començava a viure, i que des del punt de vista sòcio-cultural es va manifestar amb un canvi en la pràctica del lleure i la cultura de l'activitat física de la seva població. És així que durant les dues darreres dècades del segle XIX es va produir un boom en la pràctica esportiva entre la societat sabadellenca i és en aquest període en el que es va fundar una de les entitats més rellevants del municipi que perdura fins al present, el Cercle Sabadellés 1856, que per molts anys va ser "el" centre social de la ciutat.

En els primers 20 anys del segle XX, la pràctica esportiva es va consolidar i l'esport, en general, va esdevenir un espectacle i esdeveniment de masses a través de l'organització de competicions com, per exemple, la 1ª Cursa Atlètica en 1914, 1ª Festa del Pedal el 1908 o el 1º Festival de Natació en 1915. En aquest període, a més, es creen diverses entitats com: El Centre d'Esport Sabadell (1903); Centre d'Excursionistes del Vallès (1908); Club Natació Sabadell (1916); Centre Excursionista de Sabadell (1919).

A partir dels anys 50-60 es comencen a remodelar i construir noves instal·lacions esportives a l'objecte de millorar i incrementar l'oferta municipal. En 1968 la ciutat és reconeguda com a "Ciudad Piloto del Deporte Español".

Per altra banda, Sabadell va tenir una especial presència en edicions dels JJOO amb esportistes de disciplines com la natació, l'atletisme i el waterpolo.

A dia d'avui, la ciutat és referència esportiva a Catalunya i l'Estat –i en algunes disciplines també a nivell internacional-, gràcies a la professionalització de certes entitats i a l'existència de grans i singulars instal·lacions com la Pista Coberta d'Atletisme que, addicionalment al valor merament esportiu, li donen un especial potencial per a posicionar-se dins el nínxol de Turisme Esportiu.

Entre les entitats que, tant per trajectòria, professionalisme como per dinamisme i pes dins la ciutat i prestigi internacional, calen esmentar, trobem les següents:

- Cercle Sabadellès 1856
- Club Natació Sabadell
- Club de Tennis Sabadell
- Joventut Atlètica de Sabadell (JAS)
- Centre d'Esports Sabadell
- Unió d'Excursionistes de Sabadell (UES)

Aquestes entitats organitzen i participen al llarg de l'any en un ventall de competicions, torneigs i activitats amb seu a Sabadell, en diferents disciplines i categories: natació, futbol, tennis, atletisme, waterpolo, entre molt altres, la qual cosa representa, sense cap mena de dubte, un alt potencial de captació de públic tant de participants com d'acompanyants. Cal destacar que l'àmbit d'aquests esdeveniments no és únicament regional, sinó també estatal i alguns internacionals.

Complex Esportiu de Sant Oleguer

Ubicat al costat del Riu Ripoll, aquest complex és un pol esportiu que destaca per la important concentració d'instal·lacions esportives i, a més, per comptar amb l'única pista coberta d'atletisme de Catalunya. Dins el complex s'ubiquen:

- Pista Coberta d'Atletisme (inaugurada en 2010)
- Pista descoberta d'atletisme
- Camps de futbol 11 y futbol 7
- Pista poliesportiva de 24x13 m amb camp de bàsquet i voleibol
- Frontó i rocòdrom
- La Bassa, piscina recreativa
- Piscina Municipal Joan Serra i zona d'aigües

A això, se li ha de afegir la presència del Parc del Riu Ripoll com a oferta complementària outdoor.

Pista Coberta d'Atletisme de Catalunya

Inaugurada al 2010 és la primera pista coberta d'atletisme homologada de Catalunya per a grans competicions. Apta per a acollir competicions tant nacionals, estatals com internacionals compta amb 12.700 m² de superfície construïda i una capacitat per a 2.500 espectadors. Actualment és una referència a l'Estat i a Europa per a la competició d'elit. La Pista és gestionada per part d'una empresa municipal i en el present és seu de les activitats d'entrenament i competicions de la Federació Catalana d'Atletisme i de la Joventut Atlètica de Sabadell, principalment durant la temporada esportiva que va de desembre a abril.

Aeroclub Barcelona-Sabadell

La ciutat de Sabadell acull, també, el major aeroclub d'Espanya i Europa per nombre de socis (+1.000), d'aeronaus (40) i per hores de vol acumulades durant el 2016 (+12.000 hores).

L'afició per l'aeronàutica va néixer a principis del segle XX quan va tenir lloc, en 1910, un dels primers vols a Barcelona. D'ençà aquesta activitat va prendre molta força a Sabadell, que ràpidament es va convertir en seu de la 2ª Exposició Aeronàutica i d'Aviació d'Espanya.

L'any 1931 es crea l'Aeroclub de Sabadell i el Vallès amb base a l'Aeroport de Sabadell, i en 1953 es fusiona amb l'Aeroclub de Barcelona, fundat en 1930, que degut al gran

creixement de l'activitat de l'Aeroport de El Prat va d'haver de marxar d'aquestes instal·lacions. Aquests dos clubs es van unir amb èxit per a desenvolupar l'esport aeronàutic i aviació general a Catalunya, sent, avui dia, referents també a nivell estatal.

L'Aeroclub compta amb l'Escola de Pilots Professionals (Barcelona Flight School) de prestigi internacional, oferint, a més, una àmplia oferta de cursos (iniciació, a vela, d'ULM, d'helicòpter, entre altres). Per altra banda, l'Aeroclub es conforma pel Club de Vol a Vela, el ParaClub de paracaigudisme, d'helicòpters, i organitza diverses competicions aèries al llarg de l'any com la Volta Aèria de Catalunya (de referència per a esportistes d'alt nivell) o els Festivals Aeris.

L'Aeroclub Barcelona-Sabadell, és, per tant, una referència a nivell nacional, estatal i internacional, en el desenvolupament i pràctica de l'esport aeronàutic.

4.5. Oferta cultural

Sabadell és una ciutat culturalment molt activa, la qual cosa es reflecteix en una interessant producció artística en diverses disciplines, acompanyat d'una agenda anual variada i, sobretot, de qualitat. Aquesta inquietud cultural ve lligada al dinamisme econòmic que va començar viure Sabadell a mitjans del segle XIX, ja que va ser especialment la burgesia sabadellenca de l'època la que va fomentar i impulsar la cultura com a mitjà d'entreteniment. Al llarg dels anys aquesta activitat no tan sols s'ha mantingut, sinó que s'ha continuat desenvolupant activament gràcies a un ric teixit associatiu, formant part de la seva identitat.

Dins d'aquest context cultural local, i amb l'objectiu d'identificar sinergies i complementaritats amb el sector del turisme, cal destacar especialment la rellevància de certs subsectors o àmbits que, o bé tenen un pes molt significatiu en l'activitat cultural de la ciutat, o bé representen una oferta singular i d'atracció per al gran públic. Tots plegats, ofereixen unes bases de projecció externa de Sabadell així com capacitat per atreure visitants i, per conseqüència, de contribuir al desenvolupament turístic del municipi. Es tracta de:

- **L'òpera**

Després de Barcelona, Sabadell és la segona ciutat que compta amb una temporada estable d'òpera al llarg de l'any. El 1982 va néixer *l'Associació d'Amics de l'Òpera de Sabadell* (AAOS) amb aquest objectiu de gaudir d'un programa estable d'òpera a la ciutat, però al mateix temps de difondre-la arreu Catalunya.

L'AAOS compta amb el suport de la Generalitat, l'Ajuntament de Sabadell i el Ministeri de Cultura d'Espanya així com també, amb el mecenatge de la Fundació Banc Sabadell. La seva activitat es distribueix durant tot l'any amb 4 títols en total i, des de la seva fundació, porta més de 800 actuacions a Sabadell i a diverses poblacions de Catalunya i resta d'Espanya.

- **La música**

L'AAOS va crear, l'any 1987, *l'Orquestra Simfònica del Vallès* (OSV) per a representar les seves obres. L'Orquestra va adquirir autonomia un any més tard en convertir-se en Societat Anònima Laboral (a on els músics són treballadors i propietaris al mateix temps) i actualment és una entitat de gran dinamisme i prestigi tant a nivell local com nacional i estatal. Ofereix, a l'igual que l'AAOS, una temporada estable durant tot l'any amb de 150 actuacions per temporada i prop de 170 tallers comunitaris i assaigs oberts al públic.

A banda del “Cicle Simfònic al Teatre Principal i TM La Faràndula” de Sabadell i de ser l’Orquestra del Cicle d’Òpera a Catalunya”, l’OSV ofereix el “Cicle Simfònic al Palau de la Música Catalana” de Barcelona.

Una altra entitat relacionada amb la música amb important ressò a la ciutat és la *Fundació Joventuts Musicals de Sabadell*. Nascuda a mitjans del segle passat (1956), proposa una sèrie d’activitats d’interès i qualitat; entre les que destaquem:

- *Dimecres Musicals*, cicle de jazz i músiques del món a l’Auditori de l’Espai Cultura de la Fundació Antiga Caixa Sabadell 1859, amb caràcter setmanal.
- *Festival Internacional de Música*, durant els mesos de juny i juliol una sessió per setmana a l’Amfiteatre de la Fundació Antiga Caixa Sabadell 1859 i el TM La Faràndula. El 2016 va ser la 17a i va comptar amb més de 1.700 espectadors.
- *Temporada de Cambra*, al Teatre Principal durant la primavera i tardor ofereix una actuació al mes. La darrera edició va comptar amb més de 1.570 espectadors.

Festival Holi

HOLI és el festival del color de la religió hindú que representa el començament de la primavera i és una forma de donar-li la benvinguda a l’època de fertilitat i bonança. El festival pretén promoure la cultura d’Índia i Pakistan i és una festa d’alegria i amistat a través del color que ho inunda tot. El missatge d’aquest festival és que cal oblidar els problemes amb totes les persones i donar la benvinguda fins i tot als enemics.

- **La producció artística**

La ciutat compta amb una fàbrica de creació artística, el *nou Estruch*, espai íntegrament dedicat al desenvolupament de les arts, pionera a Catalunya.

La fàbrica va reobrir les seves portes el 1995 amb l’objectiu de donar suport a la creació, producció i difusió de les arts escèniques i audiovisuals de Sabadell i avui dia es tracta d’un node estratègic per a la creació artística a Catalunya, oferint recolzament al teixit associatiu local (teatre amateur, bandes musicals, etc.) i un suport molt especial a la innovació empresarial del món artístic nacional.

També hi ha a la ciutat un espai dedicat a la creació, la producció i difusió d’espectacles infantils. L’espai va ser inaugurat al 2006 i ha mantingut una programació innovadora i de qualitat, oberta a tots els gèneres i a totes les disciplines. L’espai ha donat acollida a produccions de companyies teatrals espanyoles i estrangeres assolint més de 125.000 espectadors des de la seva inauguració.

- **La paleontologia**

A Sabadell s’hi troba l’Institut Català de Paleontologia (ICP), centre de recerca, conservació i difusió de la paleontologia de vertebrats i humana. Gestionat per la Generalitat i la UAB des del 2006, es tracta d’una institució de referència, no tan sols a Espanya sinó també a nivell internacional.

L’ICP disposa d’una col·lecció de +200 mil exemplars i és pioner en dos àmbits: l’estudi de la microestructura de les restes fòssils i la seva digitalització

tridimensional. A més, dins les seves instal·lacions gestiona un petit museu orientat a la divulgació al gran públic, que consta d'una exposició permanent i altra temporal.

Aquesta institució és única en la seva temàtica i prestigi a Catalunya i Espanya, i s'ubica al nucli antic de Sabadell.

Dintre del panorama cultural local, addicionalment a tot l'anterior, cal fer esment a altres activitats i actes que des del punt de vista turístic tenen interès per la seva capacitat d'atreure visitants:

- El *Festival 30 nits*, organitzat i gestionat per l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament de Sabadell, brinda una oferta variada durant les nits d'estiu: música, teatre, dansa, cinema, etc.
- *Festa Major*, també organitzada i gestionada des de l'Ajuntament, és la principal festa popular de Sabadell. Té lloc al setembre i compta amb una interessant i molt variada programa d'esdeveniments de tot tipus: cultural, esportius, comercials, etc.

Museu de l'aire de Catalunya

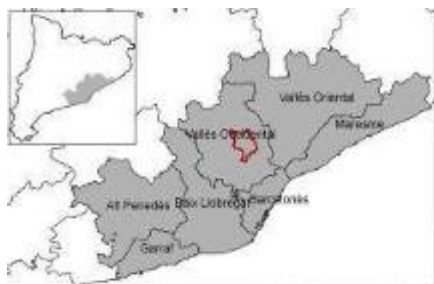
La Fundació Aeronàutica de Catalunya està treballant des de fa temps en la creació del Museu de l'aire de Catalunya en les instal·lacions de l'aeroport de Sabadell. El projecte, que ja està en marxa, comptarà amb la segona exposició més important d'avions d'època d'Espanya, tots ells en perfecte estat. L'espai museístic comptarà en zones interiors i a l'aire lliure. Quan aquest museu sigui una realitat pot esdevenir un recurs turístic important per a Sabadell.

5. ACCESSIBILITAT I MOBILITAT TURÍSTICA

Disposar, per una banda, d'una bona accessibilitat des dels principals centres emissors, i per l'altra, d'una fàcil i còmoda mobilitat dins la ciutat i les zones / recursos turístic principals, és un factor clau de competitivitat i desenvolupament per a qualsevol destinació turística.

5.1. Accessibilitat general

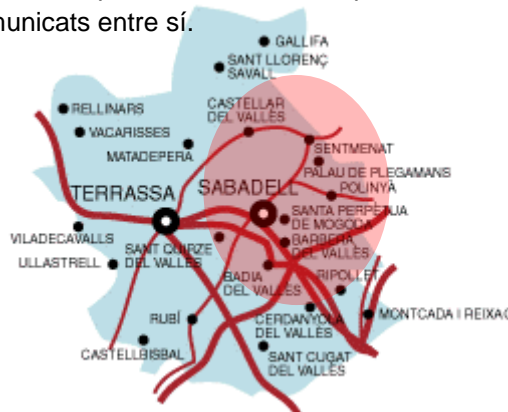
Ens referim a la facilitat d'accés respecte als mercats emissors potencials. En el cas de Sabadell considerem l'accessibilitat en cotxe, en transport públic i l'accessibilitat aèria.

Font: Pla de Mobilitat Urbana de Sabadell

Sabadell ocupa una posició central dins la Regió Metropolitana de Barcelona, molt pròxima als principals centres emissors d'aquest gran mercat territorial.

Per altra banda, dins d'aquesta zona, la ciutat conforma el centre d'un àrea metropolitana primària formada per un nucli de municipis veïns i ben comunicats entre sí.

Àrea metropolitana primària de Sabadell

Respecte de les capitals provincials, Sabadell s'ubica a:

- **20 km de Barcelona**
- 95 km de Girona
- 105 km de Tarragona
- 170 km de Lleida

Aquesta ubicació estratègica dins el territori metropolità i comarcal, conjuntament amb l'existència d'una xarxa viària i ferroviària consolidada, fa que Sabadell, en termes generals, gaudeixi d'unes excel·lents condicions d'accessibilitat des del mercat emissor més important, la Regió Metropolitana de Barcelona.

5.1.1. Accés en cotxe

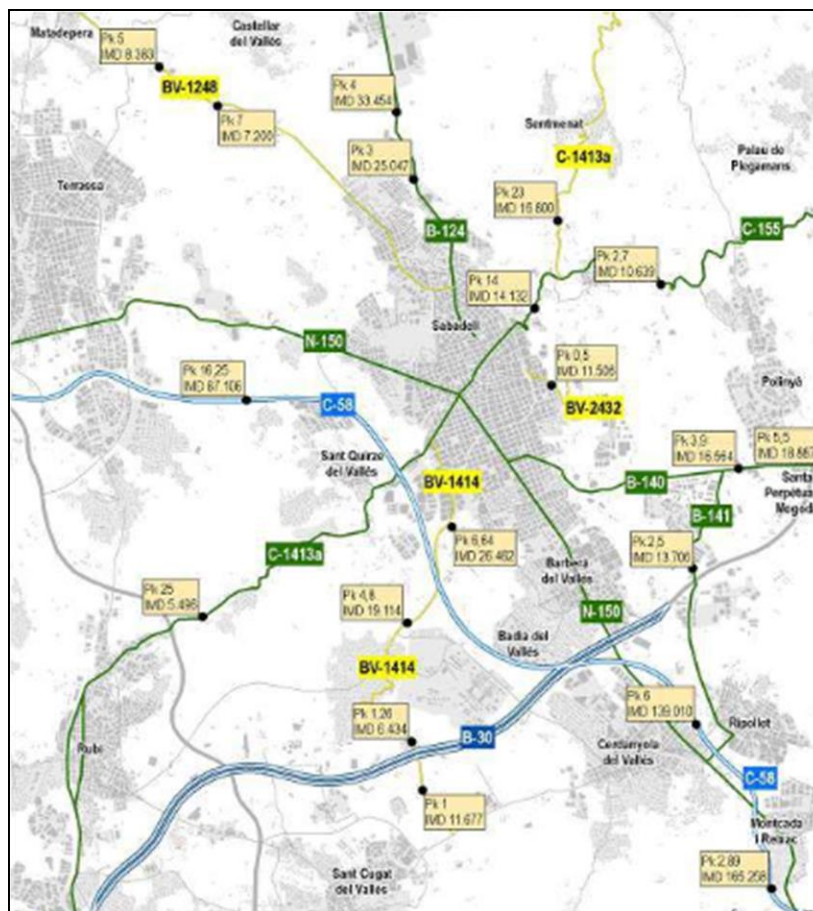
Les principals vies de connexió i accés a Sabadell són:

- C-58 -> comunica la ciutat amb Barcelona i Terrassa
- N-150 (Ctra. de Barcelona) -> connecta Sabadell amb Terrassa i municipis veïns (Barberà del Vallès, Cerdanyola del Vallès...)

La xarxa de vies secundàries que comunica Sabadell amb la seva àrea d'influència es conforma principalment per:

- B-124 -> Castellar del Vallès
- B-140 -> Polinyà / Santa Perpètua de Moguda
- C-1413a -> Sant Quirze del Vallès
- BV-1414 -> Aeroport de Sabadell

Xarxa viària de Sabadell

Font: Pla de Mobilitat Urbana de Sabadell

5.1.2. Accés en transport públic

Sabadell està molt ben comunicada per transport públic amb la ciutat de Barcelona i els municipis de la seva zona d'influència mitjançant els serveis de Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (FGC), RENFE i línies d'autobusos interurbanes. Tanmateix, la connexió amb Terrassa, amb la qual comparteix la capitalitat comarcal, és més dèbil, ja que, tot i la seva proximitat, no estan unides de forma directa via tren.

- **FGC**

La línia S2 Barcelona - Vallès connecta la Plaça Catalunya de Barcelona amb la Plaça Major de Sabadell en un trajecte aproximat de 45 minuts. Aquest mitjà va transportar més de 4.3 milions de passatgers l'any 2015, dels quals els que van sortir i van arribar van ser gairebé la meitat (2.15 milions).⁴

La ciutat disposa de dues estacions de ferrocarrils: *Can Feu-Gràcia* i *Sabadell-Pl. Major*, recentment remodelades com a part de la primera fase del projecte de perllongament de la línia amb direcció nord del municipi.

En una actuació total de 5.2 km, 4.4 km dels quals de línia nova, les obres s'han de completar amb 3 parades més les quals està previst que entrin en servei al llarg del 2017. Amb aquesta actuació es reforça àmpliament la connexió entre Sabadell i la capital catalana. Les noves estacions són:

- *Sabadell-Eix Macià*, al barri de la Creu Alta i ubicada entre els carrers Pi i Margall i de Borràs i Piu XI, molt pròxim a la zona comercial i hotelera.

⁴ Anuari Estadístic de Sabadell 2015

- *Sabadell Nord*, a la Plaça Espanya i inclosa dins la futura estació intermodal de Rodalies RENFE Barcelona-Manresa.
- *Sabadell-Ca n'Oriac*, ubicada molt propera al Parc del Nord i seria el final de línia.

Respecte a la freqüència de trens, és prou bona tant en dies feiners com laborables amb una cobertura considerable al llarg del dia:

Tipus dia	Arribades	Sortides	Total
Feiners	83	81	157
Dissabtes i vigílies	57	59	116
Diumenges	57	59	116

Font: Pla de Mobilitat Urbana de Sabadell (2010)

- **Rodalies RENFE**

Per Sabadell transiten dues línies, la R4 Sant Vicenç de Calders – Manresa i la R12 Hospitalet del Llobregat – Lleida, passant per Barcelona. La línia més rellevant per freqüència de trens i volum de passatgers és la R4, amb 1 tren cada 15 minuts en hora punta i un tren cada 30 minut en hora vall.

Tipus dia	Arribades	Sortides	Total
Feiners	77	78	155
Dissabtes i vigílies	49	49	98
Diumenges	49	49	98

Font: Pla de Mobilitat Urbana de Sabadell (2010)

Tot i que són tres les estacions RENFE a la ciutat, Sabadell – Centre n'és la principal. S'ubica al carrer de l'Estació, al costat de l'Estació d'Autobusos i molt a prop del nucli antic. Per dia, arriben i surten per aquesta estació més de 24.700 passatgers.

- **Autobusos interurbans**

Una altra opció per accedir a Sabadell és mitjançant les línies d'autobusos interurbans. Actualment n'hi ha 15 línies que comuniquen el municipi amb la regió metropolitana, operades per tres companyes: Sarbus, Sagalès i Transport Públics S.L.

Les línies que ofereixen més freqüències són les que enllacen amb municipis veïns que no disposen de connexió ferroviària: Castellar del Vallès, Ripollet i Badia del Vallès, sent aquestes mateixes les que registren les xifres de major demanda (entre els 930.000 i 670.000 passatgers l'any).

L'Estació d'Autobusos s'ubica a l'antiga Estació, molt a prop del nucli antic i de la parada Sabadell Centre de Rodalies.

5.1.3. Accessibilitat aèria

Dins del terme municipal de Sabadell, molt a prop del nucli urbà, s'ubiquen les instal·lacions de l'Aeroport de Sabadell, inaugurat en 1934. L'aeròdrom, amb pista de 1.050 m, està gestionat per AENA i es dedica a l'Aviació General. Els vols d'ensenyament (pilots d'avió i d'helicòpters) representen el 70% de la seva activitat, mentre que el 30% restant correspon a vols de publicitat, fotografia, aerotaxi, vols privats i serveis i corporatius.

En 2016, l'Aeroport va registrar un total de 36.002 operacions, xifra que des del 2007 ha vingut a la baixa.

Evolució del nº d'operacions a l'Aeroport de Sabadell

Any	2007	2009	2011	2013	2015	2016
Nº operacions	63.195	43.934	33.395	27.737	29.975	36.002

Font: AENA

5.2. Portes d'entrada a la ciutat

Entenem com a “portes d'entrada”, aquelles zones a on els visitants arriben a la ciutat pels diferents mitjans (vehicle particular i transport públic) i que han de funcionar com a connectors amb les zones i recursos turístics.

En el cas de Sabadell identifiquem tres portes d'entrada principals, segons s'hi arribi en cotxe, en ferrocarrils, RENFE o autobús:

- **Porta Plaça Catalunya – Eix Macià**

La Plaça Catalunya exerceix un paper de centralitat molt important a la ciutat, ja que és node de comunicació, nucli comercial i de negoci, a més de ser una de les dues zones turístiques amb més potencialitat, juntament amb el Nucli Antic. El fet d'oferir bones possibilitats d'aparcament, potencia encara més aquest rol de porta d'entrada.

El rol de centralitat d'aquesta porta es veurà reforçat amb l'entrada en servei de la futura estació de FGC Sabadell – Eix Macià, prevista per aquest mateix 2017.

- **Porta Plaça Major**

Situada al cor del Nucli Antic de Sabadell, l'altra zona turística de la ciutat, correspon a l'estació de FGC Sabadell – Plaça Major. La seva gran facilitat d'accés i ubicació estratègica, li donen un potencial extraordinari per a convertir-se en la principal porta d'entrada per als visitants a Sabadell.

- **Porta Estació RENFE – Autobusos**

Per als visitants que arriben en Rodalies i en autobús, aquesta porta s'ubica molt a prop de la Fira Sabadell i del Nucli Antic, al qual es pot accedir còmodament a peu.

L'existència d'aquestes grans portes i la facilitat d'accés per part dels visitants a les mateixes, és un factor competitiu molt significatiu per al desenvolupament turístic de Sabadell.

5.3. Mobilitat turística interna

En aquest apartat analitzem la facilitat i barreres per als visitants, d'accedir a les zones i recursos turístics des de les principals portes d'entrada a la destinació, així com la possibilitat de moure's còmodament entre aquests recursos, de tal forma que el propi desplaçament sigui una experiència atractiva.

Les dues zones turístiques més importants de la ciutat són l'Eix Macià i el Nucli Antic, ja que concentren la major part de l'oferta d'allotjament, comercial i de patrimoni cultural de Sabadell. Aquestes àrees, a més, coincideixen amb les principals portes d'entrada al municipi via tren, cotxe i autobús, fet que contraresta sobre manera les barreres a l'accés.

Pel que fa a la mobilitat entre aquestes dues zones, hi ha tres factors clau positius perquè els visitants puguin moure's a peu, i per tant que potenciïn el passeig:

- La proximitat física entre elles
- El relleu pla i sense pendents del centre de la ciutat, que no posa obstacles al passeig
- L'existència de vies connectores atractives i amenes, amb oferta comercial i de restauració

Per tant, les barreres al desplaçament dels visitants per Sabadell són bastant febles, en termes generals. Com a qualsevol ciutat que ha viscut d'esquena al turisme, el que manca és una definició dels itineraris més adequats per a on “conduir” als turistes, acompanyat d'una correcta senyalització orientativa i direccional.

Respecte als recursos turístics que s'ubiquen a la perifèria d'aquestes zones centrals, com les instal·lacions esportives i la majoria dels parcs urbans i el Parc del Ripoll, l'accés queda restringit al cotxe particular o línia d'autobús interna. Depenent del tipus de segment i la seva motivació a l'hora de visitar Sabadell (cultural, esportiu, escolar, etc.), aquest serà un factor condicionant de major o menor pes. En aquest sentit, cal subratllar la deficiència en la connexió per transport públic del Complex Esportiu Sant Oleguer, principal nucli d'instal·lacions esportives i seu d'importants competicions a Sabadell.

5.4. Senyalització turística

La *senyalització d'aproximació* i orientativa per als vehicles des de les principals vies d'accés a Sabadell, és bastant correcta, ja que permet arribar fàcilment al centre i a l'àrea de l'Eix Macià. Un cop a la ciutat, es troba a faltar una correcta senyalització dels aparcaments més pròxims que permeti un accés àgil i còmode a aquests dos barris.

Respecte a la *senyalització orientativa per als vianants*, podem dir que des del punt de vista turístic és dèbil, però no inexistent.

Actualment existeixen cartells indicatius amb un mapa de situació sobre diferents indrets d'interès tant per al ciutadà resident com per al visitant. Aquests cartells són de color verd i, depenent la via a on estiguin ubicats, tendeixen a amagar-se entre el mobiliari urbà. Creiem que és una molt bona base per a complementar amb la senyalització dels recursos turístics més rellevants.

Pel que fa a la *senyalització i informació turística dels recursos*, la ciutat ja ha donat un pas endavant instal·lant en els edificis patrimonials més representatius i que formen part dels itineraris temàtics que gestiona el Museu d'Història de Sabadell, unes plaques amb informació d'interès.

Un condicionant negatiu però, és que aquesta informació únicament es presenta en català i no pas en altra llengua, com el castellà i/o l'anglès.

6. EL FACTOR HUMÀ

Els recursos humans són un factor clau per al desenvolupament turístic d'una destinació, donat el caràcter hospitalari de l'activitat turística, a més de la demanda intensiva de capital humans que comporta.

Per tant, dins d'aquesta anàlisi, es pren en compte, per una banda el **nivell d'acolliment i hospitalitat general de la seva població envers els visitants**, i per l'altra, la **disponibilitat de recursos humans qualificats** per a treballar en el sector turístic.

Respecte al primer factor cal destacar el següent:

- La gairebé inexistent tradició turística de Sabadell i el predomini d'una mentalitat més industrial que de servei, a priori són dos factors condicionants de cara al futur desenvolupament del turisme a la ciutat. Tanmateix, gràcies al seu dinamisme econòmic, Sabadell ha sigut tradicionalment una ciutat acollidora.

Per altra banda, el caràcter de capital comercial i de serveis de la comarca, fa que la ciutat rebí constantment visitants que es desplacen per motius de compra, administratius, de salut, etc.

Per tant, es pot dir que no s'identifiquen, en principi, actituds i comportaments negatius envers el turisme per part de la seva població.

En referència al segon factor, la disponibilitat de recursos humans qualificats, posem llum sobre els següents aspectes bàsics:

- El 2,8% de la població >16 anys no té cap estudi, el 14% tan sols compta amb estudis primaris, mentre que el 38,5% únicament estudis secundaris (ESO, EGB o Batxillerat Elemental). Les xifres són majors en les franges d'edat superiors (>55 anys).

Si analitzem la part mitja de la piràmide poblacional (entre 25 i 49 anys), crida l'atenció el 30,9% de persones que només disposen d'estudis de segon grau.

- D'altra banda, destaca el 9% de la població >16 anys amb diplomatures i estudis universitaris i doctorats, molt notori en les franges d'edat que van entre els 25 a 34 anys (18,2), i de forma especial entre les dones.

Població	No sap llegir o escriure	Sense Estudis	1er grau	2on grau	FP Mitjà i Superior	Batx. Superior	Diplom./Llic./ Doctorats
>16 anys	0,5	2,3%	14,0%	38,5%	15,8%	19,9%	9,0%
25 a 49 anys	0,8	4,1%	17,6%	30,9%	14,2%	14,2%	18,2%

Font: Elaboració pròpia en base a dades de l'Anuari Estadístic de Sabadell (2015)

Per tant, podem dir que hi ha una part important de la població analitzada (53.8%) amb un *nivell de formació entre baix i bàsic*. Tanmateix, es nota un canvi de tendència en les generacions més joves, les quals aposten per una carrera universitària.

Un altre factor rellevant a considerar en aquest punt, és *l'oferta de formació en turisme i sectors vinculats*. En aquest sentit, en termes generals, l'oferta a la mateixa ciutat és bastant residual. Tot i així, cal ressaltar:

- L'oferta del Vapor Llonch (Promoció Econòmica de l'Ajuntament de Sabadell) de programes de formació per a la inserció, formació ocupacional i per a la millora de les competències laborals, orientats en una gran part als joves. El Vapor compta amb una Escola d'Hostaleria – Restaurant que imparteix cursos de cuina i servei i d'auxiliar d'hostaleria i serveis de restauració.

- L'oferta universitària i de postgraus que ofereix l'Escola Universitària de Turisme i Hosteleria de la UAB, en el campus de Bellaterra, molt pròxims a Sabadell.
- La gran oferta formativa de Barcelona, fàcilment accessible.

Per altra banda, fer referència també, a l'escassa oferta de formació reglada relacionada amb les activitats físiques i esportives, tot considerant la gran tradició que la ciutat gaudeix en aquest àmbit. Tan sols hi ha un centre (Centre de Formació Cal Molins) que imparteix el programa de Salvament i Socorrisme.

7. MARC INSTITUCIONAL I ASSOCIATIU

En aquest apartat analitzem, per un cantó, el marc format per les *entitats i institucions públiques i privades a nivell local i supramunicipal* que tinguin o puguin tenir competències en matèria *turística i altres àmbits afins* (com la cultura, l'esport, el comerç, la formació, etc.); i per l'altre, el teixit associatiu empresarial turístic o d'altres sectors rellevants.

El turisme és, per naturalesa, un sector transversal. Això implica, tant des del punt de vista públic com privat, que hi intervinguin diversitats de sectors, entitats, organismes, etc., i a diferents àmbits d'actuació: local, comarcal, provincial, nacional, etc. És tracta, per tant, d'identificar aquells **actors clau** que a priori tindrien incidència, directa i indirecta, en el desenvolupament turístic de Sabadell.

7.1. Administració local

L'Ajuntament és un dels agents decisius en aquest camí cap al desenvolupament turístic, ja que, especialment en aquestes fases inicials, està liderant el procés. Tanmateix, això no implica que sigui l'únic actor responsable de portar a terme l'estratègia turística i les actuacions que se'n derivin, sinó que necessàriament s'ha de comptar amb la col·laboració i coresponsabilitat del sector privat.

Com a representant de l'administració pública, tot i que l'àrea de Turisme és la que compta amb un major protagonisme, hi ha altres àrees que directament estan involucrades: es tracta, principalment, del departament de Cultura.

El primer i gran condicionant que es detecta a nivell municipal – i que representa una importantíssima barrera a superar de cara al futur-, és la marcada “departamentalització” amb la qual treballen avui dia els diversos àmbits d'actuació municipal, amb escassos “ponts” de col·laboració interna, tan necessaris en turisme.

- **Ajuntament de Sabadell - Àrea de Promoció de la Ciutat i Participació**

Dins d'aquesta àrea municipal s'aixopluguen diversos àmbits d'actuació estratègics per a la ciutat, entre *ells Comerç, Consum i Turisme, i Esport*.

Fins ara, el turisme no havia format part dels eixos prioritaris de desenvolupament estratègic de la ciutat, malgrat el seu notori potencial especialment per alguns productes. Així, les actuacions en matèria de desenvolupament i promoció turística han estat gairebé marginals. Tanmateix, l'any passat es produeix un punt d'inflexió en crear el *Programa de Promoció de Ciutat i Turisme* i amb l'encàrrec d'aquest Pla Estratègic de Turisme, com a punt de partida per a encaixar l'activitat turística en l'estructura econòmica i social de la ciutat.

Dins l'actuació pública local per als propers 3 anys, el foment del turisme forma part de l'eix L'Economia: Innovació i Cooperació, específicament dins el programa “Promoció de la ciutat, internacionalització i turisme”, orientat a buscar, desenvolupar i impulsar els motors que projectin i promocionin Sabadell cap a l'exterior. Els objectius del programa són treballar en una identitat col·lectiva de la ciutat, promocionar el municipi turísticament, crear la Marca Sabadell Turisme i rendibilitzar els grans equipament de ciutat (la Fira i l'anella esportiva de Sant Oleguer).

En aquest sentit, entre les actuacions portades a terme fins ara – a banda del present estudi -, destaca la posada en marxa del procés col·lectiu per a definir la Marca Ciutat, crear un fons fotogràfic del patrimoni cultural i natural i accions destinades a la dinamització de la Fira Sabadell.

Cal esmentar que el pressupost que l'Ajuntament destinarà a la promoció turística de la ciutat aquest any 2017, serà del voltant dels €100.000.

Per la seva banda, l'esport és concebut dins l'actuació pública local com a un element estratègic per al desenvolupament econòmic i la promoció de Sabadell, sent un dels objectius per als pròxims anys el d'impulsar la creació d'instàncies de governança i gestió compartides amb les entitats esportives i empreses relacionades per tal de potenciar encara més aquest sector.

Entre les actuacions previstes en el pla d'actuació municipal per als propers 3 anys, destaca el suport al projecte de creació d'un clúster d'esport, salut i disseny impulsat pel sector privat i dinamitzar la Pista Coberta d'Atletisme de gestió pública, entre moltes altres accions dirigides principalment a aconseguir que la pràctica d'esport sigui accessible per a la majoria de la població sabadellenca.

- **Ajuntament de Sabadell · Àrea d'Acció Social i Cultura**

El Servei de Cultura de l'Ajuntament s'encarrega, entre altres activitats, de la gestió del patrimoni cultural de la ciutat, de la gestió de les visites a aquest patrimoni així com de l'edició de publicacions i activitats de recerca i formació.

La cultura és altre dels sectors estratègics d'actuació municipal amb un pressupost global que ronda els 7.8 milions d'euros l'any.

Per als pròxims 3 anys, entre els propòsits plantejats per l'administració local sobresurt el posar en valor la singularitat i dinamisme cultural de Sabadell. Així mateix, reflexionar sobre el model cultural de la ciutat i definir, per una banda, el Projecte Cultural de Ciutat, i per l'altra, crear instruments de planificació sectorial entre ells el Pla de Museus.

Entre les actuacions previstes en l'àmbit cultural – algunes ja engegades– que podrien tenir relació directa amb el sector turístic, trobem la redefinició del model de la Festa Major, l'extensió del Festival 30 Nits i la revisió del projecte del Museu de la Indústria Tèxtil Llanera.

Cal destacar, a més, l'existència de l'Organisme Autònom Local de Museus i Arxiu Històric (OAMA), que és l'encarregat directe de gestionar els Museu d'Història i d'Arts, a més de l'Arxiu Històric. Aquest organisme està regit per un Consell Rector format pels grups municipals de govern local i entitat públiques i privades de rellevància de Sabadell com: Acadèmia de Belles Arts, Caixa d'Estalvis de Sabadell, Fundació Bosch i Cardellach, Gremi de Fabricants, entre altres.

7.2. Marc associatiu empresarial local

Pel que respecte al sector empresarial turístic i de sectors connexos, cal destacar la presència del Gremi Comarcal d'Hostaleria i Turisme de Sabadell, amb una significativa trajectòria dins la ciutat i la seva zona d'influència, les Associacions de Comerciants i la Cambra de Comerç. *Malgrat aquest alt nivell d'associacionisme evident, es nota un baix grau de col·laboració entre aquestes entitats, la qual cosa podria ser conseqüència directa de l'escassa tradició turística de Sabadell.*

- **Cambra de Comerç Sabadell**

Institució fundada l'any 1886 que abasta no només el municipi de Sabadell sinó tota la demarcació o zona d'influència entre els que s'hi troben els municipis de: Badia del Vallès, Barberà del Vallès, Castellar del Vallès, Cerdanyola del Vallès, Montcada i Reixac, Palau-solità i Plegamans, Polinyà, Ripollet, Sant Quirze del Vallès, Santa Perpètua de Moguda i Sentmenat.

Operativament, la Cambra està conformada per diverses Comissions de Treball entre les que hi figuren: Indústria, Energia i Innovació; Comerç Interior i Turisme; d'Internacionalització; Urbanisme, Infraestructures i Transport.

Considerant la seva trajectòria i extensió territorial, sense cap dubte, es tracta d'un actor molt rellevant per al futur desenvolupament turístic de Sabadell, amb el qual s'haurien d'establir ponts de col·laboració de cara a futur.

- **Gremi Comarcal d'Hostaleria i Turisme de Sabadell**

Entitat històrica de la ciutat i la seva demarcació, els orígens de la qual estan lligats directament amb el Sindicat nº 17 d'Habitatge i Allotjament de Sabadell fundat el 1939, associació concebuda per a donar suport a les empreses de restauració, bars i allotjament de Sabadell.

El 1975, amb la dissolució del Sindicat, es crea el Gremi Comarcal d'Hosteleria i Turisme de Sabadell i Vallès Centre, amb l'objectiu de defensar i promocionar els establiments del sector. Mica en mica el Gremi va anar incorporant les poblacions veïnes: Badia del Vallès, Barberà del Vallès, Castellar del Vallès, Palau-solità i Plegamans, Sant Llorenç Savall, Sant Quirze del Vallès i Santa Perpètua de Moguda.

Actualment el Gremi agrupa més de 350 socis entre restaurants, bars i hotels.

- **Associacions de Comerciants**

La important activitat comercial de Sabadell queda reflectida en un ric teixit associatiu comercial. Existeixen 7 entitats distribuïdes per les diferents zones comercials de la ciutat: Ca n'Oriac; Centre; Creu de Barberà; Via Massagué; Eixample; Sol i Padrís-Sant Oleguer; Torre Romeu.

7.3. Entitats i institucions locals

Sabadell es caracteritza per un ric i divers teixit d'entitats de caràcter cívico – cultural i esportiu, les quals, ja sigui per l'àmbit de la seva actuació o per la seva presència i ressò en el territori, creiem que exercirien una posició de rellevància en el futur procés de desenvolupament turístic de la ciutat. Sense voler esser exhaustius, entre aquestes institucions destaquem les següents:

- Fundació Antiga Caixa Sabadell 1859
- Els Amics de l'Òpera de Sabadell
- L'Orquestra Simfònica del Vallès
- L'Agrupació Astronòmica de Sabadell
- Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont
- Fundació Bosch i Cardellach
- Joventut Atlètica Sabadell
- Club Natació Sabadell
- Cercle Sabadellès 1856
- Federació Sabadell Cultura
- Fundació Joventuts Musicals de Sabadell
- Castellans de Sabadell

7.4. A nivell supramunicipal

Sabadell compta amb el suport i recolzament d' institucions de caràcter públic a nivell comarcal, provincial i nacional, amb les quals podrà –i haurà- d'establir canals i fórmules de col·laboració, especialment en temes de promoció de la destinació.

- **Consorti de Turisme del Vallès Occidental**

El Consorci és l'entitat pública encarregada de promocionar l'activitat turística de la comarca. Els seus membres són els diversos Ajuntaments, el Consell Comarcal del Vallès Occidental i l'associació Cuina del Vallès.

Centra la seva actuació en cinc productes: actiu-natura; cultura; gastronomia; reunions i convencions i esport, tot i que els dos últims són els considerats com a més estratègic, tenint en compte els recursos més destacats de la comarca.

Malgrat que els mitjans humans i econòmics del Consorci siguin actualment més aviat modestos, aquest organisme és clarament un interlocutor molt valuós per a Sabadell a l'hora d'establir complicitats i col·laboracions en la difusió i promoció dels seus actius turístics.

- **Diputació de Barcelona**

La Diputació a través de la seva marca "Barcelona és molt més", és el gran paraigües que acull i promociona l'oferta turística de la província, aprofitant dos importants mercats: la població resident especialment de la Regió Metropolitana de Barcelona i els turistes que visiten Barcelona ciutat i les principals destinacions de la costa (Maresme i Garraf).

És un importantíssim aliat a l'hora de fer conèixer i promocionar Sabadell com a destinació turística, i s'han de buscar i consolidar aliances de col·laboració a llarg termini.

- **Agència Catalana de Turisme**

A nivell de Catalunya, el suport de la Direcció General de Turisme (DGT) i Agència Catalana (AGT) és un factor clau, especialment com a marc estratègic de promoció turística de la ciutat en aquestes primeres etapes del seu desenvolupament turístic.

Les diferents marques i segells turístics que gestiona l'ACT sota la marca Catalunya, proporcionen un paraigües de col·laboració i aliança molt idoni per a Sabadell.

8. MERCATS TURÍSTICS

L'objectiu d'aquest apartat és identificar i avaluar els **mercats turístics actuals i potencials** de Sabadell.

Entenem per:

- **Demanda turística actual**, els visitants que es desplacen cap a Sabadell amb diversos motius: culturals, professionals, assistència a un esdeveniment, comprar, reunions, etc., i que fan ús dels serveis turístics de la ciutat (allotjaments, restaurants, etc.) i/o visiten alguns dels seus recursos (MHS, MAS, Institut Català de Paleontologia, etc...).
- Malauradament, es disposen de molt poques dades sobre els visitants actuals de Sabadell, i per tant no es pot fer una estimació fiable del seu volum ni conèixer amb profunditat les seves característiques.*
- **Demanda turística potencial**, és a dir, els mercats que amb diferents motivacions, Sabadell en pugui captar (esportius, culturals, reunions, shopping, etc.).

8.1. Demanda turística actual

Turistes allotjats a Sabadell

En referència als turistes que s'allotgen a Sabadell, no es disposen, a dia d'avui, de dades secundàries ni de primera mà. Tanmateix, el que sí coneixem és l'import aproximat que Sabadell rep en concepte d'impost turístic, que l'any 2016 va rondar els €40.000.

Tenint en compte que aquesta xifra correspon al 30% del total que el municipi recapta per la taxa turística, estimem que el volum total de recaptació per aquest concepte és d'uns €133.000. Xifra gens menyspreable i que posa de relleu un significatiu volum de pernотacions (podrien estimar-se al voltant de les 170.000 l'any).

Aquesta conclusió sembla no resultar molt llunyana de la realitat, ja que el principal mercat dels establiments hotelers de la ciutat està constituït per dos segments complementaris amb aflluència durant tot l'any amb una temporada baixa que coincideix amb els mesos d'estiu: el segment de Negocis/ Professional al llarg de tot l'any i amb punta en dies feiners, a més d'aprofitar el romanent de demanda de Barcelona ciutat. I per altra banda, als caps de setmana i durant la temporada esportiva (tardor-hivern-primavera), els assistents i acompanyants a competicions esportives que tenen lloc a la ciutat, constitueixen un mercat significatiu.

Visitants i usuaris dels equipaments culturals

- **Fundació Antiga Caixa Sabadell 1859**

Entre els tres equipaments que gestiona la Fundació, Seu central, Espai Cultura i Espai Natura, l'any 2015 van fer ús de les diverses activitats organitzades uns 141.000 usuaris. Entre les activitats destaquen visites als edificis, tallers per a escoles i famílies, exposicions itinerants, lloguer d'espais per a reunions, entre altres.

Una gran part d'aquest públic és de caràcter local, és a dir, residents de Sabadell i la zona d'influència. Una altra part, més reduïda, són visitants que provenen principalment de la comarca i comarques veïnes: Vallès Oriental, Barcelonès, Baix Llobregat i Maresme. Aquesta representació és més significativa pel que fa a les escoles.

- **Museu d'Història i Museu d'Art de Sabadell**

Plegats, els museus municipals de Sabadell, reben al voltant dels 49.000 visitants, entre públic individual i grups, aquests últims representats majoritàriament per escoles.

Cal dir que els mesos de major afluència de públic individual és el maig, el setembre i octubre, que coincideixen amb el Dia Internacional del Museus (DIM) i gran part de les activitats organitzades pels museus a la primavera, i amb la Festa Major de Sabadell el primer cap de setmana de setembre.

Els grups d'escolars es concentren especialment als mesos de primavera (de març a maig).

Volum de visitants als museus municipals de Sabadell (2015)

Museu	Individual	Grups	Total
MHS	14.386	8.575	22.961
MAS	20.685	5.109	25.794

Font: Elaboració pròpia en base a dades Memòria de l'Any 2015 (OAMA)

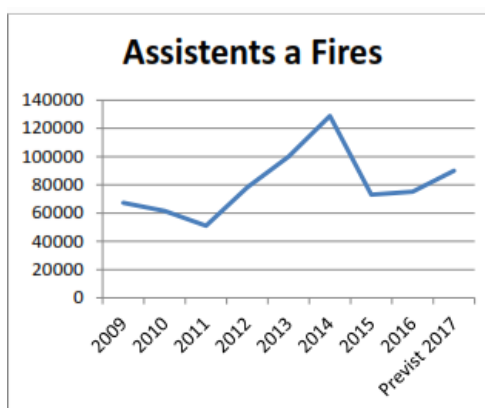
- **Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont**

El museu de l'ICP rep al voltant d'uns 20.000 visitants l'any. L'any 2016 va rebre exactament 20.107 dels quals, el 41% provenia de la ciutat de Sabadell, el 39% del Barcelonès, el 8,4% de la resta de la comarca (destacant localitats com Terrassa i Sang Cugat) i el 6.9% de la resta de Catalunya (amb predomini de comarques com el Vallès Oriental, Maresme, Gironès i Tarragonès). Es tracta, majoritàriament grups d'escolars.

La presència de públic estatal i internacional és pràcticament anecdòtica.

Usuaris de la FIRA Sabadell

La Fira va acollir un total de 75.170 assistents als diversos actes que van tenir lloc en les seves instal·lacions durant el 2016. Per aquest any estan previstos uns 90.000 assistents. El volum d'usuaris de la Fira creix en relació al 2009, detectant-se un increment molt notable en esdeveniments i assistents durant l'any 2014, tal com mostra el gràfic següent:

Font: Fira Sabadell

8.2. Demanda turística potencial

La situació estratègica de Sabadell dins la Regió Metropolitana, juntament amb les bones condicions d'accés per carretera i tren especialment des dels principals municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, fan que la ciutat tingui al seu abast tot un *mercat potencial de residents* de magnitud molt considerable.

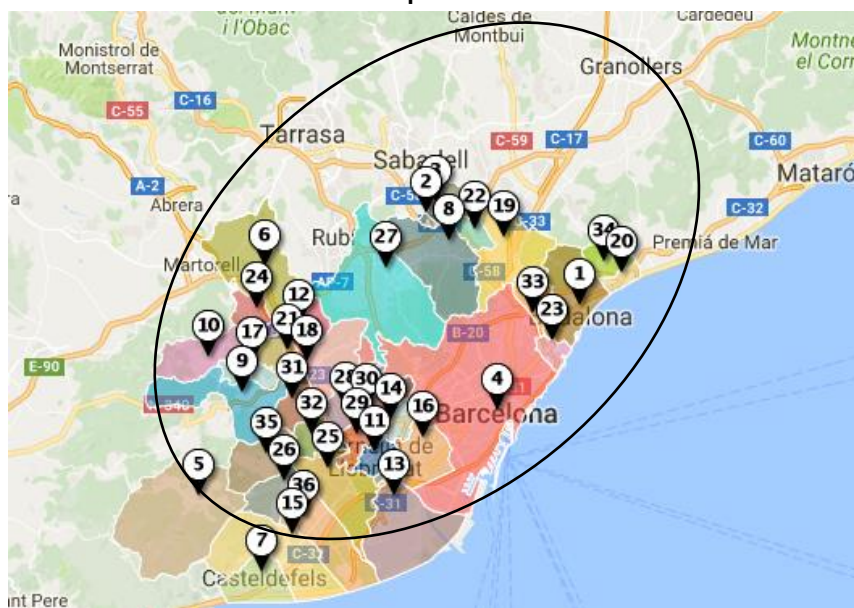
Per altra banda, la proximitat a la ciutat de Barcelona podria representar una oportunitat respecte al *segment de turistes que visiten i s'allotgen en aquesta destinació*. Tanmateix, degut a “l'efecte ombra” de la gran i variada oferta turística de Barcelona, a la curta estada mitjana dels turistes que la visiten i al ventall d'oferta de les destinacions pròximes i millor posicionades, la competència en aquest segment és molt difícil, especialment en aquestes etapes inicials de desenvolupament turístic si no es disposa d'un recurs turístic potent que justifiqui la visita i el desplaçament.

Mercat de residents

En una isòcrona de 30 – 40 minuts en cotxe, Sabadell té al seu abast un mercat potencial de més de **4,7 milions de residents** concentrats territorialment en l'Àrea Metropolitana de Barcelona i municipis de les comarques del Vallès Occidental, Vallès Oriental i Maresme (principalment la ciutat de Mataró).

Residents Àrea Metropolitana de Barcelona	nº d'habitants
Barcelona Ciutat	1.604.555
L'Hospitalet de Llobregat	252.171
Cornellà de Llobregat	86.376
Sant Boi de Llobregat	82.195
El Prat de Llobregat	63.014
Badalona	215.654
Santa Coloma de Gramenet	116.950
Sant Cugat del Vallès	87.830
Cerdanyola del Vallès	57.413
Barberà del Vallès	32.545
Badia del Vallès	13.502
Ripollet	37.445
Resta AMB	564.152
TOTAL AMB	3.213.775
Resta Vallès Occidental	675.505
Vallès Oriental	401.338
Maresme	441.505
TOTAL MERCAT DE RESIDENTS	4.732.123

Delimitació territorial del mercat potencial de residents de Sabadell

Font: Elaboració pròpia en base a dades AMB

Per proximitat i facilitat d'accés, les localitats ubicades al llarg de l'eix del Riu Besòs i zona central de l'ÀMB, amb Barcelona ciutat al capdavant, es configuren, a priori, com els principals mercats emissors de Sabadell.

En termes generals, es tracta d'un mercat molt divers que pot ser atret per l'oferta cultural d'òpera i música, per la celebració d'algun esdeveniment esportiu i/o popular o per la visita al patrimoni històric de la ciutat, entre altres motius. Tanmateix, existeixen limitacions a l'hora de atreure aquest mercat, derivades especialment de la fase incipient de desenvolupament turístic de Sabadell, així com la manca actual d'un recurs singular que actuï de motor d'atracció i la competència d'altres destinacions de característiques similars a Sabadell (ciutat mitjana d'interior i industrial) molt pròximes o dintre l'Àrea Metropolitana, amb una oferta turística, cultural i comercial més preparada per a rebre visitants. Es poden identificar com a destinacions competidores ciutats com Terrassa, Granollers, Vilanova i la Geltrú, Mataró.

Mercat d'empreses

Un altre producte/segment d'interès per a Sabadell i en el qual té potencialitat, és el de Reunions i Convencions. El mercat potencial més rellevant, en aquest sentit, estaria format pel teixit empresarial i d'organitzacions i entitats privades i públiques, ubicades a la mateixa comarca del Vallès Occidental i zona d'influència immediata de Sabadell, així com a l'ÀMB.

Tanmateix, la competència en aquest mercat és bastant elevada, ja què destaquen destinacions properes com L'Hospitalet del Llobregat i en menor grau Granollers, amb una oferta d'espais i hotelera de qualitat i molt competitiva. A la mateixa comarca, s'ubiquen equipaments que, actualment, són competència directa en aquest segment com per exemple els espais de la UAB a Cerdanyola del Vallès, Terrassa.

Clubs i associacions esportives

Mercat territorialment més ampli, ja que es tractaria de clubs i associacions que participin en competicions esportives amb seu a Sabadell, o que realitzin stages. Territorialment aquest mercat podria estendre's a la resta de Catalunya, comunitats d'Aragó i València i sud de França.

Els principals competidors de Sabadell en aquest mercat, especialment en el segment d'stages esportius, són les destinacions de la costa catalana amb segell Turisme Esportiu de la Generalitat de Catalunya, que compten amb instal·lacions de qualitat, bon clima, platja, volum i diversitat d'oferta d'allotjament i oferta complementària: Lloret de Mar, Blanes, Calella, Santa Susana, L'Hospitalet del Llobregat, Cambrils, Salou.

9. COMUNICACIÓ I PROMOCIÓ TURÍSTICA

La comunicació i promoció de Sabadell com a destinació turística és molt marginal degut a la fase inicial del seu desenvolupament turístic, tot i que no podem dir que és totalment inexistent.

Les iniciatives passades portades a terme per l'Ajuntament s'han acotat, per una banda, a l'edició d'una publicació específica, "Descobreix Sabadell", destinada a fer conèixer i promocionar els recursos patrimonials i naturals de la ciutat, així com l'oferta d'allotjament i festes i esdeveniments tradicionals, i disponible on-line.

Per l'altra banda, a editar un plànol turístic general i del centre del municipi, que es distribueix en els establiments d'allotjament i disponible també on-line. Aquestes publicacions, però, no estan actualitzades.

Altre eina de promoció turística que gestiona l'Ajuntament, és la secció de "Turisme" dins la web oficial de l'Ajuntament: ca.sabadell.cat/turisme, que conté la mateixa informació i estructuració que la publicació "Descobreix Sabadell". Es tracta d'una web antiga i desactualitzada, estàtica i de caràcter únicament informatiu.

Respecte a l'oferta d'activitats culturals i esportives, la secció de Cultura i la d'Esport de l'Ajuntament gestionen llurs portals on-line, www.sabadell.cat/es/cultura i www.sabadell.cat/ca/esport. Aquests portals, a més d'oferir informació específica sobre cada àmbit, contenen una agenda actualitzada i completa de les activitats que tenen lloc al llarg de l'any a Sabadell. Cal destacar que no hi ha cap enllaç entre aquestes seccions i la turística.

És important ressaltar l'impuls i foment que des de l'Ajuntament s'està donant a la promoció i projecció externa de Sabadell, i entre les iniciatives engegades cal destacar el foment del turisme i la definició de una marca de ciutat. De fet, en paral·lel a la redacció del present Pla Estratègic s'està portant a terme un procés participatiu per a definir una marca consensuada de Sabadell.

A nivell comarcal, el Consorci de Turisme de Vallès Occidental, promociona principalment els equipaments per a reunions i instal·lacions esportives de Sabadell, com a part del producte Reunions i Convencions i Turisme Esportiu a la comarca.

Sabadell ha de fer un esforç important en comunicació i promoció, pel que caldrà endegar la realització d'un pla de màrqueting turístic i del seu pla de comunicació consegüentment

10. PUNTS FORTS I FEBLES DEL SISTEMA TURÍSTIC DE SABADELL

PUNTS FORTS (+)	PUNTS FEBLES (-)
PERFIL GENERAL DE LA CIUTAT	
<ul style="list-style-type: none"> + Ciutat mitjana, co-capital de la comarca i subcentre metropolitana. + Capital d'una demarcació que abasta uns 12 municipis. + 5na ciutat catalana per població. + Estructura econòmica bastant equilibrada: pes del comerç i indústria. Restauració i hostaleria representa el 8.8% de l'activitat. + Existència de 7 polígons d'activitat econòmica amb +1.100 empreses i +12.000 treballadors. + Espai urbà envoltat per un conjunt de camps i boscos important patrimoni natural i cultural de la ciutat (Riu Ripoll i Parc Agrari). 	
RECURSOS TURÍSTICS	
<ul style="list-style-type: none"> + Existència d'un conjunt divers i ben conservat de patrimoni històric i arquitectònic, llegat del pròsper passat industrial i d'altres èpoques. Destaca l'estil modernista amb peces com Seu Antiga Caixa Sabadell; Casa Fàbrica Turull, Antiga Escola Industrial d'Arts i Oficis, entre altres. + Dos museus municipals, d'Història i d'Arts, ubicats en seus patrimonials d'interès i al nucli antic. + Presència de l'Institut Català de Paleontologia, amb museu i ubicació cèntrica. Únic a Catalunya i de referència a l'Estat. + Observatori Astronòmic de Sabadell: recurs singular, d'atractiu per al gran públic i situació cèntrica amb oferta d'activitats per a tot tipus de públic. + Òpera de Sabadell i Orquestra Simfònica del Vallès: dos recursos potents amb temporada estable durant l'any. Importància per atraure nínxol de mercat i per a crear imatge i posicionament turístico-cultural. + Dos teatres amb capacitat per actes de mig i gran format, ben ubicats i amb instal·lacions modernes i de qualitat. Calendari durant tot l'any. 	<ul style="list-style-type: none"> - En general, manca de recursos singulars i excepcional que actuïn com a motor d'atracció. - No hi ha peces singulars ni extraordinàries que puguin actuar com a "motor d'atracció". El valor turístic prové de l'efecte "conjunt". - Projecció molt local dels museus, amb horaris poc compatibles amb l'activitat turística. Alguns problemes estructurals de la seu del MHS condiciona la seva visita a l'hivern i estiu. - El museu de l'ICP ofereix una exposició bastant reduïda (dues sales). Limitacions de mitjans econòmics per a ampliar-la i gestionar-la.

PUNTS FORTS (+)	PUNTS FEBLES (-)
RECURSOS TURÍSTICS (cont.)	
<ul style="list-style-type: none"> + Ciutat referència en matèria esportiva: per volum i qualitat d'instal·lacions i presència d'entitats històriques, dinàmiques i de prestigi. + Potencialitat en les disciplines: atletisme, natació, futbol i waterpolo. + Massa crítica d'instal·lacions esportives (140) de qualitat i aptes per a la pràctica aficionada i d'elit de diverses disciplines. Existència d'equipaments singulars: Pista Coberta d'Atletisme. + Complex Esportiu de Sant Oleguer: pol esportiu d'interès amb concentració d'equipaments al costat del Parc del Riu Ripoll. + Entitats esportives històriques, dinàmiques i de prestigi a Catalunya, l'Estat i internacional. + Presència de l'Aeroclub Barcelona-Sabadell: un dels més importants d'Europa. Rellevància de l'Escola de pilots i esdeveniments esportius. + Calendari ampli i divers en competicions en diferents disciplines i categories (competicions, curses, etc.) entre els mesos d desembre a abril. + Calendari cultural actiu. Esdeveniments tradicions d'interès: Festa Major, Festival 30 Nits. + Existència d'un patrimoni natural d'alt valor ambiental, cultural i recreatiu: xarxa de parcs i Parc Fluvial del Ripoll. + Fira Sabadell: equipament únic a la comarca, amb instal·lacions modernes i de qualitat, amb excel·lent ubicació molt pròxima al nucli antic i fàcil accés. + Fundació Antiga Caixa Sabadell 1859: oferta patrimonial i d'espais singulars per actes culturals i de reunions de gran valor i situats al nucli antic. + Existència d'uns eixos comercials dinàmics, amb varietat d'oferta i comerços i còmodes per al passeig que coincideixen amb les dues zones de major interès turístic: Nucli antic i Eix Macià. <p>Proximitat del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. Oportunitat de Sabadell per a convertir-se en una de les seves portes d'entrada.</p> 	<ul style="list-style-type: none"> - Ús gairebé exclusiu de la Pista Coberta per part d'entitats esportives locals i la Federació Catalana d'Atletisme amb escassos criteris de rendibilitat. - Problemes de connexió del Complex de Sant Oleguer i el nucli urbà per transport públic. - A priori, baix nivell de vinculació Aeroclub i ciutat. - Escàs aprofitament turístic dels esdeveniments. Baix grau de col·laboració entre els sectors esportiu, cultura i sector turístic a l'hora d'organitzar els actes. - Esdeveniments de caràcter local amb baix nivell de projecció externa. - Pèrdua de dinamisme de la Fira, amb baixada continua del nº de dies ocupats, nº d'actes i d'assistents durant els darrers anys. - Certa pèrdua de dinamisme de l'Eix Macià amb un nombre significatiu de baixos buits i existència de comerços d'escàs atractiu turístic (perruqueries, oferta de restauració banalitzada). <p>Escàs aprofitament turístic de la proximitat al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac per part de Sabadell.</p>

PUNTS FORTS (+)	PUNTS FEBLES (-)
OFERTA D'ALLOTJAMENT	
<ul style="list-style-type: none"> + 1.265 places d'allotjament en 10 establiments: 21% del total de la comarca. + 7 hotels - 1.210 places: 21% del total de places hoteleres de la comarca. + Predomini de categories mig i mig-altes: 97% són establiments de 3* i 4*. + Molt bona ubicació dels hotels en zones d'interès turístic (Eix Macià) i principals vies de comunicació de la ciutat. + Oferta adaptada a les necessitats del mercat de Negocis/Professional i de Reunions i Convencions de mig i petit format. 	<ul style="list-style-type: none"> - Oferta hotelera tradicional, la més recent construïda 20 anys enrere.
OFERTA COMPLEMENTÀRIA	
<p>Restauració</p> <ul style="list-style-type: none"> + Oferta de restauració diversa, variada i concentrada en les principals zones d'interès turístic: Nucli antic i Eix Macià. + Diversitat i qualitat de l'oferta de platets i tapes. + Iniciativa gastronòmica a la comarca: Cuina Vallès amb 2 restaurants de Sabadell. <p>Comerç</p> <ul style="list-style-type: none"> + Oferta comercial de capital comarcal: mix de tradicional i franquícies, concentrada en eixos ben definits, atractius i còmodes per al passeig i el gaudi. + Dos eixos comercials principals i de característiques complementàries, Eix Macià i Nucli antic, que coincideixen amb les zones de major interès turístic. + Mercat Central: edifici patrimonial d'interès, ubicació estratègica al centre del nucli antic i envoltat d'oferta comercial de caràcter tradicional. <p>Espais per a reunions</p> <ul style="list-style-type: none"> + Fira Sabadell i Fundació Caixa Sabadell encapçalen una oferta moderna, ben ubicada i de qualitat, apta per actes de diversos formats. + Existència d'espais singulars amb atractiu: Teatre Principal i La Faràndula, edifici Seu de la Fundació Caixa Sabadell. + Els principals hotels de la ciutat ofereixen una significativa massa crítica d'espais. <p>Oferta cultural</p> <ul style="list-style-type: none"> + Activitat cultural molt dinàmica. Pes dels àmbits de la música, òpera i la producció artística. Factors molts rellevants per a la imatge i posicionament de Sabadell externament. 	<ul style="list-style-type: none"> - Inexistència de serveis d'informació turística i atenció al visitant. Marginal oferta d'activitats turístiques. - Certa banalització i baixa qualitat de l'oferta sobre l'Eix Macià, especialment la que envolta els Cinemes. - No hi existeix una cuina o plats típics de Sabadell ni un establiment insígnia. - Disminució del dinamisme de la Fira durant els darrers anys. - Baix nivell de vinculació entre el sector cultural i la projecció turística de la ciutat.

PUNTS FORTS (+)	PUNTS FEBLES (-)
ACCESSIBILITAT I MOBILITAT TURÍSTICA	
<ul style="list-style-type: none"> + Ubicació estratègica dins la Regió Metropolitana de Barcelona: 20 km de Barcelona. + Xarxa viària i ferroviària consolidada, aquesta última en expansió i modernització (FGC). + Bones condicions d'accés en cotxe: vies d'accés, porta d'entrada principal Eix Macià, disponibilitat d'aparcament proper a les zones turístiques. + Excel·lents condicions d'accés en tren (parades, freqüència, temps trajecte): RENFE i FGC, des de les destinacions principals de l'AMB, especialment Barcelona. + Aeroport de Sabadell: la ciutat compta amb una instal·lació aeroportuària molt pròxima al centre urbà. + Portes d'entrada ben definides i de fàcil accés per als visitants, tant en cotxe com en transport públic (tren i autobús): Plaça Catalunya-Eix Macià; Plaça Major i Estació RENFE i d'Autobusos. + Excel·lents condicions per a la mobilitat turística interna: tant físiques (escassos pendents) com de connexió entre les zones més turístiques: nucli antic i Eix 	<ul style="list-style-type: none"> - Deficiència de la connexió amb Terrassa per transport públic, especialment per tren. - Gran pes de les activitats de formació (Escola de Pilots) vs els vols corporatius. - Manca d'itineraris turístics pre-definits a partir d'aquestes portes d'entrada. - Senyalització turística deficient, tant direccional i orientativa com d'informació dels recursos d'interès. - Dèbil connexió per transport públic de la zona esportiva de Sant Oleguer i el nucli urbà.
FACTOR HUMÀ	
<ul style="list-style-type: none"> + En general, actitud positiva de la població envers al turisme i als visitants. + Bon nivell d'instrucció de la població més jove: 11% amb estudis universitaris i doctorats. + Presència molt a prop de la Universitat Autònoma de Barcelona i l'oferta formativa de l'Escola Universitària de Turisme i Hostaleria. 	<ul style="list-style-type: none"> - Predomini d'una mentalitat industrial de la població local. Inexistent tradició turística que implica una forta mentalitat de servei. - Una part significativa de la població >16 anys registra un baix nivell d'instrucció: 14% sense estudis i gairebé un 50% amb estudis de 1er i 2on grau. - L'oferta educativa reglada en el sector del turisme és molt marginal, així com també la relacionada amb l'esport i l'activitat física.
MARC INSTITUCIONAL I ASSOCIATIU	
<ul style="list-style-type: none"> + Canvi de sentit al 2016 en incloure el turisme com a sector emergent dins l'estratègia de desenvolupament local de l'Ajuntament. + Creació del programa ad hoc Promoció de Ciutat i Turisme, per a impulsar des de l'Ajuntament el turisme com a activitat econòmica local. + Existència del Gremi d'Hostaleria i Turisme d'abast a tota la demarcació, amb una llarga tradició. + Organització del teixit comercial en 7 associacions distribuïdes pels diferents eixos comercials. 	<ul style="list-style-type: none"> - El turisme ha ocupat, fins ara, un rol marginal dins l'administració pública local degut al seu caràcter poc estratègic per a la ciutat. - Marcada "departamentalització" dels diversos àmbits d'actuació pública, amb escassos ponts de col·laboració interna que requereix l'abordatge del turisme, especialment amb els sectors de cultura i esport. - Tendència a l'individualisme entre el sector hostaler i membres del Gremi.

<ul style="list-style-type: none"> + Ric teixit associatiu de caràcter cívico-cultural i esportiu, algunes entitats amb una important trajectòria i rellevància a nivell català i Estatal. + Suport d'institucions turístiques supramunicipal, en especial de la Diputació de Barcelona i Agència Catalana de Turisme. 	<ul style="list-style-type: none"> - Manca de tradició "col·laborativa" entre les diverses associacions i institucions.
--	--

PUNTS FORTS (+)	PUNTS FEBLES (-)
MERCATS TURÍSTICS	
<p>Demanda actual</p> <ul style="list-style-type: none"> + S'estima que els principals segments de mercats dels hotels de la ciutat corresponen a Negocis / Professional i Reunions i Convencions durant els dies laborables i públic relacionat amb els esdeveniments esportius amb seu a Sabadell, durant els caps de setmana. + Estacionalitat més acusada durant els mesos d'estiu, juliol i agost. <p>Demanda potencial</p> <ul style="list-style-type: none"> + Mercat de proximitat de + 4.7 milions de persones ubicades a la Regió Metropolitana amb bones condicions d'accés. + Mercat d'empreses pròxim, ubicat a la mateixa zona d'influència, resta de la comarca i comarques veïnes. + Oportunitat que ofereix el segment de clubs i associacions esportives que busquen destinacions idònies per a stages. 	<ul style="list-style-type: none"> - Manca de dades més o menys fiables sobre el volum i característiques principals dels turistes que actualment dormen als establiments d'allotjament de Sabadell. - Els mercats que a dia d'avui visiten els principals punts d'interès patrimonial és principalment local i de la zona d'influència i gran pes del públic escolar. - Pèrdua progressiva de mercat per part de la FIRA: disminució del nº d'assistents des de 2013. - Competència d'altres ciutats mitjanes, de característiques similars a Sabadell, pròximes als mercats emissors i amb una oferta turística, cultural i comercial atractiva (Terrassa, Granollers, Vilanova i la Geltrú,...) - Competència de destinacions properes especialitzades en el producte Reunions i Convencions com L'Hospitalet del Llobregat. - Competència de destinacions de la costa catalana amb Segell de Turisme Esportiu de la Generalitat de Catalunya: Lloret de Mar, Blanes, Calella, Santa Susana, L'Hospitalet del Llobregat, entre altres.
PROMOCIÓ I COMUNICACIÓ TURÍSTICA	
<ul style="list-style-type: none"> + Foment del turisme com a sector estratègic per a la promoció i projecció externa de Sabadell. + Procés participatiu per a definir la Marca Ciutat de Sabadell de forma consensuada amb la població i entitats més representatives de la ciutat. 	<ul style="list-style-type: none"> - Promoció turística marginal de Sabadell amb iniciatives que necessiten actualització. - Manca de coordinació entre els àmbits de Cultura, Esport i Turisme de l'Ajuntament per a promocionar les diverses activitats.

B

Proposta Estratègica

1. CONSIDERACIONS PRÈVIES

En aquest capítol es defineixen els lineaments estratègics que perfilaran el full de ruta a seguir i les passes que s'han de donar per assolir l'**objectiu finalista d'aquest Pla: el desenvolupament turístic de Sabadell, equilibrat i sostenible des del punt de vista social, territorial, ambiental i econòmic** fent prevaler la qualitat per sobre la quantitat.

Sabadell, fins fa molt poc, ha viscut pràcticament d'esquena al turisme i el fet de que actualment estigui iniciant el seu desenvolupament turístic fa que sigui crucial tenir molt present una sèrie de **premisses** que hauran de guiar tot aquest procés i que fan referència a:

- ▶ *Ésser molt conscients de que, en matèria turística, s'està partint de zero*
Això significa que s'hauran de destinar grans esforços en l'etapa d'engegada del procés i assumir que els resultats poden no ser immediats, sinó més aviat a mig i llarg termini. Per altra banda implica que, malgrat que la ciutat no disposa d'experiència en aquest àmbit, no hi ha condicionants previs, amb els beneficis i riscos que això comporta.
- ▶ *Que el turisme és un sector transversal per naturalesa*
Per tal, requereix un tractament més holístic i no tant sectorial ja que el seu desenvolupament implica considerar aspectes com urbanisme, economia, cultura, comerç, mobilitat urbana, esport, etc. La conseqüència immediata d'això és la necessitat imperiosa de treballar en estreta col·laboració amb tots i cadascun dels actors que, de manera directa i indirecta, tenen incidència en la dinàmica del turisme a la ciutat, i per tant, cal coordinar-se amb els diferents plans que s'estan desenvolupant a la ciutat com són el d'internacionalització, mobilitat, urbanístic del centre, etc.
- ▶ *Tenir molt present el potencial real dels recursos i oferta turística actual de la ciutat*
El turisme pot ocupar un lloc d'importància, passant de ser un sector marginal a un sector rellevant de l'economia de Sabadell, tot i que, donades les característiques dels seus recursos i oferta, potser no serà mai un sector punter.
És necessari, doncs, ésser molt conscients de les potencialitats però també de les limitacions respecte als mercats turístics principals i als competidors més rellevants i que, abans de promocionar i vendre la destinació, s'ha de comptar amb un producte en condicions, de qualitat, atractiu i competitiu.
- ▶ *Que el turisme pot contribuir a dinamitzar altres sectors*
S'ha de tenir present i valorar els beneficis que el desenvolupament de l'activitat turística pot aportar en termes de valor afegit a altres sectors, especialment l'hostaleria i el comerç, però també, en el cas de Sabadell, a la cultura i l'esport.
- ▶ *La necessitat de focalitzar territorialment l'activitat turística dins el municipi*
A l'objecte de no dispersar els esforços humans, econòmics i materials, especialment en les fases inicials de desenvolupament.
- ▶ *Que Sabadell haurà de decidir el rol que, des de el punt de vista turístic, vol ocupar*
A més dels actors públics i privats claus, la població sencera s'haurà de creure que la seva ciutat pot ser una destinació turística i el dinamisme, el caràcter innovador i encoratjador que caracteritzen (entre altres qualitats) el tarannà sabadellenc, hauran de tenir un paper protagonista en aquest procés perquè Sabadell pugui assumir en el camp turístic, el rol natural de capitalitat dins la comarca i també dins l'àmbit metropolità.
- ▶ *Que serà imprescindible un canvi d'enfocament: d'una visió de "mercat local" a una visió de "mercat turístic"*
Tradicionalment, l'enfocament general tant del sector públic com del privat ha estat centrat en satisfer les necessitats de la població local. No obstant, si es volen crear noves oportunitats de

negoci a la ciutat mitjançant el turisme, inevitablement s'haurà d'incorporar la *visió turística*, és a dir, tenir en compte, a més, les necessitats dels visitants.

La proposta estratègica que es planteja a continuació se sustenta en la fase d'anàlisi i diagnòsi prèvia i té com a punt de referència les premisses esmentades anteriorment.

En ella es donarà resposta a les següents **qüestions clau**:

- ✓ En quins recursos prioritaris s'hauria de sustentar l'activitat turística a la ciutat
- ✓ Com hauria de distribuir-se territorialment aquest desenvolupament turístic
- ✓ Quins serien els mecanismes més adients per a governar l'activitat turística local
- ✓ Quins haurien de ser els productes/mercats a prioritzar
- ✓ Quin posicionament turístic es desitja i seria més convenient
- ✓ Quines serien les etapes del procés de desenvolupament i quins els temps d'execució per a cadascuna d'elles

2. PLANTEJAMENT ESTRATÈGIC

2.1. Objectius

Partint del propòsit finalista d'aquest Pla i de les qüestions clau a donar resposta, es defineixen els **grans objectius estratègics de desenvolupament per als propers 5 anys**, com a termini màxim d'execució i vigència del Pla.

Tenint en compte que la ciutat parteix de zero és necessari que, per aconseguir l'èxit a llarg termini, els objectius i estratègies que se'n derivin, hagin de ser realistes i sobretot proporcionin una base sòlida sobre la qual construir l'activitat turística de Sabadell i això implica, a més, considerar el procés cap al desenvolupament turístic, com un **procés progressiu i per etapes**, tal com reflecteixen els objectius proposats:

Objectiu 1. Disposar d'un producte turístic articulat, de qualitat i atractiu

Objectiu 2. Liderar productes / mercats atractius

Objectiu 3. Assolir fórmules efectives de governabilitat del turisme

Objectiu 4. Posar Sabadell en el "mapa turístic" català

Objectiu 5. Incrementar el volum de turistes que visiten la ciutat

2.2. Línies estratègies

OBJECTIU 1. Disposar d'un producte turístic articulat, de qualitat i atractiu

Es tracta de dissenyar les bases sobre les quals Sabadell haurà de sustentar el seu potencial turístic. Potencial que està directament lligat als seus recursos i resta d'oferta turística. Es tracta, per tant, **d'identificar i prioritzar els recursos que hauran de bastir el desenvolupament turístic de Sabadell i la manera en que aquest procés hauria de distribuir-se en el territori.**

► O1-E1 Focalitzar territorialment l'activitat turística

- L'estratègia territorial de Sabadell haurà de focalitzar-se, per una banda, en **reforçar les dues zones amb més potencial turístic** i que són les que concentren la massa crítica de recursos i oferta turística:

Nucli Antic

Aplega un conjunt important de patrimoni històric-cultural, d'oferta comercial i de restauració, a més d'acollir la zona de vianants i de ser una de les principals portes d'entrada al municipi.

Eix Macià

Concebut com a centre de negoci, és l'altra gran porta d'entrada a la ciutat i reuneix el major nombre de places hoteleres de Sabadell i gran part de l'oferta comercial representada per El Corte Inglés i les galeries Paddock.

Es tracta de dues zones amb característiques pròpies, ben diferenciades i amb diversos tipus d'usos que, des del punt de vista turístic, es consideren complementàries. Tanmateix, a dia d'avui, existeixen alguns condicionants que limiten el potencial i que es converteixen en *reptes a superar*.

- El baix dinamisme actual que presenta l'Eix Macià com a pol de negocis, amb una part significativa de la superfície destinada a oficines i baixos buits. Sumat a això, la banalització de l'oferta de restauració i comercial a peu de carrer.
  - L'escassa valorització turística del patrimoni històric-cultural, reflectida en espais tancats, edificis amb problemes d'estructura, sense projectes museogràfics, entre altres factors.
  - La connexió física amena i atractiva de cara al visitant, entre l'Eix Macià i el Nucli Antic - Centre.
- Per altra banda, s'identifica com de gran interès i potencial turístic la zona on s'ubica:

El Complex Esportiu de Sant Oleguer + Parc del Riu Ripoll.

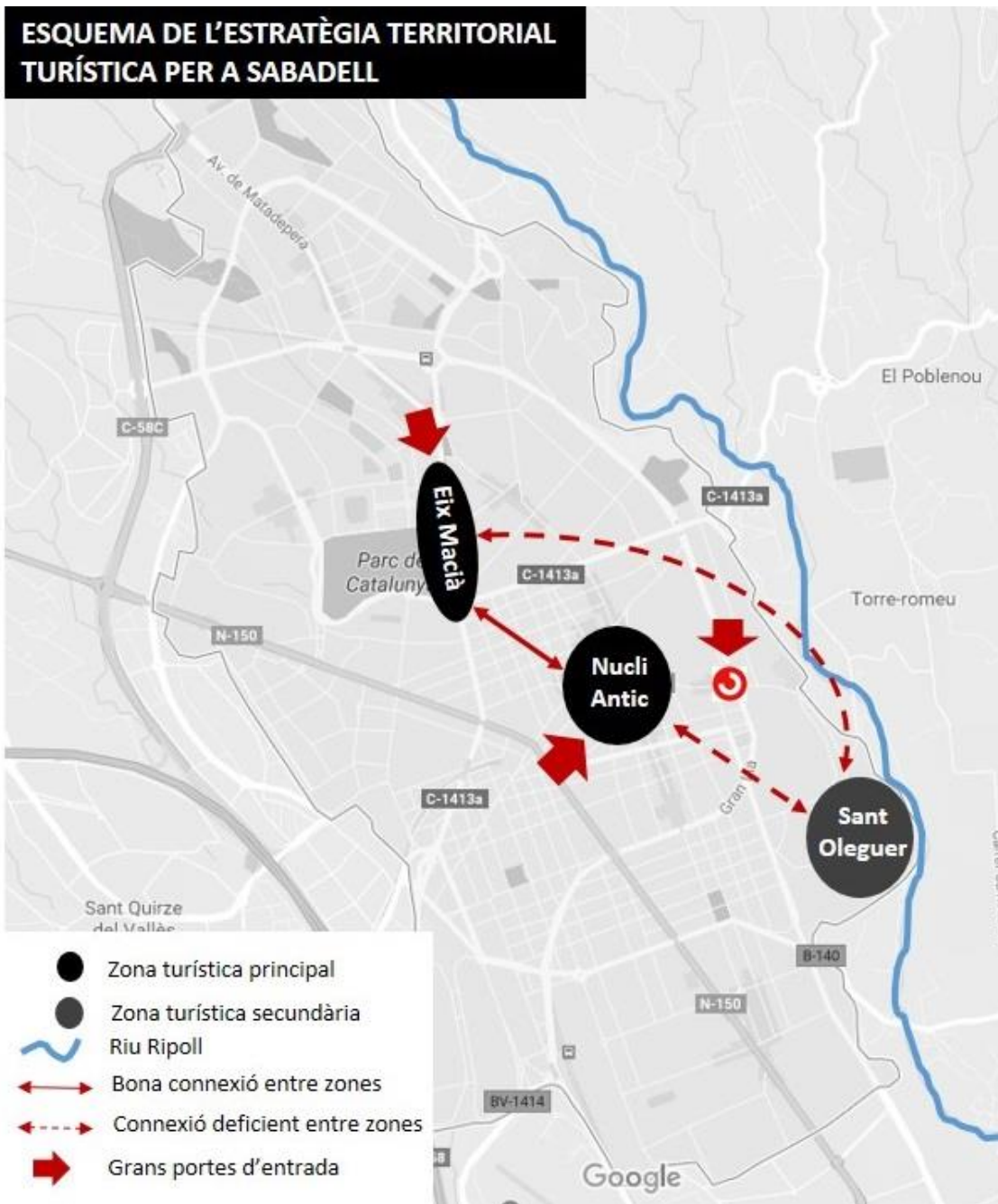
Es tracta d'un pol esportiu de gran potencialitat degut a l'elevat nombre d'instal·lacions que alberga però també, a l'alt grau de complementaritat entre sí que presenten aquests equipaments i a la presència de la Pista Coberta d'Atletisme, única a Catalunya, i l'entorn del Riu Ripoll, recuperat urbanísticament, que ofereix un excel·lent complement outdoor.

Sens dubte, aquesta zona, donada la seva elevada especialització, haurà de ser un dels pilars per a desenvolupar i fomentar el Turisme Esportiu a Sabadell. Els principals reptes que s'identifiquen, però, de cara al seu aprofitament turístic tenen que veure amb:

- L'estat d'alguns edificis com el pavelló poliesportiu, que requeriria d'intervencions per a millorar la seva estructura i funcionalitat.
- La connexió amb les zones turístiques –Nucli Antic-Centre i Eix Macià–conseqüència de la seva ubicació perifèrica i als dèficits en comunicació per transport públic que presenta a dia d'avui, aspecte que resulta de rellevància de cara als esdeveniments que hi tinguin lloc.
- Les dificultats per a rendibilitzar un equipament públic com la Pista Coberta d'Atletisme i les oportunitats reals del seu aprofitament en clau turística per part de la ciutat de Sabadell.
- La desconexió, tant física com conceptual, de la ciutat amb el riu Ripoll i la necessitat de posar-lo en valor com a actiu històric, cultural, social i recreatiu del municipi, tot i els esforços en la seva recuperació i revalorització.

De forma esquemàtica, l'estratègia territorial turística que es proposa es reflecteix a l'esquema següent, tenint en comte les dues zones de més concentració de recursos i oferta turística (Zones turístiques principals) i la zona on s'ubica el pol esportiu amb potencial turístic (Zona turística secundària):

► **O1-E2 Prioritzar els recursos amb més potencial**

L'estratègia de desenvolupament turístic de Sabadell està fortament condicionada per la *manca d'un/s recurs/os d'alta potencialitat capaços d'actuar com a "motor de tracció"*.

Es pot dir que el valor rau, sobretot, en el *conjunt i mix* de recursos que presenta especialment el Nucli Antic-Centre (patrimoni, oferta comercial i de restauració diversa), en recursos intangibles com l'òpera i la música, en algunes instal·lacions i entitats esportives i en la presència de la Fira Sabadell.

En aquest escenari resulta prioritari, per tant, dissenyar una estratègia que permeti **prioritzar els recursos turístics amb més potencialitat** a l'objecte de centrar els esforços econòmics i humans en la seva posada en valor de cara a l'aprofitament turístic.

En aquest sentit es proposa una estratègia de recursos turístics basada en:

Recursos principals

Són aquells que presenten un major grau d'atracció de visitants, amb capacitat de generar desplaçaments "ex professo" cap a Sabadell i per atreure no tan sols mercats de proximitat sinó també nacionals i fins i tot internacionals. S'ha de ressaltar, però, que es tracta de mercats amb motivacions molt específiques i que en alguns casos representen nínxols de dimensions acotades.

Aquests recursos hauran de constituir, doncs, el "core" de l'activitat turística de la ciutat, i és per aquesta raó que la seva posada en valor turística serà prioritària a curt i mig termini (depenent de quan significatius siguin els esforços necessaris).

Recursos secundaris

Es tracta de recursos amb un potencial més baix amb capacitat d'atracció d'un públic de proximitat, tot i que alguns d'ells poden atraure nínxols de mercat internacionals però amb motivacions molt específiques com l'Observatori Astronòmic i l'Institut de Paleontologia. En tot cas, són recursos que donen més profunditat, singularitat i diversitat a l'oferta turística de Sabadell.

En el cas del patrimoni històrico-cultural, el valor rau en el conjunt i en la presència de certes peces d'interès especial actualment desconegudes per a la gran majoria dels mercats més pròxims, com poder ser:

- ✓ La Seu de la Fundació Antiga Caixa Sabadell 1856
- ✓ Casa Fàbrica Turull – Seu del Museu d'Arts de Sabadell
- ✓ Casa Duran
- ✓ Vapor Buxeda Vell
- ✓ Campanar de l'Església Sant Fèlix

Juntament amb els recursos principals, la valorització turística d'aquests recursos haurà de ser objecte d'atenció prioritària en el curt i mig termini, com a part de la millora competitiva de l'oferta turística global de Sabadell.

Recursos complementaris

El paper d'aquests recursos serà de complement de la visita, sense discriminar la motivació que l'origini. El seu potencial es baix per a captar segments significatius de mercats, però donen més valor a l'experiència turística una vegada en la destinació.

► O1-E3 Fomentar les sinergies entre turisme - cultura i turisme - esport

Partint de que els recursos amb més potencialitat i que constituïran el nucli principal de l'activitat turística de Sabadell són de caire esportiu i cultural, serà crucial fomentar i impulsar les sinergies i complicitats necessàries entre els sectors turisme, cultura i esport, per tal de posar en valor, gestionar i promocionar aquests recursos en clau turística.

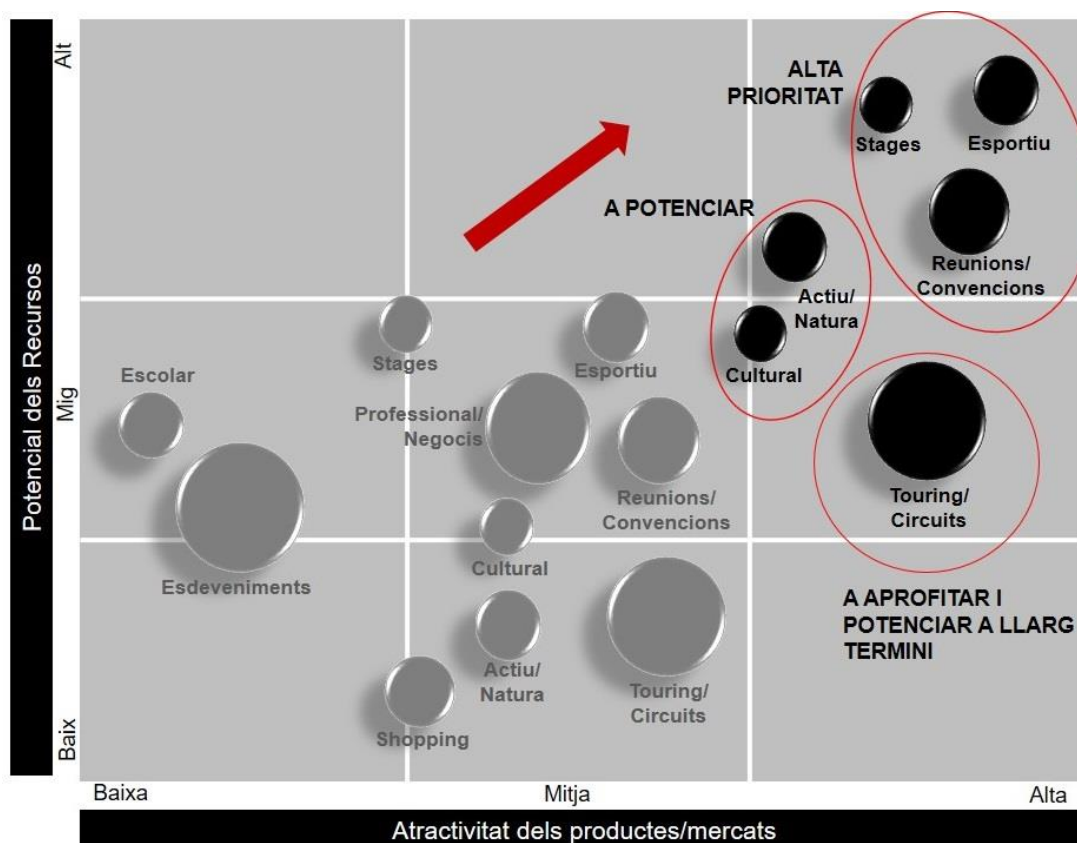
En aquest sentit, el desenvolupament del turisme haurà de representar un mitjà per a contribuir a la dinamització d'aquests sectors, generant noves oportunitats de negoci a través de la captació de nous mercats.

OBJECTIU 2. Liderar productes / mercats atractius

L'objectiu final és desenvolupar productes / mercats en els quals Sabadell sigui més competitiu gràcies al potencial dels seus recursos i resta d'oferta turística, tot considerant les condicions de competència, així com definir el nivell de prioritat estratègica per desenvolupar cadascun d'ells.

► O3-E1 Estratègia de producte

Considerant, per una banda, el potencial dels recursos turístics analitzat en la fase prèvia de diagnosi i, per l'altra, el nivell d'atractivitat dels productes/mercats per a la ciutat, es planteja la següent estratègia de productes per a Sabadell:

El grau d'atractivitat d'un producte/mercat s'entén com a l'interès per al municipi que pot comportar desenvolupar-lo, en funció de diversos factors condicionants (tant positius com negatius), com per exemple: el volum del mercat, el grau de competència, el creixement previst del mercat, noves tendències de consum, etc. En l'esquema anterior, la dimensió de les esferes fa referència al volum estimatiu dels mercats.

La matriu mostra en color gris els productes/mercats que Sabadell a priori presenta algun potencial i en color negre els productes en els que hauria d'apostar per a desenvolupar el turisme amb un horitzó de llarg termini.

D'aquesta manera, l'estratègia de producte planteja:

<p>PRODUCTES ALTA PRIORITAT</p> <p>Són aquells productes que proporcionaran el major volum d'activitat turística de Sabadell i per tant hauran de ser el principal focus de concentració d'esforços per al seu desenvolupament, potenciació i posicionament respecte als targets i competència.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Turisme Esportiu • Stages • Reunions i Convencions
<p>PRODUCTES A POTENCIAR</p> <p>Productes en els que Sabadell té un potencial menor per a competir i per tant no podran ser motors de l'activitat turística. De fet, la potencialitat de la ciutat rau en l'existència d'uns pocs recursos però d'elevat valor: l'Òpera de Sabadell i l'Orquestra del Vallès i el Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac i Parc del Riu Ripoll, que poden generar sinergies molt positives per a la ciutat i resta de productes, especialment en termes d'imatge i posicionament turístic.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cultural • Actiu/Natura
<p>PRODUCTES A DESENVOLUPAR SELECTIVAMENT</p> <p>Aquests productes, donades les seves característiques i el potencial dels recursos, difícilment podran ser el centre del negoci turístic, però ben gestionats poden reportar beneficis per a la ciutat i sinergies amb la resta de productes, en termes d'imatge i promoció, de despesa en la destinació, contribuir a la desestacionalització, etc.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Esdeveniments • Shopping • Escolar
<p>PRODUCTES A APROFITAR</p> <p>Són productes en els que, donades les seves característiques pel seu molt baix potencial per a competir (al menys a curt i mig termini), Sabadell no hauria de destinar grans esforços en la seva promoció, sinó més aviat aprofitar les oportunitats que es presentin.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Professional/Negoci • Touring/ Circuit Independents

A continuació es desenvolupa amb més detall el portfoli de productes turístics:

PRODUCTES ALTA PRIORITAT		
TURISME ESPORTIU		
<p>Són els viatges amb pernoctació o de dia, que tenen com a principal motivació la pràctica o participació en una activitat esportiva de forma competitiva o no competitiva, per part d'esportistes professionals d'alt nivell i esportistes amateurs, individuals o en grup (equips). S'inclouen també els acompanyats i els espectadors.</p>		
Potencial de Sabadell: ALT	Grau d'atractivitat per a Sabadell: ALTA	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Llarga tradició esportiva de la ciutat. ▪ Entitats esportives dinàmiques, algunes amb notorietat internacional. ▪ Volum i qualitat d'instal·lacions, algunes de singularitat. ▪ Calendari extens i variat d'activitats i esdeveniments esportius al llarg de la temporada. ▪ Complex Esportiu Sant Oleguer: Clúster esportiu de gran potencial. 	<ul style="list-style-type: none"> + És el segment de turisme amb majors taxes de creixement mundial i amb tendència continuista. + Recolzat pels nous hàbits de vida de les societats occidentals amb major preocupació pel benestar físic i predisposició a la pràctica d'esport. + Genera notorietat i imatge positiva per a la destinació. + Sinergies positives amb el Turisme Actiu i els Stages. + Poca competència de destinacions esportives d'interior a Catalunya. 	<ul style="list-style-type: none"> - És un mercat quantitativament reduït. - Presenta una estacionalitat molt marcada (calendari de competicions, caps de setmana) - L'oferta complementària no és gaire important excepte per als espectadors i acompanyants. - Requereix gran esforços de coordinació i col·laboració entre sector esportiu i turístic, que no sempre s'aconsegueix. - Existeixen destinacions costeres que han apostat i fort, per a posicionar-se en aquest mercat.
<p>Factors claus per a desenvolupar aquest producte:</p> <ul style="list-style-type: none"> → Posada en valor del Complex Esportiu Sant Oleguer + Parc Riu Ripoll com a pol esportiu principal. → Identificació d'esdeveniments esportius amb més potencial i posada en valor en clau turística. → Crear un Clúster de Turisme Esportiu amb la participació dels sector públic i entitats i empreses relacionades amb l'esport i turisme de la ciutat. → Aconseguir instàncies sòlides i permanents de col·laboració, coordinació i compromís entre Turisme i Esport de l'Ajuntament de Sabadell. → Treballar en la sensibilització i conscienciació de la comunitat i sector privat implicat, perquè Sabadell esdevingui una destinació "acollidora" d'esdeveniments turístic-esportius. → Establir aliances estratègiques amb partners per a la promoció del turisme esportiu (per ex. Agència Catalana de Turisme a través del Segell Esportiu) 		

PRODUCTES ALTA PRIORITAT		
REUNIONS I CONVENCIONS		
<p>Són els desplaçaments amb i sense pernòctació, motivació dels quals és la de reunir-se i trobar-se amb persones amb interessos comuns, amb la finalitat de relacionar-se i intercanviar experiències.</p>		
Potencial de Sabadell: MIG-ALT	Grau d'atractivitat per a Sabadell: ALTA	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ La proximitat als principals mercats fa que el potencial sigui major per als desplaçaments de dia, sense pernòctació. ▪ Bon equipament: Fira Sabadell ▪ Existència d'espais singulars i de qualitat ▪ Potencial per a reunions de diferents formats. ▪ Oferta hotelera especialitzada però amb certes necessitats de modernització. ▪ Certes carències en oferta gastronòmica orientada a aquest mercat. ▪ Ubicació estratègica a la Regió Metropolitana de Barcelona i bones connexions amb mercats principals. ▪ Sabadell + demarcació: centre de negoci de gran importància a la Regió Metropolitana de Barcelona. 	<ul style="list-style-type: none"> + Genera un alt nivell de despesa directe i indirecte per part dels assistents i els seus acompanyats en oferta complementària. + És molt poc estacional i contribueix a omplir èpoques "vall" en l'oferta hotelera. + És altament sinèrgic amb altres productes com el Cultural. + Generador de notorietat i imatge positiva per a Sabadell. 	<ul style="list-style-type: none"> - És un producte amb elevada competència entre destinacions, especialment entre ciutats mitjanes a Catalunya i resta de l'Estat espanyol. - Competència de ciutats pròximes molt ben posicionades. Efecte "ombra" de Barcelona. - Serà necessari posicionar-se inicialment en el segment de Reunions sense pernòctació amb menor valor afegit. - Difícil portar congressos per manca d'oferta d'allotjament suficient. Sí es poden portar convencions.
<p>Factors claus per a desenvolupar aquest producte:</p> <ul style="list-style-type: none"> → Dinamitzar la Fira Sabadell perquè esdevingui en un motor d'arrossegament. → Millora en l'oferta gastronòmica: sensibilització del sector sobre les oportunitats d'incorporar aquest mercat → Establir aliances estratègiques amb partners a l'objecte de promocionar Sabadell com a destinació de Reunions i Convencions. → Crear una Oficina de Congressos de Sabadell amb l'objectiu de promocionar i comercialitzar el producte amb participació dels actors claus implicats (Fira, hotels, Fundació Antiga Caixa Sabadell, restauració, empreses de serveis, etc.) 		

PRODUCTES ALTA PRIORITAT		
STAGES ESPORTIUS		
<p>Són les concentracions "pre – temporada", clínics d'equips professionals o amateurs d'alt nivell que busquen un entorn propici per a la seva posada en forma física i tècnica. El factor climàtic és molt important així com també ho és l'existència d'instal·lacions esportives adequades.</p>		
Potencial de Sabadell: ALT	Grau d'atractivitat per a Sabadell: MITJA	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Massa crítica d'instal·lacions esportives diverses i de qualitat. ▪ Espais urbano-naturals aptes per a l'entrenament outdoor. ▪ Oferta hotelera adaptada i competitiva per aquest mercat. ▪ Proximitat i facilitat d'accés a una gran destinació com Barcelona. ▪ Bones condicions climàtiques. ▪ Gran proximitat al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. 	<ul style="list-style-type: none"> + És un producte altament sinèrgic amb el Turisme Esportiu i Turisme Actiu. + Juntament amb la potenciació del Turisme Esportiu contribuiria, i molt, a la imatge turística i de ciutat de Sabadell. + Permet contrarestar l'estacionalitat, en augmentar els nivells d'ocupació hotelera en temporada baixa. 	<ul style="list-style-type: none"> - El nivell de despesa per turista i dia sol ser baix, ja que és un mercat molt competitiu. - Pot generar problemes d'incompatibilitats als hotelers amb altres mercats turístics de major interès com el de Reunions i Convencions o el Professional / Negocis.
<p>Factors claus per desenvolupar aquest producte:</p> <p>Bàsicament aquest producte es beneficiarà de les actuacions destinades a desenvolupar i fomentar el Turisme Esportiu.</p>		

PRODUCTES A POTENCIAR		
CULTURAL		
Són les excursions de dia que tenen per motivació prioritària la cultural: visita patrimoni, assistir a un esdeveniment cultural de rellevància, realitzar un seminari o taller específic sobre aquesta temàtica, etc.		
Potencial de Sabadell: MIG	Grau d'atractivitat per a Sabadell: ALTA	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dos recursos molt potents: Òpera de Sabadell i Orquestra Simfònica del Vallès amb temporada anual consolidada. ▪ Teatre Principal i La Faràndula: calendari d'espectacles variat i de qualitat durant tot l'any. ▪ Manca de peces patrimonials amb capacitat d'atracció turística. ▪ Museus de caràcter molt local o molt específic. ▪ Manca d'imatge de destinació cultural. ▪ Programació cultural pensada i organitzada per al mercat residencial. 	<ul style="list-style-type: none"> + El Turisme Cultural, juntament amb l'Esportiu, és un mercat en creixement. + És un producte molt poc estacional. + És d'alt valor afegit ja que el nivell de despesa sol ser superior a la mitjana. + El seu desenvolupament dona notorietat i imatge positiva a la destinació. 	<ul style="list-style-type: none"> - És un mercat reduït i si considerem el segment d'aficionats a l'òpera i música de cambra, ho és encara més. - Requereix un gran compromís, coordinació i col·laboració entre sector cultural i turístic, que no sempre s'aconsegueix. - Efecte "ombra" de l'oferta cultural de Barcelona, molt pròxima.
<p>Factors claus per a desenvolupar aquest producte:</p> <ul style="list-style-type: none"> → Posada en valor de l'Òpera de Sabadell i Orquestra Simfònica del Vallès com a atributs diferencials per al posicionament turístic-cultural de la ciutat. → Posada en valor del patrimoni històric-cultural de la ciutat. → Millora de l'oferta museística: projectes museogràfics i museològics, espais, horaris, etc. → Crear una Comissió de Treball amb la participació dels sector públic i entitats relacionades amb la cultura i el turisme de la ciutat. → Aconseguir instàncies sòlides i permanents de col·laboració, coordinació i compromís entre Turisme i Cultura de l'Ajuntament de Sabadell. 		

PRODUCTES A POTENCIAR		
ACTIU / NATURA		
Turisme especialitzat i altament motivat que busca el contacte amb la natura a través de la realització d'una activitat concreta com pot ser: passejar, caminar, anar en bicicleta,.. Hi ha una motivació física i esportiva combinada amb el fet de conèixer, descobrir i viure aquesta natura.		
Potencial de Sabadell: BAIX	Grau d'atractivitat per a Sabadell: MIG	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ El potencial de Sabadell per aquest producte es basa en la proximitat al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac i en la possibilitat de ser la seva porta d'entrada. ▪ L'existència del Parc del Riu Ripoll com a complement. 	<ul style="list-style-type: none"> + És un mercat quantitativament important i pròxim. + Altament sinèrgic amb el Turisme Esportiu i els Stages. + Genera despesa a la destinació (restauració). + Notorietat i imatge positiva 	<ul style="list-style-type: none"> - Supeditat a que Sabadell es converteix en punt de partida per a recórrer el Parc Natural. - Forta competència de destinacions millor posicionades. - Producte molt estacional: caps de setmana. - Escassa generació de pernoctacions a la ciutat.
<p>Factors claus per a desenvolupar aquest producte:</p> <ul style="list-style-type: none"> → L'èxit d'aquest producte està estretament lligat a aprofitar la proximitat del Parc Natural i la Mola, convertint-se en el punt de partida i arribada de les visites i activitats relacionades amb aquest recurs. → Propiciar el desenvolupament de negocis relacionats amb serveis de turisme actiu: lloguer de bicis, excursions i activitats a la Mola i Parc Natural Riu Ripoll, etc. → Bàsicament aquest producte es beneficiarà de les actuacions destinades a desenvolupar i fomentar el Turisme Esportiu. 		

PRODUCTES A DESENVOLUPAR SELECTIVAMENT		
ESDEVENIMENTS		
<p>Són desplaçaments durant el dia a una destinació amb l'objectiu de viure directament algun esdeveniment, ja sigui de caire popular/ tradicional, i manifestacions culturals i folklòriques habituals.</p>		
Potencial de Sabadell: MIG	Grau d'atractivitat per a Sabadell: MITJA-ALTA	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Existència d'espais singulars i de diversa tipologia aptes per acollir esdeveniments de diferents formats. ▪ Actes populars que podrien tenir interès turístic com la Festa Major, la Festa de l'Esport, Festival 30 Nits. ▪ Perfil marcadament local i sense projecció externa d'aquests esdeveniments. 	<ul style="list-style-type: none"> + Contribueixen a fer conèixer i posicionar turísticament la destinació. + Generen un efecte mediàtic molt significatiu si es gestionen adequadament. + Són importants dinamitzadors d'altres sectors com el comerç i la restauració. + Poden ser d'especial interès en les fases inicials de desenvolupament turístic. 	<ul style="list-style-type: none"> - Impliquen una alta concentració molt puntual de públic en uns dies i hores concretes. - Marcadament estacional. - Poden generar problemes d'incompatibilitat amb la població resident i/o altres productes com Reunions i Professional / Negocis. - Requereixen una gran capacitat d'organització, coordinació i col·laboració entre diverses àrees de l'Ajuntament.
<p>Factors claus per a desenvolupar aquest producte:</p> <ul style="list-style-type: none"> → Identificar els esdeveniments amb més potencial i re-pensar-los (organització, promoció) en clau turística. → Es requereix la col·laboració i coordinació estreta entre Turisme i Cultural de l'Ajuntament. 		

PRODUCTES A DESENVOLUPAR SELECTIVAMENT		
SHOPPING		
<p>Són els desplaçaments de dia que tenen com a motivació principal les compres i dels que generalment es beneficien ciutats que disposen d'una oferta comercial variada i de qualitat.</p>		
Potencial Sabadell: MIG -BAIX	Grau d'atractivitat per a Sabadell: ALTA	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Co-capitalitat comarcal: centre de serveis i comercial. ▪ Oferta comercial variada. ▪ Concentració d'oferta en les zones turístiques principals. ▪ Presència de El Corte Inglés. ▪ En general, oferta poc diferenciada i sense productes singulars. ▪ Importància real per al mercat més pròxim (demarcació). ▪ Potencial baix per a la resta de mercats amb interès principal com a oferta complementària. 	<ul style="list-style-type: none"> + El turisme de shopping està en creixement a nivell mundial. + És un producte molt important com a generador de despesa. + Contribueix a la dinamització de les zones turístiques principals, especialment l'Eix Macià. + Gran complementarietat amb altres productes d'interès: Cultural, Reunions i Convencions, Esdeveniments. 	<ul style="list-style-type: none"> - Forta competència de destinacions catalanes molt ben posicionades en aquest mercat.
<p>Factors claus per a desenvolupar aquest producte:</p> <ul style="list-style-type: none"> → Millorar la senyalització turística dels eixos comercials del nucli antic-centre i Eix Macià afavorint la seva bona connexió a peu (passeig) → Impulsar la dinamització de l'oferta de restauració de l'eix comercial de l'Eix Macià → Dotar la Plaça Major d'un calendari regular d'animació 		

PRODUCTES A DESENVOLUPAR SELECTIVAMENT		
ESCOLAR		
<p>Viatges o visites que realitzen els escolars com a part del seu programa educatiu i de formació. Entre els factors clau per al desenvolupament d'aquest producte/mercat destaquen: els continguts singulars i d'interès acadèmic, i el temps i facilitat d'accés des del lloc d'origen.</p>		
Potencial de Sabadell: ALT	Grau d'atractivitat per a Sabadell: BAIX	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ventall de recursos culturals i naturals d'elevat interès per a les escoles. ▪ Molt bona accessibilitat a un mercat ampli d'escoles de la Regió Metropolitana de Barcelona. 	<ul style="list-style-type: none"> + Contribueix a reduir l'estacionalitat de moltes atraccions i destinacions ja que la seva activitat es produeix als dies laborables del curs escolar + Pot servir per a captar posteriorment al públic familiar per recomanació del propi escolar 	<ul style="list-style-type: none"> - Escàs impacte econòmic degut a la baixa capacitat de despesa dels escolars i dels preus reduïts - Els grups escolars poden interferir i ser incompatibles amb altres segments de mercats.
<p>Factors claus per a desenvolupar aquest producte:</p> <ul style="list-style-type: none"> → Posar en valor recursos patrimonials – històrics, naturals i relacionats amb l'esport. → Dissenyar i posar en marxa campanyes de promoció a les escoles dels mercats més pròxims. 		

PRODUCTES A APROFITAR		
PROFESSIONAL / NEGOCIS		
<p>Són els desplaçaments que tenen com a destinació Sabadell i que estan directament relacionats amb l'activitat econòmica de la ciutat (industrial, comercial, administrativa) i altres activitats (educació, científica, etc.).</p>		
Potencial de Sabadell: ALT	Grau d'atractivitat per a Sabadell: ALTA	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dinamisme econòmic de Sabadell i zona d'influència. ▪ Presència d'institucions com la UAB, Agrupació Astronòmica, Institut Català de Paleontologia. ▪ Oferta hotelera adaptada per aquest mercat. 	<ul style="list-style-type: none"> + Sol tenir un nivell de despesa més alt. + És molt important per a la desestacionalització de l'oferta hotelera entre setmana. + Pot generar desplaçaments turístics posteriors. 	<ul style="list-style-type: none"> - És un mercat poc influenciable promocionalment, ja que són desplaçaments de caràcter "obligat" derivats de l'activitat professional o laboral, per tant, no depèn de factors pròpiament turístics.
<p>Factors claus per a desenvolupar aquest producte:</p> <p>Aquest producte es beneficiarà bàsicament de la millora global de l'oferta complementària (restauració, comerç, etc.) de la ciutat.</p>		
TOURING / CIRCUITS INDEPENDENTS		
<p>Són aquells viatges vacacionals, majoritàriament en cotxe, la motivació central dels quals és la de descobrir i conèixer paisatges, ciutats, centres, etc. Comporten una curta estada (1 o 2 dies) en cada punt de l'etapa del viatge.</p>		
Potencial de Sabadell: BAIX	Grau d'atractivitat per a Sabadell: ALTA	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Proximitat i molt bona connexió amb la gran destinació turística Barcelona. ▪ La ciutat no compta amb recursos de gran interès per aquest mercat. ▪ El fet de ser una ciutat d'interior, condiciona negativament respecte a altres destinacions costaneres i ben posicionades. 	<ul style="list-style-type: none"> + És d'interès ja que genera despesa a la destinació en allotjament i oferta complementària. + És un producte multitemàtic que es mou per diversos interessos: cultura, paisatge, gastronomia.. + Contribuiria a desestacionalitzar l'oferta hotelera els mesos d'estiu. 	<ul style="list-style-type: none"> - És de curta estada en cada punt d'etapa. - Forta competència de destinacions costeres catalanes, ubicades estratègicament respecte a les principals vies de connexió (autopistes) i respecte a Barcelona (Maresme, Garraf) amb atractius i oferta turística d'interès.
<p>Factors claus per a desenvolupar aquest producte:</p> <p>És tracta d'un producte d'estada i per tant amb més valor afegit, en el qual l'oferta d'allotjament juga un paper central en la seva captació. Sabadell haurà de millorar qualitativa i quantitativament la seva oferta complementària així com posar en valor turístic els recursos amb més potencial i anar construint la seva imatge i posicionament com a destinació turística. A llarg termini, l'ampliació i modernització de l'oferta d'allotjament serà un factor clau per a consolidar-se com a destinació d'estada.</p>		

► **O3-E2 Estratègia de mercat**

Per facilitat d'accés i nivell de desenvolupament turístic actual de la ciutat, el principal mercat geogràfic de Sabadell, especialment en aquestes etapes inicials, hauria de centrar-se a nivell català amb focus en la Regió Metropolitana de Barcelona, és a dir, en el mercat de proximitat.

Per alguns nínxols com el Turisme Esportiu, els Stages i el Turisme Cultural, la ciutat presenta un potencial major per ampliar el mercat a la resta de l'Estat Espanyol i alguns països europeus com per exemple França, per proximitat.

En etapes successives de desenvolupament, amb un posicionament més consolidat com a destinació turística i depenent del producte, es podrien dissenyar actuacions específiques per captar segments de mercat més llunyans.

D'acord amb l'anterior, l'estratègia de mercat pels diferents productes que es planteja queda reflectida en la següent matriu de producte/mercat:

MERCATS	GEOGRÀFICS									
	Demarcació	Comarca	AMB	Resta RMB	Resta Catalunya	País Valencià, País Vasc, Saragossa	Resta Estat Espanyol	França	Resta Europa	Resta Món
T. ESPORTIU	●	●	●	●	●	◐	◐	◐	◐	◐
REUNIONS I CONVENC.	●	●	●	●	◐	◐	○	○	○	○
STAGES ESPORTIUS	○	○	○	◐	◐	●	●	◐	◐	◐
CULTURAL	●	●	●	●	◐	◐	◐	◐	○	○
ACTIU	●	●	●	●	◐	○	○	○	○	○
ESDEVENIMENTS	●	●	●	●	◐	○	○	○	○	○
SHOPPING	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○
ESCOLAR	●	●	●	●	◐	○	○	○	○	○
PROFESSIONAL/NEGOCI	○	○	○	○	◐	●	●	○	○	○
TOURING/CIRCUITS	○	○	○	○	○	●	●	◐	◐	◐

Nota: El format i color de les esferes representa el nivell d'importància de cada mercat per als diferents productes on l'esfera completament vermella representa el màxim nivell i l'esfera blanca implica irrelevància.

OBJECTIU 3. Assolir fórmules efectives de governabilitat del turisme

► **O3-E1 Estratègia d'organització i gestió del turisme**

La finalitat d'aquesta estratègia és **definir un model d'organització i gestió de l'activitat turística més adequat i òptim per a la ciutat, per tal d'assolir els objectius de desenvolupament turístic tant a curt, mig com a llarg termini.**

Trobar i desenvolupar eines adients i efectives de governabilitat del turisme que estiguin adaptades a les diferents etapes i/o moments del procés de desenvolupament és un dels reptes més difícils que les destinacions han de fer front a dia d'avui donada la necessitat d'implementar fórmules de coparticipació i coresponsabilitat pública-privada per assolir l'èxit. El caràcter transversal de l'activitat turística -on intervenen diversitat d'actors amb interessos particulars i a vegades

contraposats- i a la marcada fragmentació que generalment presenta el sector privat, fan que aquest desafiament sigui una barrera molt significativa per aconseguir una gestió turística òptima, efectiva i eficient de les destinacions.

En el cas de Sabadell, la gestió actual del turisme és majoritàriament de caràcter públic i recau en el Programa Promoció de Ciutat i Turisme que pertany a l'Àrea de Promoció de la Ciutat i Participació de l'Ajuntament. Es tracta d'un instrument ad hoc creat en 2016 i amb una estructura encara molt limitada.

Una de les prioritats d'aquest Pla ha de ser *assentar les bases per a la configuració d'un instrument de gestió i promoció del turisme local, que sigui adequat a cada etapa del procés de desenvolupament turístic de la ciutat i que, en la manera del possible, incorpori el sector privat en les instàncies no només consultives sinó també de decisió i amb caràcter de coresponsabilitat.*

Això planteja una qüestió clau:

De quina manera incorporem el sector privat en la gestió del turisme, amb quin grau de participació i responsabilitat?

Tenint en compte l'anterior, considerem que la governabilitat del sector turístic de Sabadell hauria de recaure en un **organisme mixt**, amb representació dels principals actors públics i privats més implicats i compromesos amb el turisme local, amb una visió estratègica de la gestió turística del municipi que ofereixi el marc de referència per al debat i consens sobre la política turística de la ciutat. Aquest organisme, que podria anomenar-se "**Fòrum Turístic per a Sabadell**", hauria d'estar conformat per un nombre estimatiu de no més de 30 persones que representin tots els sectors directament relacionats amb el desenvolupament turístic de Sabadell.

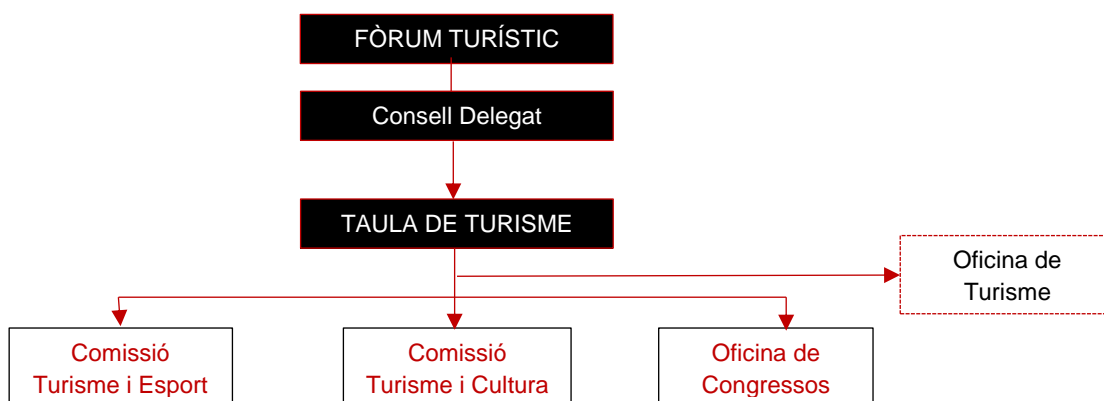
Amb caràcter executiu, el Fòrum Turístic hauria d'estar regit per un **Consell Delegat**, conformat per un nucli dur d'actors públics i privats membres del Fòrum i liderat per l'Ajuntament de Sabadell. Orientativament el nombre de participants d'aquest Consell podria ser d'entre 8 i 12 persones. Aquest Consell Delegat, constituïria la base d'una eina de treball amb caràcter més operatiu, que podria denominar-se **Taula de Turisme**, de la qual dependrien a priori tres **Comissions de Treball** focalitzades en el desenvolupament i promoció dels productes/mercats considerats com a més prioritàris per a la ciutat: Turisme Esportiu, Reunions i Convencions i Cultural.

La Taula de Turisme hauria de ser un instrument efectiu i eficient, i per aquest motiu es considera que ha de comptar amb els actors més compromesos i decisius en el desenvolupament turístic de la ciutat. La identificació, sensibilització, conscienciació i "captació" d'aquests actors haurà de ser una de les tasques primordials a l'hora d'implementar el Pla.

Les Comissions han de ser instàncies operatives i executives de treball centrades en l'articulació, millora i promoció dels productes. En elles hauran d'estar representats els sectors privat i públic (a través de les àrees de l'Ajuntament corresponents) relacionats directament amb el producte/mercat i, a més, poden comptar amb la presència de figures d'experts i especialistes amb caràcter d'assessors de tal forma que aportin coneixements i/o experiència al treball portat a terme per les Comissions.

A llarg termini, i si es considera com a factor estratègic, es podria avaluar la possibilitat de dissenyar i crear un ens ad hoc de gestió i promoció turística pública – privada del municipi trobant la fórmula jurídica i organitzativa més adient (Consorti, Fundació, Empresa Mixta, etc.).

A mode esquemàtic, l'estratègia d'organització i gestió del turisme a Sabadell per als pròxims 5 anys, seria la següent:

Tenint present la necessitat de disposar d'eines adequades a cada moment del procés de desenvolupament turístic de la ciutat, es considera que aquesta estratègia ha de ser implementada progressivament al llarg del termini d'execució del Pla, de la següent manera:

- Del mes 1 al 12: organitzar i posar en marxa la Taula de Turisme
- Del mes 13 al 24: començar a treballar en Comissions
- Del mes 25 endavant: crear el Fòrum Turístic i el seu Consell Delegat

OBJECTIUS 4 i 5. Posar Sabadell en el “mapa turístic” català i augmentar el volum de turistes que visiten la ciutat

Aquests objectius estan relacionats directament amb la demanda turística, i es refereixen a la necessitat de **construir la imatge i el posicionament turístic de Sabadell i a fer conèixer i promocionar la destinació** per tal de captar els targets definits.

► O4-E1 Estratègia d'imatge i posicionament turístic

Aquesta línia estratègia ha de donar resposta a la qüestió: en base a *quins atributs i valors diferencials Sabadell hauria de posicionar-se turísticament respecte als seus targets i als seus competidors*, tenint en compte els productes / mercats prioritaris.

S'entén per *imatge turística* d'una destinació, el conjunt de percepcions (valors i atributs) que cada individu associa amb la destinació. Una destinació turística serà escollida si el potencial client té la percepció de que l'oferta global de la destinació satisfarà les seves necessitats.

La creació d'una imatge i posicionament turístic és un procés que, en la manera del possible, ha de ser participatiu i consensuat entre tots els actors implicats a més de la pròpia comunitat, de tal forma que tothom pugui sentir-se identificat amb la imatge projectada. Aquest és el camí més segur per a unificar esforços, reforçar el sentiment de pertinença i fomentar el compromís envers el desenvolupament turístic de Sabadell.

El procés participatiu actual engegat per l'Ajuntament per a crear la Marca Ciutat, representa el marc de referència a tenir present i alhora una gran oportunitat per a començar a assentar les bases de la marca turística de Sabadell, de tal forma que aquesta sigui coherent amb la marca de ciutat més genèrica. Això implicarà incorporar el turisme en l'estratègia de comunicació institucional de l'Ajuntament.

Sabadell ha de començar per identificar els seus atributs i valors diferenciadors sobre els quals construir la seva imatge turística. Entre els atributs i valors propis que diferencien Sabadell d'altres destinacions i que, a priori, haurien de considerar-se per a construir la seva imatge i posicionament turístic, calen destacar:

- Ciutat dinàmica
- Ciutat esportiva
- Ciutat emprenedora
- Ciutat cultural
- Ciutat innovadora / pionera
- Capital comarcal

Específicament de caràcter turístic, valors i atributs relacionats amb els següents recursos:

- **Riu Ripoll:** protagonista del passat, testimoni del present i actor clau en l'articulació del producte turístic de la ciutat, especialment relacionat amb el turisme esportiu i actiu.
- **L'esport:** com a manifestació de l'esperit competitiu i recreatiu de la seva població, factor de cohesió i integració social i de promoció externa de la ciutat.
- **Òpera i música:** representades per l'Òpera de Sabadell i l'Orquestra Simfònica del Vallès, dos actius d'altíssim valor cultural i de projecció externa del municipi, fons de prestigi.
- **Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac i La Mola:** Sabadell com la seva porta d'entrada, punt d'inici i arribada de la seva visita. D'importància per al posicionament en els productes turisme esportiu i actiu.
- **Paleontologia i astronomia:** recursos singulars a tota Catalunya i que donen molt valor a la destinació.
- **Aeronàutica/ aeroclub:** dona prestigi i imatge positiva a la ciutat. Sabadell ha d'incorporar aquest actiu en la seva imatge i posicionament.
- **Modernisme:** sense peces excepcionals però que reflecteix el seu passat d'esplendor.

► O4-E2 Estratègia de promoció i comercialització

Amb aquest lineament es pretén definir la forma més adient en que Sabadell hauria de **fer-se conèixer i "vendre's" com a destinació turística** entre els seus mercats objectiu.

Actualment, tal i com s'ha pogut comprovar a la fase de diagnosi, la promoció turística de la ciutat és pràcticament inexistent, excepte per actuacions específiques d'alguns organismes de promoció turística territorial d'índole supramunicipal. Tot i així, es tracta d'accions respecte a instal·lacions o recursos aïllats de la ciutat que no formen part d'una estratègia planificada ni unificada.

Sabadell, doncs, ha de comptar amb una estratègia de promoció i comercialització clara, adaptada a la seva realitat, alineada amb la resta d'objectius estratègics i que li permeti treure el màxim profit dels recursos humans i econòmics amb els que disposa. D'acord amb això, l'estratègia hauria de centrar-se en els dos canals, off-line i on-line, amb dos objectius principals:

→ Buscar el **suport i recolzament d'entitats supramunicipals de promoció turística territorial a través de la construcció i consolidació d'aliances estratègiques** amb:

- *Consorci de Turisme del Vallès Occidental:* el qual està treballant en el desenvolupament i promoció del Turisme Esportiu i de Reunions i Convencions a la comarca.
- *Barcelona és molt més (Diputació de Barcelona):* incorporar Sabadell com a destinació dintre de la marca "Costa de Barcelona" i en alguns productes com el Turisme Esportiu i Modernisme, dins la marca "Paisatges de Barcelona". Reforçar la participació de la Fira Sabadell en el Barcelona Province Convention Bureau.
- *Agència Catalana de Turisme (Generalitat de Catalunya):* seria de gran interès per a Sabadell poder formar part del portfoli de Marques i Segells Turístics que gestiona l'ACT per a promocionar el territori català. En aquest sentit, a priori les opcions serien tres, les quals no tenen perquè concretar-se totes alhora:
  - Segell Turisme Esportiu: per a certificar Sabadell com a destinació de Turisme Esportiu de Catalunya i poder beneficiar-se de la imatge i posicionament en aquest segment així com de les actuacions de promoció específiques engegades per l'ACT.

- Marca Ciutats i Viles amb Caràcter: es tracta d'una marca turística que forma part de l'estratègia de promoció del Turisme Cultural al territori, especialment destinada a ciutats amb caràcter històrico-cultural, enogastronòmic o artísticocreatiu.
- Catalunya Convention Bureau: és l'instrument de l'ACT per a posicionar Catalunya en el segment del turisme de reunions, congressos, convencions i viatges d'incentius d'empreses. Tot i que el Barcelona Province Convention Bureau n'és un dels seus membres, seria convenient avaluar la possibilitat de que la Fira Sabadell pugui tenir una major notorietat individual dins d'aquest organisme.

Tenint present els productes / mercats definits com a d'Alta Prioritat per a Sabadell, considerem que a curt i mig termini l'esforç hauria de destinar-se a adquirir el Segell de Turisme Esportiu i a reforçar la participació de la Fira Sabadell en els Convention Bureau provincial i/o català. Això aniria en la línia de dinamitzar aquest equipament municipal, clau per a desenvolupar el producte de Reunions i Conventions.

- **Desenvolupar i impulsar eines pròpies de promoció i comercialització turística.** Un factor clau en l'estratègia de promoció i comercialització turística de Sabadell haurà de ser comptar amb una **web i una oficina d'informació turística** a través de les quals poder donar a conèixer, informar i canalitzar l'oferta turística de la ciutat. Per altra banda, elaborar una estratègia de Social Media alineada amb l'estratègia de promoció on-line, identificant les xarxes socials de més interès perquè Sabadell hi estigui present (Facebook, Instagram, Youtube, Twitter..). És a dir, cal endegar la realització d'un pla de màrqueting turístic de Sabadell i del seu pla de comunicació conseqüentment.

En el disseny i concepció d'aquestes eines, s'haurà de tenir molt en compte la digitalització de la societat i les noves generacions amb nous hàbits de consum que canvien ràpidament al ritme del creixement i desenvolupament de la tecnologia digital i que té una repercussió especialment forta en el sector turístic, sobretot en la distribució. Com incorporar aquest factor a l'estratègia de promoció i comercialització, és avui en dia, un dels objectius claus de marketing a assolir per a moltes destinacions turístiques.

3. ETAPES DEL DESENVOLUPAMENT TURÍSTIC

En funció dels objectius i estratègies plantejades anteriorment es considera que el procés de desenvolupament turístic de Sabadell ha de ser progressiu i sustentar-se sobre bases sòlides i realistes. En aquest sentit s'identifiquen tres etapes:

- ⇒ **Etapa Inicial o a curt termini** (2 primers anys)

Etapa marcada especialment per la necessitat de, per una banda, posar en valor els recursos i l'oferta turística més rellevant per tal d'aconseguir articular i millorar competitivament el producte global, posar en marxa els mecanismes de gestió i promoció turística i, per l'altra, començar a construir el posicionament i la imatge turística en els productes/mercats principals. Específicament, les actuacions haurien de focalitzar-se en:

- Organitzar i posar en marxa la Taula de Turisme i les Comissions d'Esport, Reunions i Convencions i Cultura.
- Crear l'Oficina de Turisme de Sabadell.
- Crear el portal web de promoció turística de la ciutat.
- Iniciar les bases per a disposar d'un Observatori Turístic de la ciutat.
- Posar en valor el Complex Sant Oleguer i Parc del Riu Ripoll com a pol esportiu principal.

- Condicionar i posar en valor el patrimoni històrico-cultural com: Casa Fàbrica Turull – Seu del Museu d'Arts de Sabadell, Casa Duran, Vapor Buxeda Vell, Campanar de l'Església Sant Fèlix, Seu Museu d'Història de Sabadell.
- Posar en valor l'òpera i la música com a base del seu posicionament turístic.
- Dissenyar i implementar un circuit turístic bàsic per les zones turístiques de la ciutat.
- Sensibilitzar el sector restauració i comercial cap el mercat turístic.
- Dissenyar i implementar un pla de captació d'inversors i operadors turístics per a reforçar el sistema turístic de Sabadell, especialment en allotjament, esport i reunions i convencions.
- Impulsar el dinamisme comercial de la Fira Sabadell i la seva major presència en els Convention Bureau de la Diputació i/o Generalitat.
- Dissenyar i organitzar un calendari d'esdeveniments esportius i culturals en clau turística.
- Identificar i dissenyar un esdeveniment esportiu "estrella", per a posicionar Sabadell com a destinació de Turisme Esportiu a nivell nacional, estatal i europeu.
- Aconseguir el Segell de Destinació Esportiva de l'Agència Catalana de Turisme.

⇒ **A mitjà termini (3-4 anys)**

En aquesta etapa s'hauria de disposar d'un producte turístic més complet i posat en valor amb una major notorietat i imatge turística. L'objectiu serà consolidar Sabadell com a destinació de reunions i convencions i esportiva en les disciplines més rellevants tant a nivell estatal com europeu i per això, un dels reptes més significatius d'aquesta fase serà l'expansió i modernització de l'oferta d'allotjament i dels serveis i oferta complementària. Per altre cantó, a nivell cultural, Sabadell hauria d'aconseguir posicionar-se com a destinació referència a Catalunya, d'òpera i música de cambra.

⇒ **A llarg termini (+4 anys)**

Es tractaria de continuar avançant, aprofundint i diversificant l'oferta de productes de tal forma que Sabadell quedi lligada al turisme cultural, esportiu i al de reunions i convencions, perfilant-se com a capital turística del Vallès Occidental, referència a la Regió Metropolitana de Barcelona i com a porta d'entrada al Parc Natural de Sant Llorenç de Munt i l'Obac.

Això li donaria, com a destinació turística, més personalitat i un posicionament més independent.

C

Pla d'Actuacions

1. CONSIDERACIONS PRÈVIES

El Pla d'Actuació que es presenta a continuació concreta amb major profunditat les línies estratègiques definides prèviament i la seva finalitat és oferir un marc operatiu per a posar en marxa el Pla Estratègic de Turisme de Sabadell en els pròxims 5 anys i assolir els objectius de desenvolupament turístic establerts com a prioritaris.

Aquesta proposta d'actuació és coherent amb el procés de desenvolupament turístic de la ciutat i les seves etapes identificades en la fase d'estratègies, i les accions que es proposen es divideixen en **dues grans línies d'actuació**:

- Per una banda, la **millora de la competitivitat de la destinació**, és a dir del que anomenem **producte turístic**, a on s'inclouen accions orientades principalment a la millora i condicionament de l'*oferta*.
- Per altra banda, l'altra línia d'actuació es relaciona amb aspectes de màrqueting, és a dir, per a incidir en la *demanda*, i estan orientades a **fer conèixer, promocionar, crear imatge i posicionament turístic de Sabadell** com a destinació turística entre els mercats turístics més rellevants.

2. MILLORA DE LA COMPETITIVITAT DE LA DESTINACIÓ

Com s'ha dit, comporta la millora de la cadena de valor turística posant el focus en els elements més febles o que representen majors barreres al desenvolupament del turisme a la ciutat.

En aquest sentit, tenint en compte la situació inicial en la que es troba actualment Sabadell respecte a l'activitat turística, durant els primers anys necessàriament una gran part dels recursos i esforços hauran d'orientar-se (en aquest ordre) a:

1. **Organitzar i gestionar** el turisme
2. **Millora i articular el producte turístic base**, és a dir, la destinació en conjunt
3. **Crear productes**

Les accions de millora competitiva de Sabadell com a destinació turística són considerades com d'alta prioritat estratègica i principal focus d'actuació a curt i mig termini.

2.1. Gestió turística

Es tracta de comptar amb els mecanismes i instruments de caràcter representatiu, consultiu i executiu que han de permetre definir, aprovar i executar totes les polítiques i accions vinculades amb l'activitat turística a nivell municipal. Aquesta línia d'actuació es considera com a la base per a posar en marxa el Pla Estratègic i monitoritzar la seva correcta implementació, i per consegüent de les accions que d'ell se'n derivin.

Això implica la implementació de tres actuacions clau:

- GT-01 Creació de la Taula de Turisme
- GT-02 Creació de l'Oficina de Turisme Municipal
- GT-03 Creació d'un Sistema d'Informació Turística Local

GT- 01 CREACIÓ DE LA TAULA DE TURISME

OBJECTIUS

- Implementar el Pla Estratègic de Turisme
- Disposar de mecanismes eficients de representació i gestió turística públic-privada
- Coordinació amb els sectors vinculats (esport, cultura, comerç, etc.)
- Fixar canals de col·laboració amb organismes homònims (Consorci Turisme Vallès Occidental, Diputació de Barcelona, Agència Catalana de Turisme...)
- Posicionar Sabadell com a destinació turística
- Crear productes turístics competitius
- Incrementar el nombre de visitants i estada a la ciutat
- Incrementar la despesa i valor afegit per visitant

AGENTS IMPLICATS

- Ajuntament de Sabadell:
  - Programa de Ciutat i Turisme
  - Àrea d'Alcaldia
  - Àrea d'Esports
  - Àrea de Cultura
  - Àrea de Comerç
  - Àrea de Mobilitat
- Sector privat:
  - Gremi Comarcal d'Hostaleria i Turisme de Sabadell
  - Hotelers
  - Associacions comercials
- Entitats locals de rellevància (culturals, esportives, cíviques..)

PUNT DE PARTIDA

Fins ara, el turisme no havia estat un sector estratègic de desenvolupament de Sabadell i per tant les actuacions en matèria de impuls i foment al turisme han estat gairebé marginals. Tanmateix, l'any passat es va produir un punt d'inflexió en crear el *Programa de Promoció de Ciutat i Turisme* de l'Ajuntament i amb l'encàrrec d'aquest Pla Estratègic, com a punt de partida per a encaixar l'activitat turística en l'estructura econòmica i social de la ciutat.

La gestió actual del turisme de Sabadell és majoritàriament de caràcter públic i recau en el Programa Promoció de Ciutat i Turisme, un instrument *ad hoc* amb una estructura encara molt limitada.

Una de les prioritats d'aquest Pla, doncs, és *assentar les bases per a la configuració d'un instrument de gestió i promoció del turisme local, que sigui adequat a cada etapa del procés de desenvolupament turístic de la ciutat i que, en la manera del possible, incorpori el sector privat en les instàncies no només consultives sinó també de decisió i amb caràcter de coresponsabilitat.*

PROPOSTES

► Com a punt de partida es proposa la creació de la **Taula de Turisme**, un instrument de gestió efectiu i eficient per a l'etapa inicial d'engegada del Pla, liderat per l'Ajuntament de Sabadell i que incorpori un nombre reduït de membres (nucli dur) del sector públic i del sector privat més compromets i decisius en matèria turística municipal.

- *Composició:* Els membres que, a priori, haurien de ser-hi presents, serien els següents:
  - Alcalde o un representant de l'Àrea d'Alcaldia
  - Representant del Programa de Ciutat i Turisme
  - 1 representant del Gremi d'Hostaleria
  - 1 representant dels hotels no agremiats
  - Entitats esportives, cívico-culturals, etc., de rellevància i compromets amb el desenvolupament turístic de la ciutat.

Degut al caràcter transversal del turisme, es recomana avaluar la possibilitat d'incorporar a aquest nucli dur representants dels sectors vinculats Cultura, Esport i Comerç de l'Ajuntament.

Això requerirà com a primera tasca, la identificació, sensibilització i captació dels actors que es considerin clau.

- *Funcions:* serà necessari que la Taula de Turisme pugui abastar una ampli espectre de funcions les quals podria exercir de manera progressiva. A priori, podríem enumerar:
  - Execució i monitorització de la implementació del Pla Estratègic de Turisme
  - Creació i desenvolupament de productes turístics
  - Intel·ligència i planificació turística
  - Promoció i comercialització turística de la ciutat
  - Foment de la qualitat, formació i sensibilització del sector

Cont.

- *Organització interna i modus operandi*: es recomana una estructura molt senzilla que faciliti l'operativitat de la Taula, especialment durant el primer any. El nucli dur de membres hauria d'estar presidit per l'Alcalde, o a qui delegui, i coordinat pel representant del programa de Promoció de Ciutat i Turisme de l'Ajuntament.

Com a modus operandi, haurien de fixar-se sessions periòdiques de debat i aprovació de polítiques i actuacions per una banda, i per l'altra, sessions de treball de caràcter operatiu. En tot cas, es tractaria de buscar la flexibilitat en la seva actuació per a evitar caure en certs immobilismes burocràtics, imprescindible durant la posada en marxa del Pla.

- ▶ Una vegada organitzada i consolidada la Taula de Turisme, es proposa la creació de **Comissions de Treball**, mecanismes de col·laboració i coparticipació del sector institucional públic amb el sector privat, que operarien des d'una perspectiva de Club de Producte, amb objectius orientats a estructurar, millorar, promocionar i comercialitzar el producte del seu àmbit de treball.

- *Objectius específics*:

- Millorar la competitivitat de la destinació global i per productes turístics
- Estructurar productes
- Millorar i facilitar la promoció i comercialització turística

- *Tipus de Comissions*: d'acord amb l'estratègia de productes definida, es recomana la creació de tres Comissions:

- Turisme i Esport
- Turisme i Cultura
- Oficina de Congressos

- *Membres*: les Comissions representen un canal més ampli de col·laboració i coparticipació públic-privada i per tant haurien de comptar amb els representants dels diferents sectors implicats en cadascuna (turisme, esport, cultura, empresarial, etc.) que mostrin interès i vulguin formar part d'aquestes fórmules de treball. A més, es poden incorporar professionals experts amb caràcter d'assessors. La finalitat és conformar un espai de treball òptim aprofitant l'esforç i capacitat dels diversos agents que directa o indirectament participen en l'activitat turística de la ciutat.

- ▶ En una tercera fase d'implementació del Pla i un cop Sabadell hagi assolit un cert posicionament com a destinació turística, s'avaluarà la creació del Fòrum Turístic, un mecanisme mix públic-privat amb major abast de representació, tant del sector turístic com dels sectors vinculats (comerç, cultura, esport) i altres actors que es considerin clau per al desenvolupament i gestió de l'activitat turística municipal.

TIMING

Curt termini (1-2 anys)	Mig termini (2-4 anys)	Llarg termini (+4 anys)
- Creació, organització i consolidació de la Taula de Turisme	- Creació i organització de les Comissions de Treball	- Creació i organització del Fòrum Turístic.

GT- 02 CREACIÓ DE L'OFICINA MUNICIPAL DE TURISME

OBJECTIUS

- Atendre i informar als visitants i residents de la ciutat, de tot allò que suposa una possibilitat de consum turístic.
- Difondre i col·laborar en la comercialització dels productes turístics locals.
- Generar coneixement útil pel sector turístic.
- Facilitar i dinamitzar la interrelació sectorial.
- Col·laborar en les dinàmiques d'innovació i creació de productes turístics amb les empreses i entitats de la ciutat.
- Donar suport al sector turístic local.

AGENTS IMPLICATS

- Ajuntament de Sabadell:
  - Àrea d'Alcaldia
  - Àrea de promoció de la ciutat
- Taula de Turisme

PUNT DE PARTIDA

Sabadell no disposa actualment d'una oficina d'informació turística. La oficina de turisme es considera un factor clau en l'estratègia de promoció i comercialització turística de Sabadell, a través de la qual es pot donar a conèixer, informar i canalitzar l'oferta turística de la ciutat.

Altres activitats que poden esser gestionades a través d'aquest ens son: Promoure la pràctica de la competència col·laborativa entre diferents empreses, entitats i institucions a nivell local; Activar accions a curt i mig termini dirigides cap el R+D estratègic i de producte; Crear nusos de qualitat a nivell local i dins d'altres xarxes; etc.

Fruit d'aquestes funcions i de l'operativa necessària per realitzar-les, una oficina de turisme està en situació de generar i/o col·laborar en la concreció d'una informació extraordinàriament útil sobre el fet turístic, tant pels òrgans gestors del turisme de la ciutat com per les empreses i entitats relacionades amb el turisme i altres activitats econòmiques de la ciutat.

PROPOSTES

Es tracta de posar en marxa una oficina de turisme a la ciutat. Això implica, entre altres qüestions:

- Determinar la ubicació. La ubicació idònia estaria en alguna de les dues zones turístiques més importants de la ciutat (l'Eix Macià i el Nucli Antic-Centre), que concentren la major part de l'oferta d'allotjament, comercial i de patrimoni cultural de Sabadell i coincideixen amb les principals portes d'entrada al municipi via tren, cotxe i autobús
- Determinar la carta de serveis i els procediments operatius. Es tracta de definir amb precisió quines responsabilitats s'assumiran i quines funcions es desenvoluparan pel que fa al visitants i residents, les empreses i entitats locals i la governança turística (dinàmiques relacionals sectorial), així com les metodologies i eines que s'utilitzaran.
- Desenvolupar el projecte d'obres i executar-lo (incloent la tramitació dels permisos, llicències i altres aspectes administratius)
- Seleccionar i formar al personal del servei.

Aquesta és una actuació que es tindria que iniciar durant el primer any i que no es tindria que perllonga més enllà del segon any, entre altres raonaments que justifiquen aquesta pressió temporal es troben per una banda els raonaments essencials vinculats amb les necessitats de dinamització i recolzament a l'activitat turística i per altre banda, el fet que estan establertes actuacions estratègiques pel mig termini que tenen com exigència bàsiques disposar d'aquest servei (com es el cas de les accions proposades i encaminades a l'obtenció del Segell de Turisme Esportiu i Ciutats i Viles amb Caràcter)

TIMING

Curt termini (1-2 anys)	Mig termini (2-4 anys)	Llarg termini (+4 anys)
<ul style="list-style-type: none"> - Determinar la ubicació - Determinar la carta de serveis i els procediments operatius. - Desenvolupar el projecte d'obres i executar-lo - Seleccionar i formar al personal del servei. 	-	-

GT- 03 CREACIÓ D'UN SISTEMA D'INFORMACIÓ TURÍSTICA LOCAL

OBJECTIUS

- Disposar de dades objectives sobre les característiques del turisme a Sabadell i el seu impacte a la ciutat
- Disposar d'un sistema d'indicadors per a orientar les polítiques turístiques
- Conèixer els hàbits de consum i el grau de satisfacció dels visitants
- Conèixer les característiques de l'oferta turística local
- Conèixer la percepció de la població local envers el turisme

AGENTS IMPLICATS

- Taula de Turisme
- Oficina de Turisme
- Empresa i/o institució especialista

PUNT DE PARTIDA

La disponibilitat de dades sobre l'activitat turística a Sabadell és pràcticament nul·la. Tan sols es disposa informació sobre el nombre de places hoteleres però el coneixement sobre els fluxos de visitants i les seves característiques i hàbits és inexistent.

Per a gestionar correctament una destinació turística, és indispensable comptar amb dades i informació fiable i unificada sobre els principals indicadors de l'activitat, per tant considerem aquesta actuació com d'altra prioritat estratègica i amb un horitzó a curt i mig termini.

PROPOSTES

Es proposa la creació d'un sistema permanent d'**Intel·ligència Turística** que permeti conèixer i avaluar el desenvolupament de les principals variables i indicadors turístics, de forma especial els que fan referència als mercats, les seves característiques, hàbits de consum i satisfacció.

En les fases inicials i amb caràcter prioritari s'hauria d'encarregar dels següents estudis:

- Estudi de la demanda en la destinació: enquesta periòdica quadrimestral als turistes que s'allotgen a Sabadell per tal de conèixer els diferents perfils de turista de la ciutat, les seves característiques, hàbits i satisfacció. Aquest estudi és considera estratègic per la presa de decisions en matèria de màrqueting turístic.
- Estudi de l'oferta: principalment l'oferta d'allotjament (característiques dels establiments, nivell d'ocupació, tipologia de clientela, etc.).

Més endavant, es podrien encarregar altres estudis que aportin informació sobre:

- Estudis d'imatge i posicionament
- Demanda en origen
- Impacte econòmic del turisme a la ciutat
- Polítiques públiques desenvolupades per l'Ajuntament en relació al turisme

Aquest Sistema d'Informació es considera la llavor del que podria ser l'Observatori de Turisme de Sabadell i en les seves fases inicials podria formar part de l'Oficina de Turisme Municipal.

La seva posada en marxa implicarà la realització d'un estudi previ per a definir clarament els objectius, les variables i indicadors que es desitgen avaluar, les fonts d'informació i instruments de recollida de les dades així com els recursos monetaris i humans que seran necessaris per a la seva implementació.

TIMING

Curt termini (1-2 anys)	Mig termini (2-4 anys)	Llarg termini (+4 anys)
- Estudi previ de creació i organització del Sistema d'Informació Turística	- Posada en marxa del Sistema	- Continuació, ampliació i millora del Sistema

2.2. Millora del producte base

Es tracta d'actuacions bàsiques indispensables sobre l'oferta per a disposar d'un producte turístic articulat i atractiu per als mercats més rellevants; no té cap sentit promocionar i "vendre" la destinació sense comptar amb un producte adequat, ja que els resultats poden ser contraproductius: generar una expectativa falsa (que no es compleix) poc fundada en la realitat de la destinació.

Entre els elements de l'oferta que a priori haurien de ser objectiu de millora, destaquem:

- Recursos i zones turístiques principals
- Oferta turística: restauració
- Oferta complementària: comerç, activitats turístiques, oferta cultural
- Accessibilitat i mobilitat turística
- Professionalització i sensibilització dels sectors claus envers el turisme

Dins d'aquesta línia d'actuació s'inclouen accions que haurien de ser abordades durant els primers anys d'implementació del Pla i altres que, amb un nivell de prioritat més moderada, podrien deixar-se per a etapes posteriors.

- ▶ Posar en valor el patrimoni històrico-cultural
- ▶ Disseny d'un circuit turístic bàsic
- ▶ Millora de la senyalització turística
- ▶ Orientació turística de l'oferta museística
- ▶ Sensibilització del sector de restauració envers el mercat turístic
- ▶ Pla de captació d'inversors i operadors turístics
- ▶ Millora de l'oferta de restauració de la zona Eix Macià

A continuació es detallen les actuacions que es consideren prioritàries a curt i mig termini:

PB-01 POSAR EN VALOR EL PATRIMONI HISTÒRICO-CULTURAL

OBJECTIUS

- Posar en valor recursos turístics
- Donar major profunditat a l'oferta turística
- Augmentar l'estada mitjana a la ciutat
- Imatge i posicionament turístic

AGENTS IMPLICATS

- Taula de Turisme
- Àrea Cultura Ajuntament
- Entitats culturals

PUNT DE PARTIDA

Sabadell no disposa, des del punt de vista turístic, de gran peces patrimonials que facin de motors d'atracció. Tanmateix, compta amb un ric patrimoni (propietat pública i privada) producte del seu passat principalment industrial, el valor turístic del qual rau en el seu conjunt i concentració en el nucli antic-centre, principal zona turística de la ciutat.

La manca de tradició turística ha fet que aquest patrimoni no sigui, en termes generals, accessible per a ser visitat.

PROPOSTES

Es tracta d'identificar les peces patrimonials més rellevants i amb més valor des del punt de vista turístic i avaluar la seva capacitat per a convertir-se en recurs turístic. Això implica, en base a l'inventari patrimonial, analitzar, entre altres qüestions:

- La seva ubicació (central o perifèrica)
- Usos actuals
- Facilitat d'accés per part dels visitants (principalment a peu)
- Facilitat i capacitat de ser visitat (propietat privada o pública, estat de conservació, etc.)
- Potencial per a formar part del circuit turístic bàsic

Creiem que entre el patrimoni objecte de ser posat en valor turístic, haurien de considerar-se:

- La Seu de la Fundació Antiga Caixa Sabadell 1856
- La Casa Fàbrica Turull (Seu del Museu d'Art de Sabadell)
- Casa Duran
- Vapor Buxeda Vell
- El campanar de l'Església Sant Fèlix

Aquesta és una actuació que es pot iniciar durant el primer any però que té una visió a llarg termini degut a certs condicionants com poden ser: el cost de condicionament dels edificis, incompatibilitat d'usos, característiques de la propietat (pública, privada), etc.

Tanmateix, a més dels beneficis per al turisme, aquesta acció comportarà sens dubte uns beneficis intangibles per a la població local, que veurà reforçada la seva identitat i sentiment de pertinença.

TIMING

Curt termini (1-2 anys)	Mig termini (2-4 anys)	Llarg termini (+4 anys)
<ul style="list-style-type: none"> - Inventari patrimonial - Identificació de les peces més rellevants - Avaluar el potencial per a convertir-se en recurs turístic 	<ul style="list-style-type: none"> - Iniciar programa de condicionament i posada en valor turística del patrimoni 	<ul style="list-style-type: none"> - Continuació del programa

PB-02 DISSENY D'UN CIRCUIT TURÍSTIC BÀSIC I MILLORA DE LA SENYALITZACIÓ

OBJECTIUS

- Facilitar l'accés als recursos i la mobilitat turística interna
- Vincular les zones i recursos prioritaris
- Atreure visitants al nucli antic-centre
- Allargar l'estada mitjana a la ciutat

AGENTS IMPLICATS

- Taula de Turisme
- Àrea de Mobilitat Ajuntament
- Àrea d'Urbanisme Ajuntament

PUNT DE PARTIDA

Les dues zones turístiques més importants de la ciutat són l'Eix Macià i el Nucli Antic Centre, ja que concentren la major part de l'oferta d'allotjament, comercial i de patrimoni cultural de Sabadell. Aquestes àrees, a més, coincideixen amb les principals portes d'entrada al municipi via tren, cotxe i autobús. Pel que fa a la mobilitat entre aquestes dues zones, hi ha tres factors clau positius perquè els visitants puguin moure's a peu, i per tant que potenciïn el passeig:

- La proximitat física entre elles
- El relleu pla i sense pendents del centre de la ciutat, que no posa obstacles al passeig
- L'existència de vies connectores atractives i amenes, amb oferta comercial i de restauració

Per tant, les barreres al desplaçament dels visitants per Sabadell són bastant febles, en termes generals. Tanmateix, com a qualsevol ciutat que ha viscut d'esquena al turisme, el que manca és una definició dels itineraris més adequats per a on "conduir" als turistes, acompanyat d'una correcta senyalització orientativa i direccional.

PROPOSTES

Tota destinació turística necessita tenir molt ben definits uns "circuitos turísticos básicos", és a dir, aquells recorreguts que són de "visita obligada" per a tot turista / excursionista que vol conèixer la destinació i que permeten relligar i connectar els principals recursos i atraccions de la destinació i compleixen una funció estructurant fonamental (especialment en les primeres fases de desenvolupament turístic), ja que eviten la dispersió dels recursos, generant suficient "massa crítica" d'oferta i canalitzant els fluxos de visitants cap als punts més convenients.

En el cas de Sabadell, en aquesta primera fase, proposem dos circuits bàsics:

- *Enllaç del Nucli Antic-Centre i l'Eix Macià*, principals portes d'entrada i zones d'interès turístic.
El circuit a ser potenciat seria:
Plaça Major (porta d'entrada Nucli Antic-Centre) -> Passeig de la Pl. Major -> Via de Massagué -> Ronda de Zamenhof -> Plaça Catalunya (porta d'entrada Eix Macià) -> Ronda de Zamenhof -> Plaça de Granados -> Carrer de Gràcia -> Plaça de Sant Roc (Nucli Antic-Centre)
- *Enllaç de la porta d'entrada RENFE- Autobusos amb el Nucli Antic-Centre*:
Carrer de les Tres Creus -> Carrer del Pedregar -> Plaça Major

En coherència amb l'actuació de valorització del patrimoni històric-cultural, es plantejarà un circuit, principalment pel Nucli Antic-Centre, que relligui aquests recursos, dotant-lo d'un contingut adequat perquè faci de fil conductor.

Les actuacions més rellevants que implica el disseny i implementació d'aquests circuits serien:

- Millora de la senyalització orientativa per a vianants en les portes d'entrada i vies destacades
- Millora de la senyalització informativa i turística dels recursos més rellevants
- Condicionament i millora de l'espai urbà

TIMING

Curt termini (1-2 anys)	Mig termini (2-4 anys)	Llarg termini (+4 anys)
<ul style="list-style-type: none"> - Elaboració d'un Pla de senyalització turística - Incorporació de la visió turística al Pla de Mobilitat Urbana 	<ul style="list-style-type: none"> - Implementació del Pla de Senyalització - Disseny del circuit turístic entre els recursos patrimonials del Nucli Antic - Centre 	<ul style="list-style-type: none"> - Revisió del Pla de Senyalització

PB-03 ORIENTACIÓ TURÍSTICA DE L'OFERTA MUSEÍSTICA

OBJECTIUS

- Dinamitzar els museus locals
- Donar profunditat a l'oferta turística
- Augmentar l'estada mitjana a la ciutat
- Contribuir a una major difusió de la cultura local

AGENTS IMPLICATS

- Taula de Turisme
- Àrea de Cultura Ajuntament
- Organisme Autònom Local de Museus i Arxiu Històric (OAMA)
- Museu del Gas
- Institut Català de Paleontologia

PUNT DE PARTIDA

En termes generals, l'oferta museística de Sabadell és de caràcter local i amb escassa projecció externa. Des del punt de vista turístic els principals condicionants que presenten són:

- Incompatibilitat d'horaris
- Projectes museogràfics pocs atractius
- Dimensió de les exposicions (generalment per manca d'espais)
- Exposicions en un sol idioma (català)

Donats aquests condicionants, el potencial turístic d'aquesta oferta és limitat i, actualment es pot considerar un complement a la visita a la ciutat, però no un reclam turístic en sí mateix.

PROPOSTES

Es tracta d'actuacions destinades, principalment, a incorporar la visió turística en la gestió dels museus perquè puguin esdevenir un atractiu per al públic forà i, amb això, una projecció més enllà de la local i comarcal.

Entre les principals accions a desenvolupar a curt termini, destaquem:

- *Espai de trobada Sector Cultura i Sector Turisme*
Seria molt convenient establir, el més aviat possible, de forma institucionalitzada una plataforma de diàleg, col·laboració i coordinació comuna per a aquests sectors, de manera que permeti unir forces i coordinar accions per a estructurar, millorar i promocionar l'oferta cultural de la ciutat, combinant els objectius d'aquestes àrees: la preservació i difusió de la cultura local, la dinamització turística de la ciutat i el posicionament i política de comunicació general de la ciutat. La Comissió Turisme i Cultura apunta a convertir-se en aquest espai de trobada.
- *Adaptació de l'oferta a les necessitats del mercat turístic*
Un requisit prioritari per a captar públic turístic és que l'oferta estigui disponible durant els dies i horaris en els quals un turista normalment dedica a visitar la destinació. Actualment, amb la gran limitació d'horaris d'obertura (pensats més aviat per al públic local) és molt difícil que els museus de Sabadell puguin captar visitants forans. És necessari adoptar una política d'horaris més flexible i, sobretot, pensada i adaptada també per al mercat turístic.
Un altre element clau és l'idioma en que s'exposen els continguts. En el cas de Sabadell, donat el seu mercat potencial, seria convenient incorporar al català, el castellà, l'anglès i el francès.
- *Comunicació i promoció de l'oferta museística al nou portal web turístic*
El nou web de turisme de la ciutat ha d'incorporar total la informació actualitzada dels museus i la seva oferta cultural.

TIMING

Curt termini (1-2 anys)	Mig termini (2-4 anys)	Llarg termini (+4 anys)
<ul style="list-style-type: none"> - Sensibilització del sector cultural per a incorporar la visió turística - Establir línies de treball entre els sectors i unificar objectius (dins la Taula de Turisme) - Revisió d'horaris i exposicions 	<ul style="list-style-type: none"> - Conformar la Comissió Turisme i Cultura - Pla de Museus de la ciutat 	<ul style="list-style-type: none"> - Actualització dels continguts dels museus municipals (projectes museogràfics)

PB-04 SENSIBILITZACIÓ DEL SECTOR RESTAURACIÓ CAP EL MERCAT TURÍSTIC

OBJECTIUS

- Millorar l'oferta complementària
- Potenciar l'oferta de restauració actual
- Allargar l'estada mitja
- Incrementar despesa en la destinació

AGENTS IMPLICATS

- Taula de Turisme
- Gremi d'Hostaleria
- Restauradors

PUNT DE PARTIDA

Sabadell ofereix una significativa oferta de restauració formada per restaurants, bars i cafeteries distribuïdes pels diversos eixos comercials amb una marcada concentració en els barris més cèntrics, especialment en el Nucli Antic-Centre.

A nivell global, es tracta d'una oferta tradicional, amb establiments familiars i cuina mediterrània – catalana sense oferir clarament plats ni productes típics de Sabadell, així com tampoc destaca la presència d'un establiment insígnia, factors que puguin donar elements diferencials a l'oferta.

Per altra banda, cal considerar l'escassa orientació del sector envers al mercat turístic de la ciutat, especialment cap els segments de Reunions i Convencions, Esdeveniments i Turisme Esportiu.

PROPOSTES

Es tracta de definir un conjunt d'accions coordinades i consensuades amb el sector per tal d'aprofitar l'oferta de restauració com a palanca de dinamització turística més immediata, la qual cosa implica una presa de consciència per part del sector del potencial de negoci que ofereix el mercat turístic. A curt i mig termini les actuacions haurien de centrar-se en:

- *Participació del sector de restauració en la Taula de Turisme i Comissions*
Ha de ser un membre actiu de les eines de gestió turística local, ja que és un dels factors clau en la cadena de valor turística de la destinació.
- *Adaptació de l'oferta a les necessitats del turisme*
En termes d'horaris, plats, preus, etc., de forma especial als segments de Reunions i Convencions i Turisme Esportiu i Stages.
Millorar la formació del sector a tots els nivells per tal d'adaptar-lo a les necessitats que comportarà el desenvolupament turístic de la ciutat (gestió, productes, promoció, servei, idiomes, etc.).
- *Esdeveniments gastronòmics*
Fomentar i impulsar l'organització d'esdeveniments de tipus popular i massiu (similars al Destapa't Sabadell) al llarg de l'any amb l'objectiu d'aprofitar l'efecte directe sobre el nombre de visitants així com l'efecte mediàtic i d'imatge que els esdeveniments comporten. Poden ser fires gastronòmiques, concursos, etc.
- *Generar un segell de qualitat propi*
Es proposa identificar als establiments que disposen d'un servei de restauració de qualitat amb un segell específic que persegueix dos objectius; el primer es facilitar al visitant la selecció dels millors establiments de restauració, el segon objectiu es incentivar la millora general de l'oferta de restauració de la ciutat.

TIMING

Curt termini (1-2 anys)	Mig termini (2-4 anys)	Llarg termini (+4 anys)
<ul style="list-style-type: none"> - Incorporació del sector a la Taula de Turisme i futures Comissions de Treball - Pla de formació i sensibilització del sector - Adaptació de l'oferta en horaris, plats i preu 	<ul style="list-style-type: none"> - Programa de formació - Llançament d'esdeveniments gastronòmics 	<ul style="list-style-type: none"> - Creació de plats i/o una "cuina" sabadellenca

2.3. Creació de productes

Aquesta línia d'actuació està orientada al desenvolupament de productes en els quals Sabadell hi té, a priori, més potencial, especialment aquells identificats com "d'Alta Prioritat" i "A Potenciar" en l'estratègia de producte definida en la fase anterior.

Degut al caràcter estratègic, distingim dues sub-línies d'actuació:

1. Turisme Esportiu
2. Turisme Cultural
3. Dinamització Turisme de negocis, reunions i congressos

En termes generals, es tracta d'accions amb major incidència en la competitivitat de d'aquests productes i que, en principi, poden ser desenvolupades en paral·lel a la millora del producte base.

CP-01 ACTUACIONS PER AL DESENVOLUPAMENT DEL TURISME ESPORTIU	
<p>OBJECTIUS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Posicionament com a destinació de Turisme Esportiu • Desenvolupament i diversificació de productes • Posada en valor de recursos turístics • Contribuir al desenvolupament econòmic i renovació de la ciutat • Millora de les infraestructures esportives de la ciutat • Contribuir al desenvolupament esportiu i participació de la població a tots els nivells 	<p>AGENTS IMPLICATS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Taula de Turisme • Sector Esports Ajuntament • Entitats esportives locals • Empreses i organitzacions (sponsors i patrocinadors)
<p>PUNT DE PARTIDA</p> <p>Sabadell és una ciutat de referència en matèria esportiva amb una arrelada tradició i amb una ampla -i d'excel·lent qualitat- oferta d'instal·lacions (al voltant de 140), que, juntament amb entitats de prestigi, ha sigut la base per a generar nombrosos esportistes locals de competició en diferents disciplines com la natació, l'atletisme o el waterpolo.</p> <p>Tanmateix, fins ara no s'havia plantejat aprofitar aquest potencial esportiu per a generar negoci turístic, ni de les indiscutibles sinergies que comporten sobretot els esdeveniments esportius com a palanca de desenvolupament turístic de la ciutat.</p>	
<p>PROPOSTES</p> <p>Creiem que, donat el potencial de Sabadell, durant els pròxims anys seria necessari abordar un pla estratègic de Turisme Esportiu. Tanmateix, ara per ara, s'identifica una sèrie d'actuacions clau per tal de començar a treballar en la millora competitiva i posicionament de Sabadell en aquest segment. Aquestes actuacions estan relacionades amb:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Creació de la Comissió Turisme i Esport</i> És fonamental identificar, reunir i comptar amb tots els actors clau dels sectors esportiu i turístic, tant a nivell públic com privat i crear un espai de debat, consens i treball sobre l'estratègia i accions específiques per a l'impuls i desenvolupament d'aquest producte. • <i>Posar en valor el Complex Esportiu de Sant Oleguer - Riu Ripoll</i> El Complex representa un pol esportiu de gran rellevància per a la ciutat degut a la important concentració d'instal·lacions esportives que comporta, per la presència del Parc del Riu Ripoll i per comptar amb l'única pista coberta d'atletisme de Catalunya i el potencial que representa per a competicions i altres esdeveniments d'elit. La seva valorització passa, entre altres accions, per: <ul style="list-style-type: none"> - Condicionament d'alguns edificis i espais - Aprofitament de la Pista d'Atletisme en clau de generar majors beneficis econòmics per a la població local, per ex. com a seu d'esdeveniments turístico-esportius - Millorar la connexió del Complex amb les zones turístiques, Eix Macià i Nucli Antic-Centre. <p style="text-align: right;"><i>Cont.</i></p>	

- Calendari d'esdeveniments esportius en clau turística**
 Identificar i prioritzar els esdeveniments esportius (competicions, torneigs, etc.) que actualment tenen lloc a Sabadell que més potencial presenten per a convertir-se en esdeveniments turístics (tipus i nivell, nº participants, període en que es realitza, origen del públic, etc.) i definir un calendari al llarg de l'any d'interès turístic. Els objectius que es persegueixen són diversos:

  - Aprofitar els fluxos de visitants actuals per a generar més despesa a la destinació, especialment en allotjament, restauració i comerç.
  - Generar nous fluxos turístics derivats de la celebració dels esdeveniment
  - Generar imatge i impacte mediàtic, contribuint al posicionament de Sabadell com a destinació de Turisme Esportiu.

Això implica treballar conjuntament amb hotelers, restauradors, comerciants, i el sector turístic públic per tal d'incorporar la visió turística en la programació i organització dels esdeveniments, de forma que s'aconsegueixin beneficis mutus.
- Creació d'un esdeveniment esportiu singular**
 Es tracta d'identificar un esdeveniment "ex novo" de prestigi que, cara a futur, contribueixi a la millora de la notorietat i posicionament de Sabadell com a destinació turística i de Turisme Esportiu en particular. Això comporta avaluar amb profunditat aspectes com:

  - Contingut i temàtica
  - Dates de celebració
  - Lloc
  - Targets (públic al que va dirigit)
  - Instal·lacions i equipaments necessaris
  - Altres condicionants: accessos, aparcament, serveis de restauració, seguretat, etc.
  - Costos
  - Finançament: ingressos propis, subvencions, esponsorització, etc.
  - Responsable de l'organització
  - Altres agents i col·laboradors implicats

TIMING

Curt termini (1-2 anys)	Mig termini (2-4 anys)	Llarg termini (+4 anys)
<ul style="list-style-type: none"> - Espai de treball entre sector Turisme i Esport (Taula de Turisme i Comissió) - Calendari d'esdeveniments 	<ul style="list-style-type: none"> - Pla Estratègic de Turisme - Comissió Turisme i Esport - Esportiu Esdeveniment ex novo - Posada en valor Complex Esportiu Sant Oleguer 	-

CP-02 ACTUACIONS PER AL DESENVOLUPAMENT DEL TURISME CULTURAL

OBJECTIUS

- Crear imatge i posicionament turístic de Sabadell
- Dinamitzar i potenciar l'oferta cultural com a element d'interès turístic
- Captar fluxos turístics d'interès cultural
- Donar major profunditat a l'oferta turística
- Contribuir a una major difusió de la cultura local
- Contribuir a una major participació i coneixement de l'oferta cultural entre la població local

AGENTS IMPLICATS

- Taula de Turisme
- Sector Cultura de l'Ajuntament
- Amics de l'Òpera de Sabadell
- Orquestra Simfònica del Vallès
- Entitats culturals

PUNT DE PARTIDA

Sabadell és una ciutat culturalment molt activa, la qual cosa es reflecteix en una interessant producció artística en diverses disciplines, acompanyat d'una agenda anual variada i, sobretot, de qualitat. Destaquen molt especialment l'òpera i la música amb l'Orquestra Simfònica del Vallès com a màxim exponents de l'oferta cultural de la ciutat.

Tanmateix, a l'igual que succeeix amb l'esport, Sabadell no ha sabut, fins ara, aprofitar aquests recursos des del punt de vista turístic. Tant l'Òpera de Sabadell com la Orquestra Simfònica representen dos elements identitaris del municipi que han de ser, juntament amb l'esport, un dels pilars sobre el qual construir la imatge i el posicionament turístic.

PROPOSTES

En relació directa amb l'actuació sobre el patrimoni històric-cultural i els museus locals, l'objectiu d'aquesta línia d'actuació és bàsicament incorporar la visió turística en la gestió de les activitats culturals, de forma que puguin esdevenir un atractiu per al públic forà i, amb això, un element de projecció de ciutat més enllà dels límits municipals i comarcals.

- Orientació turística de l'oferta cultural**

El programa d'activitats cultural de la ciutat és prou divers i amb elements d'interès. No obstant, el seu caràcter i orientació és majoritàriament local.

En primer lloc, es tracta de que, en funció del calendari anual d'esdeveniments i festes de la ciutat, es realitzi una selecció i prioritització dels esdeveniments i festes potencialment capaces de generar majors fluxos de visitants ("de dia" i amb pernoctació) i/o impacte mediatic. A priori creiem que es podria apostar per a potenciar la Festa Major, el Festival 30 Nits, el Festival Internacional de Música.

Operativament comportarà definir les programacions dels esdeveniments amb la suficient anticipació per a poder-les incorporar en la promoció turística, dies i horaris de programació adaptats, fullets, etc. Això implica establir i consolidar un diàleg, un treball conjunt i uns canals de comunicació fluïts i permanents entre sectors Cultura i Turisme, considerant tant els actors públics com les entitats privades organitzadores dels esdeveniments.
- Potenciació de l'Òpera de Sabadell i Orquestra Simfònica del Vallès**

Els aficionats tant a l'òpera com a la música de cambra representen un nínxol de mercat bastant reduït dintre del Turisme Cultural, i per tant, l'objectiu que es persegueix amb la potenciació d'aquests recursos no és atreure gran volum de visitants, sinó principalment generar prestigi, imatge i posicionament.

És necessari, per tant, treballar conjuntament amb aquestes dues entitats de forma que s'aprofitin les sinergies mútues: dinamització de les temporades d'òpera i de música amb l'ampliació del mercat per una banda, i creació d'imatge turística en base a dos atributs diferencials i de prestigi.

TIMING

Curt termini (1-2 anys)	Mig termini (2-4 anys)	Llarg termini (+4 anys)
<ul style="list-style-type: none"> - Sensibilització del sector cultural per a incorporar la visió turística - Establir línies de treball entre els sectors i unificar objectius (dins la Taula de Turisme) - Establir canals de comunicació i línies de treball amb els Amics de l'Òpera de Sabadell i l'Orquestra Simfònica del Vallès. 	<ul style="list-style-type: none"> - Conformar la Comissió Turisme i Cultura - Consolidar un calendari d'activitats culturals en clau turística. 	

3. PROMOCIÓ I COMERCIALIZACIÓ DE LA DESTINACIÓ

Com s'ha dit a l'apartat introductor, es tracta d'actuacions per a incidir en la demanda i estan orientades a fer conèixer, promocionar i "vendre" Sabadell com a destinació turística.

Tot i que durant els primers anys d'implementació del Pla els esforços més significatius hauran de centrar-se inevitablement en la creació i millora de l'oferta (és a dir, del producte), creiem que hi ha algunes actuacions de màrqueting molt concretes que poden ser desenvolupades en paral·lel, ja que es tracta d'assentar les bases per a l'estratègia de comunicació i promoció turística.

Tenint en compte l'anterior, es destaquen com a actuacions prioritàries a curt termini, les següents:

PC-01 CREACIÓ DEL PORTAL TURÍSTIC DE LA CIUTAT	
<p>OBJECTIUS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Posicionament i imatge turística de Sabadell • Donar a conèixer i fer entendre l'oferta turística de la ciutat • Estimular i motivar la visita a Sabadell 	<p>AGENTS IMPLICATS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Taula de Turisme • Empresa especialitzada en desenvolupament web
<p>PUNT DE PARTIDA</p> <p>La presència adequada a Internet és una de les claus per a crear el posicionament de Sabadell com a destinació turística, ja que els webs institucionals turístics són una eina bàsica per a fer conèixer, comunicar i informar de forma directa als mercats objectius, sobre l'oferta i productes turístics de la destinació.</p> <p>Actualment, l'eina de promoció turística que gestiona l'Ajuntament és la secció de "Turisme" dins la web oficial de l'Ajuntament: ca.sabadell.cat/turisme, que conté informació bastant desactualitzada. En termes generals es tracta d'una web marcadament institucional, antiga, estàtica i de caràcter únicament informatiu.</p>	
<p>PROPOSTES</p> <p>Es proposa el disseny i creació d'un portal turístic de la ciutat que pugui ser ajustat gradualment per anar incorporant seccions i funcions en concordança amb el grau de desenvolupament turístic que la ciutat vagi assolint. En aquesta primera fase els objectius prioritaris del web seran <i>promocionar i oferir informació actualitzada i d'interès</i> sobre l'oferta general i turística de Sabadell. En fases posteriors, si es considera convenient, es podria avaluar la possibilitat d'integrar una plataforma de comercialització d'activitats i productes turístics concrets.</p> <p>Respecte a l'estructura i continguts del web posem el focus en els següents aspectes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Visualització: Està demostrat que les imatges tenen un gran poder de persuasió. Recomanem, especialment a l'<i>home page</i>, incorporar fotografies dels recursos i activitats amb bona resolució i atractives a on es vegi gent gaudint i fent activitats (culturals, esportives, d'oci, etc.). • Contingut: al menys hauria d'incloure les següents seccions <ul style="list-style-type: none"> - Informació bàsica de la destinació: ubicació, perfil general, com arribar-hi - Blog: podria incloure's un apartat a mode de blog que inclogui notícies destacades, articles d'interès, etc., relacionades amb l'activitat turística a Sabadell, tenint present que aquesta informació ha de ser d'interès per als potencials visitants. - Informació turística: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Descobrir Sabadell: Patrimoni històric-cultural; museus; gastronomia; comerç i mercats; parcs i Riu Ripoll; recursos singulars (Institut Paleontològic, Observatori d'Astronomia, Aeroclub Barcelona-Sabadell...) ▪ Activitats: Temporada d'òpera i de música; agenda cultural; agenda esportiva; activitats de l'Observatori d'Astronomia i del Museu de Paleontologia; altres activitats d'interès turístic que es vagin desenvolupant ▪ Estada: oferta d'allotjament, oferta de restauració, oferta de shopping... ▪ Descàrrega: fullets, mapes, agenda, etc. 	

- **Seccions per producte:**
  - Turisme Esportiu: informació de l'oferta (instal·lacions, entitats esportives, etc.); esdeveniments; notícies relacionades; allotjament, etc.
  - Turisme Cultural: destacar la temporada d'òpera i de l'Orquestra Simfònica; agenda cultural mensual.
  - Reunions i Convencions: informació de l'oferta (espais per a reunions, Fira Sabadell, allotjament, restauració, altres serveis, activitats...).
  - En família: es poden promocionar activitats específiques per aquest segment aprofitant recursos d'interès com el Museu Paleontològic i l'Observatori d'Astronomia, els Parcs, esdeveniments esportius, gastronomia, etc.
- **Home page:** és el primer contacte que l'internauta tindrà amb la destinació i per aquest motiu ha de ser atractiva visualment i oferir de forma entenedora i clara la informació clau per a captar la seva atenció i motivar la curiositat i visita posterior.
 Es recomana la utilització d'imatges que reflecteixin el que pot oferir Sabadell turísticament: Òpera i Orquestra; esdeveniments esportius; Pista Coberta d'Atletisme; Parc del Riu Ripoll; Fira Sabadell; Nucli Antic-Centre (imatges de gent passejant, a les terrasses, comprant...); patrimoni històric-cultural; parcs urbans; Eix Macià i oferta comercial...
 A més, hauria de comptar (podria ser en un apartat lateral) amb les agendes cultural i esportiva i principals activitats d'interès que hi tingui lloc a la ciutat.

Potenciació de la web

Es tracta d'optimitzar i treure'ls el màxim profit com a eina de comunicació de la destinació, tenint en compte les característiques principals dels seus mercats objectiu, les estratègies de posicionament i de producte definides i els recursos (humans i econòmics) disponibles. A curt i mitjà termini les accions haurien d'estar orientades principalment a *atreure tràfic* a través de:

- Links o enllaços a webs d'interès com poden ser (a mode d'exemple): Diputació de Barcelona, Consorci Turisme Vallès Occidental, Agència Catalana de Turisme, altres.
- Actualització constants dels continguts a través d'articles, agenda d'activitats, notícies, esdeveniments, etc. que tinguin lloc a la ciutat, xarxes socials.
- Posicionament en buscadors. Aquesta no és una tasca senzilla i generalment requereix del suport d'especialistes.
- Material promocional i articles de merchandising

Xarxes socials

La presència en xarxes socials comporta una tasca important de planificació i dedicació que implica, sobretot, disposar de recursos humans idonis. Cal, en primer lloc, identificar quines són les xarxes que ens interessa i en segon lloc definir els objectius de la nostra presència (interactuar amb els usuaris, informar sobre productes, etc.). Per altra banda, la presència en xarxes social és part d'una estratègia conjunta de marketing on-line i off-line (comunicació i promoció) i per tant, en cap cas pot ser una acció aïllada.

En el cas de Sabadell, creiem que a curt termini, juntament amb la creació del portal turístic, es podria crear un perfil de Twitter i Facebook (xarxes generalistes i de ampli espectre) per a donar a conèixer i informar als usuaris sobre l'oferta turística de la ciutat, així com els esdeveniments que hi puguin tenir lloc. Amb això Sabadell incrementaria la seva presència a internet i especialment a través de canals 2.0, però sense necessitat de fer grans esforços (humans i econòmics). A més, podria aprofitar les sinergies de vinculació amb altres perfils institucionals, com la Diputació de Barcelona o l'Agència Catalana de Turisme.

TIMING

Curt termini (1-2 anys)	Mig termini (2-4 anys)	Llarg termini (+4 anys)
- Disseny i creació del portal - Perfils en xarxes socials	- Actualització del portal (continguts, estructura)	- Actualització del portal (continguts, estructura i si cal disseny)

PC-02 ALIANCES ESTRATÈGIQUES AMB PARTNERS

OBJECTIUS

- Posicionament i imatge turístic
- Promoció i suport a la comercialització turística
- Estimular la visita a la ciutat

AGENTS IMPLICATS

- Taula de Turisme
- Diputació de Barcelona
- Agència Catalana de Turisme
- Consorci de Turisme del Vallès Occidental

PUNT DE PARTIDA

La fase incipient del desenvolupament turístic de Sabadell ha fet que la seva comunicació i promoció com a destinació turística sigui, fins ara, molt marginal. Pràcticament no compta amb eines bàsiques com una web turística i tampoc està present en les actuacions comunicacionals ni promocionals de les entitats territorials de promoció turística més rellevants com la Diputació de Barcelona, l'Agència Catalana de Turisme o el Consorci de Turisme del Vallès Occidental.

PROPOSTES

Com a part de les actuacions immediates de màrqueting, es proposa buscar el suport i recolzament d'aquestes entitats supramunicipals de promoció turística a través de la construcció i consolidació d'aliances estratègiques, integrant Sabadell en les seves actuacions promocionals i de comercialització del territori.

En aquest sentit, recomanem establir acords de col·laboració amb:

- **Consorci de Turisme del Vallès:** Sabadell ha de formar part d'aquest ens buscant ser un referent dins l'activitat turística a la comarca. Les línies estratègiques de desenvolupament comarcal s'alineen perfectament amb les proposades per a Sabadell: potenciar el Turisme Esportiu i de Reunions i Convencions.
- **Diputació de Barcelona:** sota la marca Barcelona és molt més, Sabadell es pot incorporar a l'oferta de "Costa Barcelona" així com també ser-hi present a productes específics com el Turisme Esportiu i Modernisme i el Barcelona Province Conventions Bureau (el qual recentment s'ha unit al Barcelona Convention Bureau).
- **Agència Catalana de Turisme:** es proposa que Sabadell formi part del portfoli de Marques i Segells Turístics que gestiona l'ACT per a promocionar el territori català. En aquest sentit, a priori les opcions serien dos, les quals poden ser desenvolupades gradualment:
  - **Segell de Turisme Esportiu:** per a certificar Sabadell com a destinació de Turisme Esportiu de Catalunya i poder beneficiar-se de la imatge i posicionament en aquest segment així com de les actuacions de promoció específiques engegades per l'ACT. Aquesta és una tasca que comportarà grans esforços ja que hi ha una part important dels requisits que Sabadell, avui dia, no compleix del tot. En termes generals, aquests requisits es relacionen amb:
    - Una pàgina web en mínim 3 idiomes
    - Una oficina de turisme i personal d'atenció amb mínim 3 idiomes
    - Un mínim de 5 allotjament certificats dins el Segell de Turisme Esportiu
    - Un mínim de 10 restaurants amb oferta adaptada al segment d'esportistes
    - Productes / paquets especialitzats en turisme esportiu.

Cont.

Aquest quadre resum, dóna una visió general dels requisits exigits per l'ACT:

Certificació del municipi	Certificació fora del municipi
<p>Imprescindible complir amb els punts següents:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uns criteris genèrics - Oficina de Turisme - Disciplines esportives i els equipaments esportius del municipi. - Allotjaments turístics - Restauració <p>No imprescindibles</p> <ul style="list-style-type: none"> - Centres de Tecnificació i Alt Rendiment - AAVV especialitzades - Empreses de ciclisme en carretera 	<p>Es poden certificar de manera individual, fora del municipi certificat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Equipaments esportius de disciplines certificables - Centres de Tecnificació i Alt Rendiment - AAVV especialitzades - Allotjaments ciclistes - Empreses de ciclisme en carretera

→ Marca Ciutats i Viles amb Caràcter: es tracta d'una marca turística que forma part de l'estratègia de promoció del Turisme Cultural, especialment destinada a ciutats amb caràcter històric-cultural, enogastronòmic o artístic-creatiu.

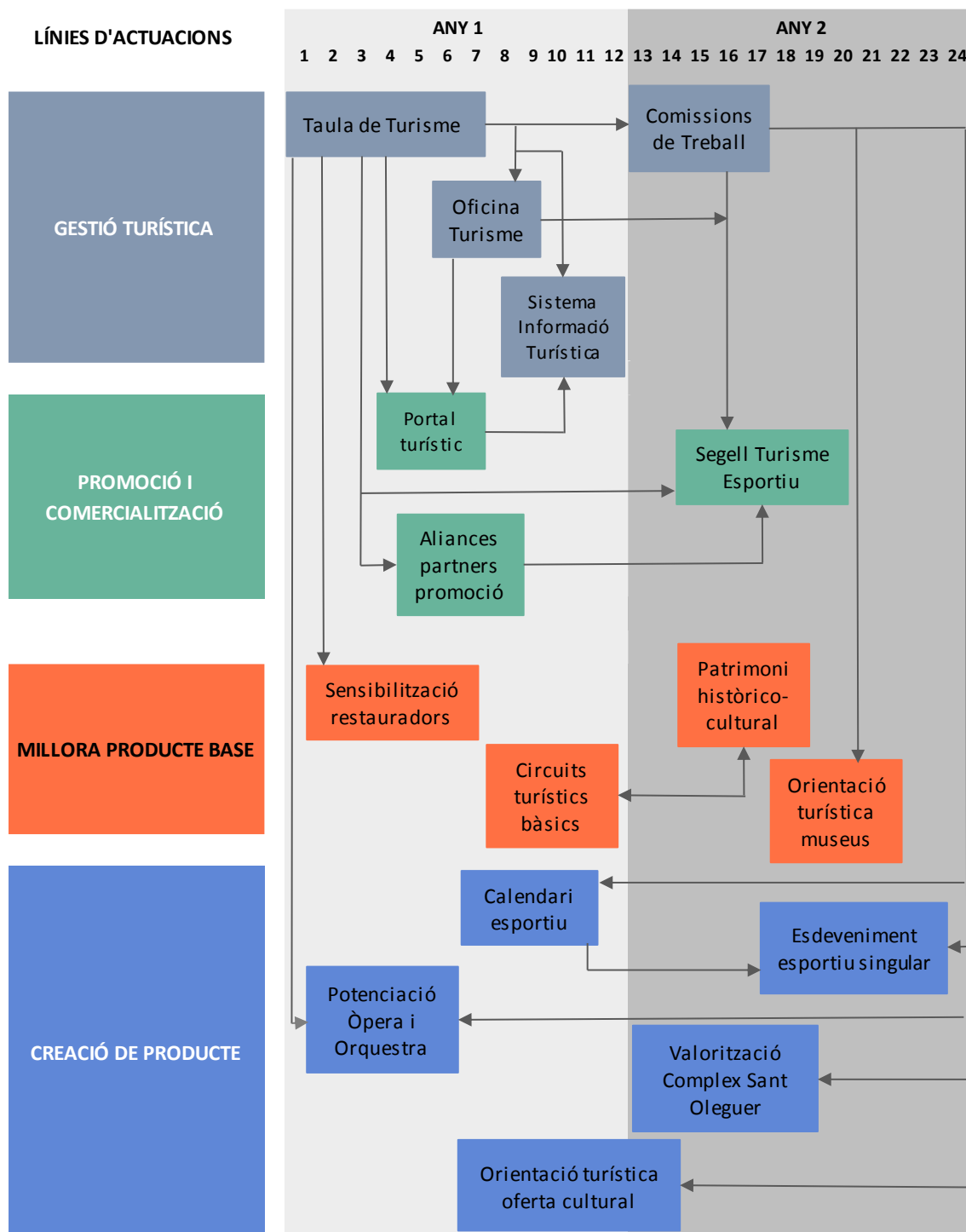
Molts dels requisits bàsics per obtenir el Segell esportiu són vàlids per al de Ciutat i Viles amb Caràcter. Hi ha d'altres, però, que són més específics i tenen a veure amb:

- Definir el per què del "caràcter" de la ciutat: patrimoni arquitectònic, associacions actives que fomentin aquest caràcter de la ciutat, festivitats i/o tradicions, oferta turística relacionada, etc.
- Tipologia de ciutat: capital de comarca
- Existència de Béns Culturals d'Interès Nacional: com a mínim 3 encara que pot ser inferior
- Criteris de vocació turística: oferta allotjament, restauració, servei d'informació turística, perfils a les xarxes socials, etc,
- Criteris de vocació de futur: de gestió general de la ciutat (polítiques de medi ambient, accés a les TICs, innovació, etc.)
- Criteris d'equipament de ciutat i paisatge urbà

TIMING

Curt termini (1-2 anys)	Mig termini (2-4 anys)	Llarg termini (+4 anys)
<ul style="list-style-type: none"> - Definir un pla d'actuació específic per complir els requisits mancants - Acords de col·laboració amb el Consorci de Turisme del Vallès Occidental - Acords de col·laboració amb la Diputació de Barcelona. 	<ul style="list-style-type: none"> - Optar a la certificació del Segell de Turisme Esportiu i Ciutats i Viles amb Caràcter 	<ul style="list-style-type: none"> - Optar a la certificació de la marca Ciutats i Viles amb Caràcter

De forma molt esquemàtica, el següent gràfic presenta el nivell de prioritat d'implementació de les actuacions durant els dos primers anys, així com el sistema d'interrelació entre elles.

Les actuacions per a garantir l'organització i gestió turística representen el punt de partida, especialment la creació de la Taula de Turisme que haurà d'incorporar els actors turístics i no turístics clau en el desenvolupament del turisme a Sabadell.

Una altra acció rellevant és la posada en marxa de l'Oficina de Turisme, ja que és considerada com un requisit "sine qua non" per a implementar altres actuacions, com per exemple el Segell de Turisme Esportiu.

Les Comissions de Treball, especialment la de Turisme i Esport i Turisme i Cultura, són clau per a començar a treballar en la millora competitiva dels productes prioritaris (Esport i Cultura), tot i que la seva composició oficial està prevista per al segon any. No obstant això, la Taula de Turisme podria iniciar la implementació d'algunes actuacions com per exemple definir i prioritzar els calendaris esportius i culturals per a la seva valorització turística.

Creiem que aquesta és una seqüència lògica en el procés de desenvolupament turístic d'una destinació en fase inicial i l'objectiu d'aquest esquema és clarificar les prioritats que a nivell estratègic i operatiu s'hauran de tenir presents a l'hora d'implementar el Pla Estratègic.

